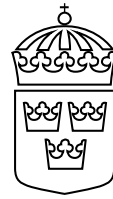

Regeringens skrivelse

2025/26:115

Verksamheten i Europeiska unionen under 2025 Skr.
2025/26:115

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 5 mars 2026

Ulf Kristersson

Jessica Rosencrantz
(Statsrådsberedningen)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I skrivelsen redogör regeringen för verksamheten i Europeiska unionen under 2025 i enlighet med 9 kap. 21 § riksdagsordningen. Skrivelsen är en övergripande beskrivning av Europeiska unionens utveckling och förbindelser med omvärlden, det ekonomiska och sociala samarbetet, samarbetet om rättsliga och inrikes frågor samt unionens institutioner. Den tar upp beslut och händelser i unionen och redovisar bredden i unionens frågor utifrån arbetet i rådets olika sammansättningar.

Innehållsförteckning

DEL 1 DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

1	Inledning	13
2	Information till samt överläggning och samråd med riksdagen	16
3	Europeiska rådet	16

DEL 2 ALLMÄNNA FRÅGOR

4	EU:s framtid.....	18
5	Rättsstatens principer	18
6	EU:s fleråriga budgetram.....	20
7	Den europeiska terminen	21
7.1	Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning	21
7.2	Sveriges rekommendationer 2025	22
8	Regelförenkling	23
9	Avtalen mellan EU och Storbritannien	24
10	Utvidgningen	24
10.1	Kommissionens utvidgningsstrategi.....	24
10.2	Albanien	25
10.3	Bosnien och Hercegovina.....	25
10.4	Kosovo	25
10.5	Nordmakedonien	26
10.6	Montenegro	26
10.7	Serbien.....	26
10.8	Turkiet.....	27
10.9	EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet	27
11	EU:s strategi för Östersjöregionen.....	28
12	Europeiska politiska partier	28
13	Etikorganet.....	29
14	EU:s konkurrenskraftsfond	29
15	Demokratipaketet.....	30
16	Medborgarinitiativet	30
17	Rösträtt och valbarhet för rörliga EU-medborgare	30
18	Förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet	31
19	Fullmaktsröstning för Europaparlamentets ledamöter under graviditet och efter förlossning	31
20	Krishantering	31

21	Utrikes- och säkerhetspolitik.....	32
21.1	EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik.....	32
21.2	Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik.....	33
21.2.1	Det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet.....	33
21.2.2	EU:s civila och militära insatser.....	33
21.3	Försvarspolitiska initiativ	34
21.3.1	Inledning.....	34
21.3.2	EU:s förmågeprojekt	35
21.3.3	Det försvarsindustriella samarbetet	35
21.3.4	Det militära stödet till Ukraina	35
21.3.5	Militär rörlighet	35
21.3.6	Förordningsändringar för att stärka försvarsindustrin.....	36
21.4	Beredskapsinitiativ	36
21.4.1	Den europeiska beredskapsunionsstrategin	36
21.4.2	EU:s civilskyddsmekanism.....	36
21.4.3	EU:s strategi för beredskapslager	37
21.4.4	Det permanenta strukturerade samarbetet, Pesco.....	37
21.5	Demokratisköld	37
21.6	EU och Nato	37
21.7	EU som aktör i FN.....	38
21.7.1	Skattefrågor i FN	38
21.8	OSSE	39
21.9	Europarådet	39
21.10	Internationella brottmålsdomstolen	39
21.11	Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer	40
21.12	Handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025.....	40
21.13	Nedrustning och icke-spridning.....	41
21.13.1	Massförstörelsevapen	41
21.13.2	Konventionella vapen	41
21.13.3	Rymden	42
21.14	Strategisk exportkontroll	42
21.14.1	Krigsmateriel	42
21.14.2	Produkter med dubbla användningsområden.....	42
21.15	Sanktioner.....	42
21.16	Terrorism.....	43
21.17	Cybersäkerhet.....	43
21.18	Hybridhot	44
21.19	Konsulära frågor och krisberedskap	44
22	Den gemensamma handelspolitiken.....	45
22.1	Multilaterala handelsförhandlingar.....	45

22.2	Regionala och bilaterala frihandels- och investeringsskyddsavtal.....	45
22.3	Exportkrediter	45
22.4	Bilaterala avtal om digital handel.....	46
22.5	Plurilateralt avtal om e-handel	46
22.6	Tullåttnader för utvecklingsländer	46
22.7	Ekonomisk säkerhet	47
22.8	Importtullar mot Ryssland.....	47
22.9	E-handel	47
22.10	Instrumentet för internationell offentlig upphandling	47
23	EU som global utvecklingspolitisk aktör	48
23.1	EU:s utvecklingspolitik	48
23.2	Global Gateway Initiative	49
23.3	Utvecklingsfinansiering	49
23.4	EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör	50
23.5	Global hälsa.....	50
24	EU:s bilaterala och regionala förbindelser.....	51
24.1	Samarbete mellan EU och Efta-länderna.....	51
24.2	Östliga partnerskapet.....	52
24.3	Centralasien.....	52
24.4	Östeuropa	53
24.4.1	Armenien.....	53
24.4.2	Azerbajdzjan.....	53
24.4.3	Georgien	53
24.4.4	Moldavien.....	54
24.4.5	Belarus.....	54
24.4.6	Ukraina	55
24.4.7	Ryssland	56
24.5	Arktis.....	57
24.6	Mellanöstern.....	57
24.6.1	Syrien	57
24.6.2	Den israelisk-palestinska konflikten.....	58
24.6.3	Iran	58
24.6.4	Irak	59
24.6.5	Jemen.....	59
24.6.6	Libanon.....	59
24.6.7	Södra grannskapet och Medelhavsunionen	60
24.6.8	Egypten.....	60
24.6.9	Tunisien.....	60
24.6.10	Marocko	60
24.6.11	Jordanien	60
24.6.12	Gulfen.....	61
24.7	Amerika.....	61
24.7.1	Nordamerika.....	61
24.7.2	Latinamerika.....	62
24.8	Afrika	62
24.8.1	EU och Afrikanska unionen	62

24.8.2	Relationen med Afrika, Karibien och Stilla havet samt de ekonomiska partnerskapsavtalen	63
24.8.3	Sahel och Västafrika.....	63
24.8.4	Afrikas horn.....	63
24.8.5	Östra och södra Afrika.....	64
24.9	Asien och Oceanien.....	65
24.9.1	Sydasien.....	65
24.9.2	Östasien	66
24.9.3	Sydostasien och Oceanien	68
24.9.4	Regionala frågor	68

DEL 4 EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

25	Ekonomi och finans	69
25.1	Ekonomisk styrning och samordning	69
25.1.1	Stabilitets- och tillväxtpakten	69
25.1.2	Makroekonomiska obalanser.....	70
25.1.3	Faciliteten för återhämtning och resiliens.....	70
25.1.4	Sveriges återhämtningsplan.....	70
25.1.5	Klimatfinansiering	71
25.2	EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området.....	71
25.3	Makrofinansiellt stöd till Ukraina och andra länder utanför EU	71
25.4	InvestEU	72
26	Finansmarknaden	73
26.1	Ändringar i regelverket för betaltjänster.....	73
26.2	Lagstiftningspaket om digital euro	73
26.3	Ändringar i ramverket för bankkrishantering	73
26.4	Spar- och investeringsunionen	73
26.5	Översyn av ramverk för värdepapperisering	73
26.6	Stärkt investerarskydd på finansiella marknader	74
26.7	Paket om marknadsintegration och tillsyn.....	74
26.8	Pensionspaketet	74
26.9	Ändringar i förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar	74
27	Skatter	75
27.1	Mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen	75
27.2	Mervärdesskatt	75
27.2.1	Direktiv om mervärdesskatt vid distansförsäljning av importerade varor	75
27.2.2	Eppos och Olafs åtkomst till information om mervärdesskatt.....	75
27.3	Punktskatt.....	76
27.3.1	Omarbetat energiskattedirektiv.....	76
27.3.2	Tobaksskattedirektivet.....	76
27.4	Administrativt samarbete.....	76
27.4.1	Administrativt samarbete i fråga om beskattning.....	76

27.4.2	Ändringsdirektiv om administrativt samarbete.....	77
28	Tull.....	77
28.1	Reformering av tullunionen.....	77
28.2	Avskaffande av tröskelvärde för tullbefrielse	77
28.3	Programmet för den inre marknaden och tullen	78
29	EU:s budget.....	78
29.1	EU:s årsbudget 2026	78
29.2	Genomföranderamverket.....	79
29.3	EU:s egna medel.....	79
30	Skydd av EU:s finansiella intressen.....	80
30.1	Ansvarsfrihet för genomförandet av 2023 års budget	80
30.2	Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2024	80
31	Statistik	81

DEL 5 RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

32	Horisontella frågor.....	81
32.1	Två strategier för digitalisering av rättsväsendet.....	81
33	Civilrättsligt samarbete	82
33.1	Förordning om ömsesidigt erkännande av föräldraskap.....	82
33.2	Ökat skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer.....	82
33.3	Direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten.....	82
33.4	Förordning om bekämpande av sena betalningar	82
34	Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete.....	83
34.1	Högnivågrupp om straffrättens framtid i EU.....	83
34.2	Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism.....	83
34.2.1	Förordning om en gradvis start av driften av EU:s in- och utresesystem	83
34.2.2	Utvärdering av direktivet om skydd för fysiska personer	83
34.2.3	Förordning om digitala resehandlingar.....	84
34.2.4	Finansiella instrument på RIF-området	84
34.2.5	Förordning om förebyggande och bekämpning av sexuellt övergreppsmaterial mot barn (CSAM-förordningen).....	84
34.2.6	Förordning om stärkt polissamarbete i fråga om människosmuggling och människohandel.....	84
34.3	Straffrättsligt samarbete	85

34.3.1	Stärkt rättsligt samarbete med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten	85
34.3.2	Undertecknande av FN:s konvention mot it-brottslighet	85
34.3.3	Konsekvensanalys om EU-regler om lagring av data för brottsbekämpande ändamål	85
34.3.4	Ansvarsutkrävande och kampen mot straffrihet för brott som begåtts under Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina	85
34.4	Materiell straffrätt.....	86
34.4.1	Ändringar av brottsofferdirektivet.....	86
34.4.2	Direktiv om bekämpning av korruption	86
34.4.3	Ändringsdirektiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn.....	86
34.4.4	Direktiv om att förebygga och motverka människosmuggling.....	86
35	Grundläggande rättigheter och medborgarskap	87
35.1	EU:s anslutning till Europakonventionen.....	87
35.2	Förordning med kompletterande förfaranderegler i gränsöverskridande ärenden enligt dataskyddsförordningen	87
35.3	Rådets slutsatser om tillämpning av rättighetsstadgan och finansieringsaspekter	87
36	Asyl, invandring, visering och annan politik om rörlighet för personer.....	88
36.1	Säkra ursprungsländer	88
36.2	Säkra tredjeländer.....	88
36.3	Solidaritet	88
36.4	Tillfälligt skydd och mottagande i EU av personer som fördrivits från Ukraina	89
36.5	EU-fonder på asyl- och migrationsområdet.....	89
36.6	Laglig migration	89
36.7	Viseringspolitik	90
36.7.1	Viseringsförenklingsavtal och viseringsfrihetsavtal.....	90
36.7.2	Förslag till översyn av suspenderingsmekanismen	90
36.8	Återvändande	90
36.9	Återtagandesamarbete med tredjeland.....	91
36.10	Den externa dimensionen av migration	91
36.10.1	Samarbete med tredjeland	91

DEL 6 SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALPOLITIK, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

37	Sysselsättningspolitik.....	91
----	-----------------------------	----

37.1	Samordningen av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden.....	91
37.1.1	Gemensam sysselsättningsrapport.....	91
37.2	Utvecklingen på det socialpolitiska området och sysselsättningsområdet	92
38	Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor.....	93
38.1	Stärkta arbetsvillkor för praktikanter.....	93
38.2	Revidering av direktiv om Europeiska företagsråd	93
38.3	Exponering för carcinogener, mutagena ämnen och reproduktionstoxiska ämnen.....	93
38.4	Socialfonden som en del av nationella och regionala partnerskapsplanen	94
38.5	Stöd till arbetstagare som inom kort förväntas bli uppsagda i företag som genomgår omstrukturering	94
38.6	Samordning av de sociala trygghetssystemen	95
38.7	Funktionshinderfrågor	95
38.8	Äldrefrågor	95
39	Hälsofrågor	95
39.1	Förordning om kritiska läkemedel.....	95
39.2	Europeiska hälsodataområdet.....	96
39.3	Barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala tidsåldern	96
39.4	Globalt pandemifördrag och Internationellt hälsoreglemente.....	96
39.5	Läkemedelspaketet	96
39.6	Avtal om medicinska motåtgärder.....	96
39.7	EU-gemensamma positioner inför COP11 om tobakskontroll.....	97
39.8	Hälsopaket.....	97
40	Jämställdhet och arbetet mot diskriminering	97
40.1	Antidiskrimineringsdirektivet	97
40.2	En jämlikhetsunion: Jämlikhetsstrategi för hbtqi+-personer 2026–2030	98
40.3	Jämlikhet och artificiell intelligens	98
40.4	Färdplan för kvinnors rättigheter.....	98
40.5	Rådslutsatser inom jämställdhetsområdet	98
41	Övriga frågor.....	99
41.1	Överkomliga bostäder	99

DEL 7 KONKURRENSKRAFTSFRÅGOR

42	Den inre marknadens utveckling.....	99
42.1	Strategin för den inre marknaden	99
42.2	Omnibus IV – digitalisering och gemensamma specifikationer	100
42.3	Högnivågrupp för rättslig konkurrenskraft.....	100
42.4	Europeiska ideella sammanslutningar med gränsöverskridande verksamhet	100

42.5	Förordning om E-formulär för utstationering av arbetstagare.....	100	Skr. 2025/26:115
43	Näringspolitik	101	
43.1	Tillämpning av regler om företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet	101	
43.2	Ändrade regler om företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet	101	
43.3	Kommissionens patentpaket	101	
44	Horisontella frågor	102	
44.1	Meddelande om genomförande och förenkling	102	
44.2	Startup- och scaleup-strategi	102	
44.3	Förenklingspaketet Omnibus IV Small mid-caps	102	
44.4	Given för en ren industri.....	102	
45	Ändringar i EU:s dataskyddsförordning inom ramen för Omnibus IV.....	103	
45.1	RESourceEU	103	
46	Konsumentpolitik.....	104	
46.1	Direktiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang.....	104	
46.2	Förordning om leksakers säkerhet.....	104	
46.3	Paket om alternativ tvistlösning för konsumenter	104	
46.4	Meddelande om 2030 Konsumentagenda.....	104	
47	Forskning och innovation.....	105	
47.1	EU-strategin för AI inom forskning	105	
47.2	Europeiska forskningsområdet	105	
47.3	Förlängning av Euratom 2026–2027	105	
47.4	Europeiska kvantstrategin	105	
47.5	EU:s strategi om livsvetenskaper	106	
47.6	Horisont Europa	106	
47.7	Euratoms forsknings- och utbildningsprogram 2028–2032	106	
47.8	EuroHPC	106	
48	Rymd.....	107	
48.1	Rymdförordningen	107	
48.2	Rymdekonomi	107	
48.3	Användning av satellitdata för civilskydd och krishantering	107	

DEL 8 TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

49	Transport	108
49.1	Horisontella frågor	108
49.1.1	Fonden för ett sammanlänkat Europa	108
49.1.2	Ändring av direktivet om kombinerad transport.....	108

49.1.3	Förordning om redovisning av transporttjänsters utsläpp av växthusgaser.....	109
49.1.4	Förordning om rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag och nya tillsynsregler	109
50	Landtransporter.....	109
50.1	Omarbetat körkortsdirektiv	109
50.2	Direktiv om körkortsåterkallelser.....	109
50.3	Förordning om användning av järnvägsinfrastruktur	110
50.4	Reviderat mått- och viktdirektiv.....	110
50.5	Eurovinjettdirektivet.....	110
50.6	Besiktningsspaketet	110
50.7	Fordonspaketet	111
51	Sjöfart	111
51.1	Europeiska sjösäkerhetsbyrån	111
51.2	Harmoniserade flodinformationstjänster på inre vattenvägar	111
52	Luftfart.....	111
52.1	Översyn av flygpassagerares rättigheter.....	111
53	Politiken för informationssamhället.....	112
53.1	Meddelande med strategi om tillämpning av AI	112
53.2	Meddelande om Dataunionsstrategin	112
53.3	Rådsslutsatser om konkurrenskraft i det digitala årtiondet.....	112
54	Energi.....	113
54.1	Handlingsplan för överkomliga energipriser.....	113
54.2	Färdplan för att upphöra med energi från Ryssland	113
54.3	Förordning om utfasning av import av rysk naturgas.....	113
54.4	Förlängning av gaslagerförordningen.....	114
54.5	Nätpaketet	114

DEL 9 JORDBRUK, FISKE OCH LIVSMEDEL

55	Den gemensamma jordbrukspolitiken.....	114
55.1	Reformpaket för gemensamma jordbrukspolitiken	114
55.2	Gränsöverskridande tillämpning av otillbörliga handelsmetoder.....	115
55.3	Förenklingspaket för den gemensamma jordbrukspolitiken (Omnibus III)	115
55.4	Vinpaketet	115
55.5	Jordbrukarnas position i livsmedelskedjan.....	115
55.6	EU:s strategi för generationsväxling	116
56	Den gemensamma fiskeripolitiken.....	116
56.1	Stöd för den gemensamma fiskeripolitiken och den europeiska världshavspakten	116
56.2	Fiskemöjligheter i Östersjön	116
56.3	Fiskemöjligheter i Västerhavet.....	117
57	Livsmedel, djur och växter	117

57.1	Översyn av EU:s djurskyddslagstiftning	117	Skr. 2025/26:115
57.2	Ändring av direktiv om skyddsstatus för varg.....	117	
57.3	Växter som tagits fram med vissa nya genomiska tekniker.....	117	
57.4	Produktion och saluföring av växtförökningsmaterial...	118	
57.5	Produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial.....	118	
58	Skogsbruk	118	
58.1	Ändring av rådsbeslut för den ständiga skogsbrukskommittén.....	118	
58.2	Ändringar för vissa krav på verksamhetsutövare och handlare i avskogningsförfordningen	118	
59	Sammanhållningspolitiken.....	119	
59.1	Halvtidsöversyn av sammanhållningspolitiken	119	
59.2	Förordning om en övergripande fond 2028–2034	119	
59.3	Europeiska fonden för regional utveckling och Sammanhållningsfonden 2028–2034	119	

DEL 10 MILJÖ

60	Horisontella frågor	120
60.1	Europas miljö 2030 – bygga ett klimatresilient och cirkulärt Europa.....	120
60.2	Omnibuspaket för miljöfrågor – förenkling för hållbar konkurrenskraft	120
61	Klimat och luft	120
61.1	Ändringen av EU:s klimatlag med klimatmål till 2040.....	120
61.2	EU:s nya nationellt fastställda bidrag till Parisavtalet ...	121
61.3	Rådsslutsatser inför Klimatkonventionens partsmöte COP30	121
62	Cirkulär ekonomi och kemikalier.....	121
62.1	Cirkularitetskrav för fordonskonstruktion och hantering av uttjänta fordon.....	121
62.2	Direktiv om gröna påståenden.....	122
62.3	Förordning om Europeiska kemikaliemyndigheten.....	122
62.4	Förenklingspaket för kemikalier.....	122
62.5	Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen	123
62.6	Lagstiftningspaketet Ett ämne, en bedömning.....	123
62.7	Förordning om att förhindra spill av plastpellets.....	123
63	Naturresurser och biologisk mångfald	123
63.1	EU:s strategi för vattenresiliens.....	123
63.2	Antagande av reviderat direktiv för kemiska föroreningar i vatten	124
63.3	Bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald	124
63.4	Direktiv om markövervakning och markresiliens (lag om markövervakning)	124

DEL 11 UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR OCH IDROTT

64	Utbildning	125
64.1	Kompetensunionen	125
64.2	Ett europeiskt system för kvalitetssäkring och erkännande inom högre utbildning	125
64.3	En gemensam europeisk examensmärkning	125
64.4	Inkluderande och elevinriktade metoder	126
64.5	Etablering av Erasmus+ för perioden 2028–2034	126
64.6	Det europeiska utbildningsområdet	126
65	Ungdom	127
65.1	Resolution om översynen av riktlinjer för styrningen av EU:s ungdomsdialog	127
66	Kultur	127
66.1	Stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären	127
66.2	Audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformstjänster	127
66.3	AgoraEU	128
66.4	Kulturkompassen	128
66.5	Tillgång till trovärdiga nyheter som del av den europeiska demokratiskölden	128
66.6	Upprätthålla europeiska värderingar och demokratisk motståndskraft	128

DEL 12 EU:S INSTITUTIONER

67	Institutionernas verksamhet	129
67.1	Kommissionen	129
67.1.1	Kommissionens arbetsprogram 2025	129
67.1.2	Genomförande av direktiv i svensk rätt	129
67.1.3	Överträdelseärenden mot Sverige och informella skrivelser från kommissionen	130
67.2	Europaparlamentet	130
67.3	Europeiska unionens domstol	131
67.4	Öppenhet och insyn	131
67.5	EU-rekrytering samt information och kunskapshöjning om EU	132
67.5.1	EU-rekrytering	132
67.5.2	Information och kunskapshöjning om EU	132
67.6	Tolkning	133
67.7	Europeiska regionkommittén	133
Bilaga 1	Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2025	134
Bilaga 2	Under 2025 avslutade och pågående överträdelseärenden	145
Bilaga 3	Beslut i rådet under 2025 som Sverige inte har stött eller som Sverige har gjort uttalande om	155
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 mars 2026	159

DEL 1 DEN ÖVERGRIPANDE UTVECKLINGEN I EU

1 Inledning

Under 2025 har Europeiska unionens verksamhet präglats av det hårdnande globala klimatet i allmänhet och av relationen till USA och Ryssland i synnerhet. Utvecklingen har inneburit att politiken på en rad områden behövt anpassas eller omprövas. Det gäller synen på den regelbaserade världsordningen, stödet till Ukraina, säkerhet och försvar, handelspolitiken, regleringar av teknikföretag och klimat, för att nämna några. Det komplicerade omvärldsläge som format unionens verksamhet under senare år har blivit än svårare.

Det ekonomiska, politiska, militära och humanitära stödet till Ukraina har även 2025 genomsyrat den politiska dagordningen men under delvis nya förutsättningar. Dels har en förändrad amerikansk ansats medfört att EU behövt stå för en större del av stödet, dels har det varit svårare att nå enighet kring EU:s Ukrainapolitik vilket medfört att EU-ledarna i Europeiska rådet från mars och framåt i denna fråga uttalat sig i 26- och 25-format utan Ungern respektive i ett fall Slovakien. Regeringen har varit fortsatt drivande både gällande stödet till Ukraina och för sanktioner mot Ryssland. Kravet på enhällighet har bromsat beslutsfattandet och det har hänt att medlemsstater krävt eftergifter på andra politikområden för att släppa fram stöd- och sanktionspaket. Vid Europeiska rådets möte i december enades ledarna om ett gemensamt lån för att stödja Ukraina. Samtidigt förbehöll sig EU rätten att utnyttja de immobiliserade ryska tillgångarna för återbetalning av lånet. Det politiska arbetet har i stor utsträckning präglats av stöd till Ukrainas diplomatiska ansträngningar för en rättvis och hållbar fred.

Samtidigt har EU:s utvidgningsprocess fortsatt och tydliga framsteg ägde rum under året. Kommissionen kunde i sin utvidgningsrapport peka särskilt på de reformframsteg som Albanien, Moldavien, Montenegro och Ukraina har åstadkommit. Demokrati, rättsstatens principer och EU:s stadga för grundläggande rättigheter utgör hörnstenar i EU:s utvidgningspolitik och EU och medlemsstaterna arbetar i eget intresse när de strävar efter att förankra kandidatländerna i en europeisk värdegemenskap och hjälpa dem att närma sig unionen.

Kriget i Gaza och konflikten mellan Israel och Palestina har fortsatt att stå högt på EU:s utrikespolitiska dagordning och har regelmässigt tagits upp i Europeiska rådet och i rådet för utrikes frågor.

Det allvarliga säkerhetspolitiska läget i närområdet i kombination med en tillspetsad geopolitisk situation har gett försvars- och säkerhetssamarbetet inom EU förnyad aktualitet. Ett antal initiativ har presenterats som syftar till fördjupat försvarssamarbete för att stärka den europeiska försvarsberedskapen, samtidigt som Nato förblir hörnstenen i försvaret av Europa. Bland viktigare steg som tagits märks vitboken för europeisk försvarsberedskap och förordningen om inrättande av instrumentet säkerhetsaktion för Europa (Safe).

Hoten mot demokratin i EU, främst i form av utländsk informationsmanipulering och otillbörlig påverkan, har intensifierats. Som svar på denna utveckling har kommissionen lagt fram den europeiska demokratiskölden och EU:s strategi för det civila samhället. Här föreslås åtgärder för att skydda grundpelarna i våra demokratiska system som fria och rättvisa val, fria och oberoende medier och starka demokratiska institutioner.

Målsättningen att rusta och stärka Europa och EU:s resiliens har vävts in i ett stort antal politikområden och sedan använts som argument för att stärka EU:s strategiska autonomi. Diskussionen om balansen mellan å ena sidan öppenhet och å den andra att säkerställa resiliens i leveranskedjorna, har påverkats av de globala geopolitiska spänningarna. Bland konkreta åtgärder märks kommissionens handlingsplan för att säkra tillgången på sällsynta jordartsmetaller och beslut om att fasa ut rysk gas jämte fortsatta satsningar på förnybar energi och energieffektivisering samt fortsatt arbete präglad av en ambition om teknologisk suveränitet när det gäller artificiell intelligens, halvledare och moln. I samma anda har europeisk preferens i samband med offentlig upphandling, inte minst på försvarsområdet, diskuterats.

Samtidigt har arbetet med att sluta bilaterala handelsavtal med bland annat Mexiko, Mercosur och Indien intensifierats och en överenskommelse med USA ingåtts. Insikten om det grundläggande behovet av tillväxt – speglade inte minst i Lettas och Draghis rapporter från förra året – har bidragit till att regeringens prioritering av konkurrenskraft och stärkt produktivitet under rådsordförandeskapet nu är fast förankrad på EU:s dagordning. Även denna fråga har i ökande grad ramats in av behovet av att stärka EU i en tid präglad av skärpt geoekonomisk konkurrens. Kommissionen presenterade i januari konkurrenskraftskompassen som bygger på de rekommendationer som presenterades i Draghi-rapporten. Kompassen lyfter bland annat fram forskning och innovation, den inre marknaden och förenkling som centrala åtgärdsområden.

I praktiken har förenklingsarbetet kommit att utgöra en betydande del av arbetet med inriktning på stärkt konkurrenskraft. Kommissionen har under året presenterat totalt tio lagstiftningspaket för att förenkla för europeiska företag genom att minska antalet betungande regler och andra insatser. Förenklingsarbetet drivs framåt med uppskruvat tempo och hanteras i särskild ordning i rådet.

I diskussionerna på migrationsområdet har fokus under året kommit att förflyttas från att begränsa möjligheterna att ta sig till Unionen till att i högre utsträckning effektivisera och förenkla återvändande för personer som saknar skäl och rätt att uppehålla sig inom EU:s gränser. Bland de

viktigare lagförslagen återfinns förslag om säkra tredje länder och säkra ursprungsländer. Skr. 2025/26:115

Kommissionen la under året fram sitt förslag till EU:s nästa fleråriga budgetram. Förslaget avser perioden 2028–2034 och speglade prioriteringarna avseende konkurrenskraft, säkerhet, grön omställning och digitalisering. Förhandlingarna av det omfattande paketet, som består av 29 rättsakter, har under andra halvåret varit intensiva. Kommissionens ansats är att budgeten ska bli enklare och mer resultatinkriktad något regeringen ser stort värde i, samtidigt som förslaget bedöms vara alltför expansivt med kraftiga ökningar av volymen. Utöver förslag för intäkts- och utgiftssidan består paketet av tre övergripande förordningar: förordningen om nationella och regionala partnerskap, konkurrenskraftsfondsförordningen samt förordningen om instrumentet Europa i världen. Därtill finns en rad sektorsförordningar om exempelvis den gemensamma jordbrukspolitiken, sammanhållningspolitiken och forskningsprogrammet Horisont.

Regeringen har varit fortsatt drivande i försvaret av rättsstatens principer och grundläggande rättigheter. Rådet genomförde utfrågningar om utvecklingen i Ungern i maj och oktober inom ramen för det så kallade artikel 7-förfarandet. Såvitt avser medel som innehållits med stöd av olika regelverk kan noteras att rådets beslut år 2022 om att tillämpa villkorlighetsförordningen i förhållande till Ungern fortsatt gäller. Kopplingen mellan EU-medel och EU:s värden är också ett viktigt element i förhandlingen om den nya långtidsbudgeten. Regeringens ser budgetförhandlingarna som en viktig möjlighet att stärka principen att EU-stöd endast ska gå till medlemsstater som respekterar rättsstatens principer och stadgan om de grundläggande rättigheterna.

Institutionernas arbete präglades i viss utsträckning av att man är i inledningen av den institutionella cykeln och att fungerande samarbeten därmed behövt skapas. Europaparlamentet och kommissionen reviderade sitt ramavtal om samarbetsformer och kommissionen har inlett en större intern översyn av sin organisation. Ordförandeskapet i rådet har under året innehaft av Polen respektive Danmark.

Regeringen har under året fortsatt arbeta för att öka andelen svenskar i EU:s institutioner genom fortsatt utveckling av arbetet med information, nätverk och påverkan. Satsningen på stipendier för studier vid College of Europe har gett resultat i form av fler svenska studenter vid lärosätet.

Slutligen innebar det gångna året att 30 år av svenskt EU-medlemskap har passerats. Detta uppmärksammades av EU-ministern vid seminarier runt om i Sverige och vid besök hos sin finska motsvarighet samt med ett gemensamt svenskt-finskt-österrikiskt evenemang i Bryssel.

2 Information till samt överläggning och samråd med riksdagen

Enligt riksdagsordningen ska regeringen redovisa sitt agerande i EU för riksdagen och varje år överlämna en skrivelse om verksamheten i EU. Regeringens EU-deklaration presenterades av statsministern vid den EU-politiska partiledardebatten i riksdagen den 12 november 2025.

Vidare ska regeringen informera riksdagen om sin syn på de dokument som EU:s institutioner överlämnat till riksdagen och som regeringen bedömer som betydelsefulla. Under året överlämnades 108 faktagpromemorior (41 under 2024). Utskotten bestämmer vilka frågor i EU-samarbetet som regeringen kallas till överläggning om. Överläggningar hölls vid 75 tillfällen under året (59 under 2024). Under samma period tog regeringen del av 5 utlåtanden (5 under 2024) om granskningar av EU-dokument som riksdagen beslutat.

Enligt regeringsformen ska regeringen fortlöpande informera riksdagen och samråda med organ som utses av riksdagen om vad som sker inom ramen för EU-samarbetet. Denna samrådsskyldighet fullgörs enligt riksdagsordningen genom samråden med EU-nämnden. Under året ägde samråd rum inför samtliga möten i rådet och Europeiska rådet, liksom inför skriftliga beslut som fattats utanför rådsmötena.

En samlad redovisning av de fall där Sverige röstat nej eller avstått från att rösta i rådet finns i skrivelsens bilaga 3, Beslut i rådet 2025 som Sverige inte stött. I bilagan redovisas även uttalanden som Sverige avgett i samband med beslut i rådet.

3 Europeiska rådet

Informellt möte i Europeiska rådet den 3 februari

Mötet fokuserade på stärkandet av europeisk försvarsberedskap, inte minst med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och det försämrade säkerhetsläget i Europa. Utöver EU:s stats- och regeringschefer deltog Storbritanniens premiärminister och Natos generalsekreterare.

Extrainsatt möte i Europeiska rådet den 6 mars

EU:s stats- och regeringschefer följde upp diskussionerna från mötet den 3 februari och diskuterade återigen hur den europeiska försvarsberedskapen kunde stärkas. Fokus låg i stor utsträckning på hur EU:s medlemsstater kunde öka sin försvarsfinansiering och vilken roll EU skulle spela i att hjälpa medlemsstaterna att snabbt stärka sina försvarsförmågor. Även stödet till Ukraina och fredsansträngningarna som

då pågick diskuterades. Ukrainas president Volodymyr Zelenskyj deltog i delar av mötet. Skr. 2025/26:115

Möte i Europeiska rådet den 20–21 mars

På dagordningen stod Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, europeisk försvarspolitik, konkurrenskraft, migration, EU:s nästa långtidsbudget, situationen i Mellanöstern, multilateralism och havsfrågor. Fokus låg framför allt på det fortsatta stödet till Ukraina och de fredsansatser som pågick. Detta var också det första tillfället på ledarnivå där EU:s långtidsbudget för perioden 2028–2034 diskuterades. FN:s generalsekreterare deltog på en arbetslunch. I anslutning till mötet ägde också ett Eurotoppmöte rum.

Möte i Europeiska rådet den 26–27 juni

EU:s stats- och regeringschefer samlades för att diskutera Ukraina, situationen i Mellanöstern, säkerhet och försvar, EU:s roll i världen, konkurrenskraft och migration. Sverige hade även drivit på och fått gehör för att slutsatser skulle antas om inre säkerhet och kampen mot den gränsöverskridande organiserade brottsligheten. Diskussionen om Mellanöstern präglades av de attacker som genomförts mot Irans kärnenergianläggningar. Stort fokus låg också på säkerhet och försvar, med anledning av det nyss avslutade Natotoppmötet.

Informellt möte i Europeiska rådet den 1 oktober i Köpenhamn

Mötet fokuserade på det fortsatta stödet till Ukraina och hur den europeiska försvarsberedskapen kunde stärkas. När det gäller Ukraina låg fokus framför allt på hur Europa skulle kunna ta ett större ansvar för stödet till Ukraina och hur EU kunde gå längre i att använda de ryska immobiliserade centralbankstillgångarna. Diskussionen om den europeiska försvarsberedskapen ägde rum mot bakgrund av att kommissionen inom kort skulle presentera en färdplan på samma tema. Stort fokus låg på EU:s anti-drönarförmåga, inte minst på grund av de rapporter om drönarhot som inkommit från delar av Danmark innan mötet.

Möte i Europeiska rådet 23–24 oktober

På dagordningen stod Ukraina, Mellanöstern, säkerhet och försvar, konkurrenskraft, den gröna och digitala omställningen, bostäder samt migration. Det huvudsakliga fokuset låg på Ukraina, konkurrenskraft och den gröna och digitala omställningen. När det gäller Ukraina diskuterade stats- och regeringscheferna främst finansiellt stöd till Ukraina, med fokus på kommissionens initiativ om att använda de ryska immobiliserade centralbankstillgångarna för stöd till Ukraina (s.k. reparationslån). När det gäller konkurrenskraft samt den gröna och digitala omställningen låg fokus främst på hur medlemsstaterna skulle nå upp till de överenskomna

Skr. 2025/26:115 höga ambitionsnivåerna i klimatarbetet. Inför mötet hade kommissionens ordförande skickat ett brev där hon redogjorde för kommissionens förslag på hur förutsättningarna till att nå EU:s klimatomål skulle kunna stärkas. I anslutning till mötet ägde också ett Eurotoppmöte rum.

Möte i Europeiska rådet den 18–19 december

EU:s stats- och regeringschefer träffades för att diskutera stödet till Ukraina, det fortsatta fredsarbetet i Mellanöstern, EU:s långtidsbudget, utvidgning, migration, samt konkurrenskraft och geoekonomi. Det huvudsakliga fokuset låg på stöd till Ukraina och på långtidsbudgeten. EU:s stats- och regeringschefer enades om ett omfattande stöd till Ukraina. När det gäller långtidsbudgeten kunde man enas om att ta vidare arbetet med en så kallad förhandlingsbox under det cypriotiska ordförandeskapets ledning.

DEL 2 ALLMÄNNA FRÅGOR

4 EU:s framtid

Som ett led i att förbereda unionen för en ny utvidgning antog Europeiska rådet i juni 2024 en färdplan för EU:s interna reformer. Rådet uppmanades att lämna en uppföljningsrapport på områdena värden, politikområden, budget och styrning.

Framtidsdiskussionen kretsar kring anpassningar som är nödvändiga inför utvidgningen men inbegriper också behovet av att förbättra unionens funktionssätt och handlingsförmåga i sig, liksom hur unionen ska anpassas till en ny geopolitisk kontext. Under året har framtidsdiskussionen varit avvaktande i väntan på de fördjupade analyser som kommissionen aviserat.

5 Rättsstatens principer

Rättsstatsfrågorna befinner sig fortsatt högt upp på EU:s dagordning. Respekt och skydd av rättsstatsprincipen och de övriga värden som unionen bygger på är en förutsättning för det djupa och breda samarbetet.

Europaparlamentet initierade i september 2018 ett artikel 7-förfarande mot Ungern. I sitt motiverade yttrande angav Europaparlamentet en klar risk för att landet åsidosätter EU:s grundläggande värden, i synnerhet när det gäller rättsväsendets oberoende, korruption, flyktingars rättigheter,

föreningsfrihet, akademisk frihet och yttrandefrihet. Under året har rådet hållit två utfrågningar om utvecklingen när det gäller unionens värden i Ungern.

Skr. 2025/26:115

Regeringen har deltagit i processen i mål vid EU-domstolen som berör unionens värden.

EU har beslutat att hålla inne medel till Ungern genom tre olika mekanismer som följer olika beslutsordningar. Villkorlighetsförordningen aktiverades för första gången 2022. Den gör det möjligt att skydda EU:s budget i situationer där unionens ekonomiska intressen kan vara hotade på grund av generella brister som rör rättsstatsprincipen. Rådet beslutade den 15 december 2022 att hålla inne ungerska medel inom sammanhållningspolitiken. Kommissionens förnyade bedömning i december 2024 resulterade i slutsatsen att situationen inte ändrats på ett avgörande sätt, beslutet gäller därför fortsatt. En del medel har permanent frusit inne för Ungern till följd av beslutet.

Medel hålls även inne inom ramen för EU:s återhämtningsfond genom så kallade superdelmål som måste uppfyllas innan kommissionen kan fatta beslut om att betala ut medel. Ungern har ännu inte uppfyllt superdelmålen och har därför ännu inte kunnat utnyttja fonden, Ungern har dock fått del av viss förfinansiering.

Kommissionen har även, med hänsyn till att Ungern inte uppfyller nödvändiga villkor kopplade till EU-stadgan, löpande kunnat pausa utbetalningar av sammanhållningsmedel till Ungern. I december 2023 och under 2024 bedömde dock kommissionen att Ungern hade uppfyllt några av villkoren och Ungern kunde då frigöra ungefär hälften av de medel som hållits inne.

Den årliga rättsstatsdialogen inleddes 2020 och baseras på kommissionens årliga rapport om rättsstatssituationen inom EU och dess medlemsstater. Mekanismen har ett förebyggande syfte att genom dialog och erfarenhetsutbyte undvika att rättsstatsproblem uppkommer eller förvärras och är inte avsedd för att kontrollera efterlevnaden av EU-rätten. Under 2023 utvärderades den årliga dialogen. Under året har en horisontell diskussion ägt rum vid ett rådsmöte samt landsspecifika diskussioner vid fyra rådsmöten med sammanlagt tolv medlemsstater.

Kommissionens rapport om rättsstatssituationen 2025 granskar fyra områden: de nationella rättssystemen, åtgärder mot korruption, mediemångfald samt kontroll och balans i det institutionella beslutssystemet. I årets rapport har kommissionen även lyft fram inre marknadsdimensionen av rättsstatens principer. I uppföljningen av rapporten från 2024 noteras för Sveriges del att en rekommendation från 2024 tagits bort och tre rekommendationer upprepas. Rapporten identifierar i övrigt allvarliga utmaningar på rättsstatsområdet i några medlemsstater.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, maj, juni, september, oktober och november.

Den 16 juli presenterade kommissionen sitt lagstiftningspaket om EU:s fleråriga budgetram för perioden 2028–2034. Hela lagstiftningspaketet består av 29 rättsakter; de övergripande förslagen är förordningen om den fleråriga budgetramen som fastställer reglerna för utgiftssidan och egna medelsbeslutet som innehåller bestämmelser för intäktssidan (se faktapromemoria 2025/26:FPM3 och 2025/26:FPM4).

Kommissionen argumenterar för att EU behöver en mer ambitiös budget som är enklare, mer strategisk och resultatinkriktad för att möta aktuella och framtida utmaningar kopplade till säkerhet, konkurrenskraft, grön omställning och digitalisering. Kommissionen föreslår därför att en högre grad av flexibilitet ska tillåtas mellan budgetens olika element för att möjliggöra snabba anpassningar vid kriser eller nya prioriteringar. Budgetramen föreslås innehålla färre rubriker och finansieringsprogram, samt mer harmoniserade regelverk för att underlätta för individer, företag och förvaltningar att hitta och få tillgång till finansieringsmöjligheter.

Volymmässigt innebär förordningsförslaget en budgetram för perioden 2028–2034 som totalt omfattar åtaganden om 1 763 miljarder euro i 2025 års priser, motsvarande 1 985 miljarder euro i löpande priser, vilket beräknas motsvara 1,26 procent av EU:s samlade bruttonationalinkomst (BNI) på grundval av aktuella prognoser.

Kommissionen föreslår att budgetramen ska bestå av fyra övergripande rubriker: 1) Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk, ruralt och maritimt välbefinnande och säkerhet, 2) Konkurrenskraft, välbefinnande och säkerhet, 3) Europa i världen samt 4) Administration.

Merparten av innehållet under den första rubriken, Ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk, ruralt och maritimt välbefinnande och säkerhet, öronmärks till en ny fond för bland annat jordbruks-, fiskeri- och sammanhållningspolitiken samt inre säkerhet, migration och gränssäkerhet.

Den andra rubriken, Konkurrenskraft, välbefinnande och säkerhet, utgörs till största del av den nyinrättade konkurrenskraftsfonden som är en sammanslagning av flera program och fonder i innevarande budgetram som kan stärka EU:s gemensamma konkurrenskraft. Fonden föreslås stödja europeiska innovationer från grundforskning till utveckling, start-ups och uppskalning. Horisont Europa ska fortsatt vara ett självständigt program, men ha en nära koppling till konkurrenskraftsfonden och ha ett större fokus på excellens än idag.

Den tredje rubriken, Europa i världen, är en sammanslagning av flera utrikespolitiska instrument i innevarande budgetram.

Den fjärde rubriken, Administration, innehåller finansiering av EU:s institutioners verksamhet.

Därtill föreslår kommissionen tre specialinstrument i utrymmet mellan utgiftstaket och egna medelstaket: Ukrainareserven, det samlade marginalinstrumentet och flexibilitetsinstrumentet. Dessa utgör verktyg för att hantera oförutsedda händelser inom samtliga budgetrubriker.

Den 18 juli presenterades förslagen i rådet för allmänna frågor och en särskild ad hoc-arbetsgrupp inrättades för teknisk behandling i rådet.

Diskussionen följdes upp vid rådet för allmänna frågor den 21 oktober, 17 november och 16 december. Ordförandeskapet har lagt fram en så kallad förhandlingsbox som är ett dokument som samlar frågor av horisontell, finansiell, politisk och principiell vikt som ska avhandlas i den centrala budgetförhandlingen. Den är utformad som ett utkast på slutsatser från Europeiska rådet. Europeiska rådet noterade förhandlingsboxen på sitt möte den 18–19 december.

Regeringen välkomnar förslagens inriktning, en budget med större fokus på säkerhet och försvar, inklusive ett bibehållet starkt stöd till Ukraina, samt konkurrenskraft. Regeringen välkomnar förslaget till förenklad struktur med färre rubriker och program. Förslaget är dock alldeles för expansivt med kraftiga ökningar av volymen i budgetramen. Regeringen anser därför att neddragningar och omprioriteringar är nödvändiga samt att rabattarrangemang för Sverige måste förnyas.

Samråd med EU-nämnden ägde rum inför diskussioner i rådet för allmänna frågor och inför Europeiska rådet. Överläggning med finansutskottet ägde rum i september om förslagen till förordningen om den fleråriga budgetramen 2028–2034, egna medelsbeslutet, och förordning om inrättande av ett nytt ramverk för uppföljning av budgetutgifter och genomförande.

7 Den europeiska terminen

7.1 Den europeiska terminen för stärkt ekonomisk samordning

Den femtonde europeiska terminen inleddes med att kommissionen presenterade det s.k. höstpaketet. Paketet presenterades i två delar. Med anledning av att 2025 var första året som det nya ramverket för ekonomisk styrning tillämpades, presenterades vissa finanspolitiska delar i en separat del av höstpaketet den 26 november 2024, bland annat bedömningen av medlemsstaternas medelfristiga finans- och strukturpolitiska planer. Dessa delar kommer framöver i regel att presenteras på våren.

Som en andra del av höstpaketet presenterades den 18 december 2024 ett meddelande om den europeiska planeringsterminen 2025, rapporten om förvarningsmekanismen 2025, ett förslag till rekommendation om den ekonomiska politiken i euroområdet för 2025 samt ett förslag till gemensam sysselsättningsrapport för 2025. Dokumenten presenterades något senare än vanligt med anledning av att den nya kommissionens tillträde den 1 december.

Den 30 april 2025 överlämnade Sverige sin första årliga lägesrapport till kommissionen, tillsammans med den medelfristiga finans- och strukturpolitiska planen ersätter denna lägesrapport tidigare nationella reformprogram samt stabilitets- och konvergensprogram. Efter att medlemsstaterna överlämnat sina lägesrapporter har kommissionen analyserat dessa, med hänsyn till medlemsstaternas relativa utgångslägen och nationella förutsättningar.

Kommissionen presenterade resultatet av sin analys den 4 juni i form av landrapporter och förslag till landsspecifika rekommendationer till medlemsstaterna, inom ramen för det s.k. vårpaketet. Rekommendationerna identifierar de huvudsakliga utmaningar som kommissionen anser att medlemsstaterna borde prioritera de kommande 12–18 månaderna för att bland annat leva upp till målsättningarna i de integrerade riktlinjerna för ekonomisk politik och sysselsättningspolitik, stabilitets- och tillväxtpakten och det makroekonomiska obalansförfarandet. Medlemsstaterna fick rekommendationer inom såväl det finanspolitiska området som andra områden, med särskilt fokus på konkurrenskraft. Samtliga medlemsstater rekommenderades att öka försvarsutgifterna och stärka försvarsberedskapen. De landsspecifika rekommendationerna antogs av rådet den 8 juli.

Samråd med EU-nämnden har ägt rum ett flertal gånger under året. Även samråd med arbetsmarknadens parter, det civila samhällets organisationer samt den lokala och regionala nivån har ägt rum vid ett flertal tillfällen under året.

7.2 Sveriges rekommendationer 2025

Inom ramen för den europeiska terminen antog rådet den 8 juli fem landsspecifika rekommendationer till Sverige med följande lydelse:

Härigenom rekommenderas Sverige att 2025 och 2026 vidta följande åtgärder:

1. Stärka de samlade utgifterna och beredskapen på försvars- och säkerhetsområdet samtidigt som skuldållbarheten säkerställs i linje med Europeiska rådets slutsatser av den 6 mars 2025. Följa de maximala ökningstakter för nettoutgifter som rådet rekommenderade den 21 januari 2025.
2. Mot bakgrund av de tillämpliga tidsfristerna för att i tid slutföra reformer och investeringar i enlighet med förordning (EU) 2021/241, säkerställa ett effektivt genomförande av planen för återhämtning och resiliens, inbegripet REPowerEU-kapitlet. Påskynda genomförandet av sammanhållningspolitiska program (Eruf, FRO, ESF+), när så är lämpligt på grundval av de möjligheter som erbjuds genom halvtidsöversynen. Optimera användningen av EU:s instrument, däribland möjligheter inom InvestEU, och programmera den europeiska plattformen för strategisk teknik för att förbättra konkurrenskraften.
3. Säkerställa att målen om minskade växthusgasutsläpp uppnås, framför allt genom att utsläppen från vägtransporter minskas. Minska beroendet av fossila bränslen genom att påskynda utbyggnaden av förnybar energi, bland annat genom att bygga ut och uppgradera energiöverföringsnäten, och förbättra energieffektiviteten. Påskynda och effektivisera tillståndsförfarandena för utbyggnad av förnybar energi, särskilt för havs- och landbaserad vindkraft, och undvika att godkända tillstånd dras tillbaka.
4. Förbättra utbildningsresultaten, även för elever med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund, genom att ta itu

med den ihållande bristen på kvalificerade lärare, säkerställa lika möjligheter till tillträde till skolsystemet och ge ytterligare stöd så att elever kan gå vidare till gymnasiet. Utveckla arbetskraftens kompetens, särskilt för människor med mindre gynnad socioekonomisk bakgrund och invandrarbakgrund, genom riktade politiska åtgärder och resurser så att deras integration på arbetsmarknaden förbättras.

5. Förbättra effektiviteten på bostadsmarknaden, bland annat genom reformer av hyresmarknaden. Stimulera investeringar i bostadsbyggande för att åtgärda de mest akuta bristerna. Undanröja strukturella hinder för att underlätta bostadsbyggande. Hantera risker kopplade till hushållens höga skuldsättning genom att gradvis minska skatteavdragen för räntekostnader på bolån eller höja den periodiska fastighetsskatten, samtidigt som lämpliga verktyg utvecklas för att bättre bedöma och rikta de politiska åtgärderna. Upprätthålla makrotillsynsåtgärderna.

8 Regelförenkling

Kommissionen har under året presenterat totalt tio lagstiftningspaket s.k. omnibus om regelförenkling. Det rör EU:s instrument för koldioxidläckage (CBAM) och hållbarhetsrapportering, InvestEU, den gemensamma jordbrukspolitiken (CAP), gemensamma specifikationer och digitalisering, försvar, kemikalier, digitalisering, miljö, fordon samt foder- och livsmedelssäkerhet.

Syftet med förenklingspaketen är att förenkla för europeiska företag genom att bland annat minska antalet betungande regler, skapa enklare processer för rapportering och underlätta administration. Dessa förslag har förhandlats i en särskild arbetsgrupp i ett raskt tempo och i sex av förslagen har rådet antagit sin position inför fortsatta förhandlingar med Europaparlamentet. Två av paketen är helt färdigförhandlade och har trätt i kraft, InvestEU och den gemensamma jordbrukspolitiken. Delar av vissa paket har också förhandlats färdigt och trätt i kraft, bland annat förenkling av EU:s instrument för koldioxidläckage vid gränsen (CBAM) och uppskjutande av tillämpningen av vissa regler i förordningen för klassificering, märkning och förpackningar av kemikalier. I paketet om hållbarhetsrapportering har en politisk överenskommelse nåtts i trepartsmöten.

Regeringen har löpande under året informerat sakansvariga utskott om respektive paket, i några fall har överläggningar ägt rum och inför slutligt beslut har samråd med EU-nämnden ägt rum.

Samråd med EU-nämnden ägde rum inför diskussion i rådet för allmänna frågor i oktober. Omnibus III om gemensamma jordbrukspolitiken samråddes det om med EU-nämnden inför diskussioner i jordbruks- och fiskerådet i juni.

9 Avtalen mellan EU och Storbritannien

Under året har arbetet fortsatt med att genomföra de fyra avtal som reglerar förhållandet mellan EU och Storbritannien: utträdesavtalet, handels- och samarbetsavtalet, avtalet om säkerhetsförfaranden för utbyte och skydd av säkerhetsskyddsklassificerade uppgifter samt avtalet om samarbete om säker och fredlig användning av kärnenergi. Genomförandearbetet har skett i den kommittéstruktur som har inrättats enligt avtalen. Utöver det har EU fortsatt att genomföra Windsorramverket, som kommissionen och Storbritanniens regering enades om i februari 2023 för att slutgiltigt adressera utmaningarna för Nordirland efter Storbritanniens utträde ur EU.

EU:s relation med Storbritannien behandlades i rådet för allmänna frågor den 18 mars och den 17 november 2025. Frågor som behandlades omfattade förberedelser och uppföljning av det första institutionella toppmötet mellan EU och Storbritannien som ägde rum i London den 19 maj. Toppmötet resulterade i ett nytt strategiskt partnerskap mellan EU och Storbritannien med en strukturerad politisk dialog. Den bygger på delade värderingar, värmandet av en regelbaserad världsordning, en delad omvärldsanalys samt ett fördjupat samarbete i olika utrikes- och säkerhetspolitiska frågor.

Vid toppmötet ingicks även ett försvars- och säkerhetspolitiskt partnerskap. Det omfattar stöd till Ukraina, försvarsindustriellt samarbete, militär mobilitet, rymdsäkerhet, fredsbevarande och krishantering, cybersäkerhet, bekämpning av hybridhot samt ökad resiliens inom kritisk infrastruktur. Därutöver antogs en gemensam överenskommelse om närmare samarbete inom nya och fördjupade politikområden inom vilka det finns ett ömsesidigt intresse för närmare samarbete mellan parterna. Den påminner även om den centrala betydelsen av att existerande avtal genomförs fullt ut, ömsesidig tillgång till varandras fiskevatten fram till juni 2038 samt en löpande förlängning av energisamarbetet.

10 Utvidgningen

10.1 Kommissionens utvidgningsstrategi

I början av november presenterade kommissionen sitt årliga utvidgningspaket med bedömningar av och rekommendationer om reformläget och EU-närmandeprocessen i länderna på västra Balkan, Turkiet, Ukraina, Moldavien och Georgien (se även avsnitt 24.4). Utvidgningspaketet bestod av ett övergripande meddelande samt landrapporter för kandidatländerna Albanien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Bosnien och Hercegovina, Turkiet, Ukraina, Moldavien, Georgien och det potentiella kandidatlandet Kosovo (se även avsnitt 24.4). Kommissionen framhöll i sitt meddelande att det ligger i EU:s strategiska intresse att investera i en framtida utvidgning såväl utifrån

ett säkerhetspolitiskt som ett ekonomiskt perspektiv. Kommissionen uppmärksammade att tydliga framsteg hade ägt rum inom utvidgningsprocessen under året och konstaterade att utvidgningen utgör en realistisk möjlighet under de kommande åren mot bakgrund av hur anslutningsprocessen för några kandidatländer har avancerat. Skr. 2025/26:115

Kommissionen pekade i sammanhanget särskilt på de reformframsteg som Montenegro, Albanien, Ukraina och Moldavien har åstadkommit. Kommissionen underströk att utvidgningsprocessen ska vara meritbaserad och är beroende av reformframsteg som görs av vart och ett av kandidatländerna. Demokrati, rättsstatens principer och EU:s grundläggande värden utgör hörnstenar i EU:s utvidgningspolitik.

10.2 Albanien

Kommissionen konstaterade i sin landrapport om Albanien från november 2025 att förhandlingstakten med landet under året har varit den högsta någonsin. I rapporten välkomnade kommissionen att fem av sex förhandlingskluster hade kunnat öppnas. Därtill uttryckte rapporten en förväntan om att det sista förhandlingsklustret ska kunna öppnas före årsskiftet. Mot bakgrund av detta slog kommissionen fast att Albanien ambition om att avsluta de tekniska delarna av anslutningsförhandlingarna till slutet av 2027 är realistisk, om den nuvarande förhandlingstakten upprätthålls. Samtidigt noterade kommissionen att Albanien har ett betydande reformarbete kvar att göra för att påbörja stängningen av förhandlingsskapitel. I det korta loppet uppmanades Albanien att prioritera arbetet med att genomföra fundamentala reformer samt att uppnå interimkraven på rättsstatområdet.

10.3 Bosnien och Hercegovina

Kommissionen konstaterade i sin landrapport om Bosnien och Hercegovina från november att sedan Europeiska rådet i mars 2024 beslutade att inleda anslutningsförhandlingar har reformtakten under året varit låg och att reformarbetet behöver intensifieras för att förhandlingarna formellt ska kunna inledas. Vissa begränsade konkreta resultat har uppnåtts: lagarna om gränskontroll och dataskydd har antagits, och landet har ingått ett avtal med europeiska gräns- och kustbevakningsbyrån (Frontex) om gränssamarbete. En reformagenda antogs och ingavs till kommissionen i september. Kommissionen konstaterade vidare i landrapporten att rapporteringsperioden hade präglats av allvarliga politiska spänningar som stått i vägen för landets EU-närmande.

10.4 Kosovo

I landrapporten för Kosovo från november konstaterade kommissionen att Kosovo fortsatt har ett starkt engagemang för EU-medlemskap, med brett politiskt och folkligt stöd. Samtidigt framhöll kommissionen att Kosovo

Skr. 2025/26:115 behöver skapa partiöverskridande samarbete och prioritera reformer för att kunna återuppliva sitt EU-närmande. Kommissionen noterade att Kosovo har gjort vissa framsteg, exempelvis i kampen mot organiserad brottslighet och korruption men uppmanade till ytterligare reformansträngningar, framför allt för att stärka rättsstatsprincipen och yttrandefriheten. Landrapporten lade särskilt vikt vid den EU-ledda normaliseringsdialogen Belgrad-Pristina och uppmanade både Serbien och Kosovo att genomföra sina åtaganden. Framsteg i normaliseringsdialogen är fortsatt en förutsättning för båda ländernas EU-närmande.

10.5 Nordmakedonien

I landrapporten för Nordmakedonien uppmanade kommissionen Nordmakedonien att intensifiera reformansträngningarna på rättsstatsområdet bland annat genom att värna rättsväsendets oberoende. Kommissionen betonade därutöver vikten av fortsatta insatser för att motverka korruption. Kommissionen noterade att Nordmakedonien ännu inte hade genomfört de konstitutionsändringar som landet åtog sig 2022 för att formellt inleda anslutningsförhandlingar. Kommissionen uppmärksammade Nordmakedoniens aktiva deltagande i genomförandet av EU:s tillväxtplan för västra Balkan och framhöll att Nordmakedonien fortsatt att fullt ut ansluta sig till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik och att landet utgör en pålitlig partner till EU.

10.6 Montenegro

I landrapporten för Montenegro konstaterade kommissionen att landet kraftigt har ökat takten i sitt reformarbete det senaste året. Under perioden har fyra kapitel (7, 10, 20 och 5) kunnat stängas provisoriskt och framsteg skett i arbetet inom ytterligare tolv kapitel. Kommissionen förväntade sig därmed att ytterligare kapitel skulle stängas före årsskiftet och bedömde att det var realistiskt för Montenegro att nå sitt mål om att avsluta de tekniska anslutningsförhandlingarna redan under 2026, om nuvarande reformtakt fortsatte. Förberedelser pågår för att inrätta en ad hoc-arbetsgrupp för att skriva utkast till Montenegros anslutningsfördrag. Montenegro förblir dock sårbart för politiska kriser och behöver anstränga sig för att upprätthålla politisk enighet. Landet behöver därtill anta ytterligare lagförslag mot korruption och organiserad brottslighet, samt tillse att befintliga lagar som värnar medie- och yttrandefriheten fullt ut implementeras.

10.7 Serbien

Landrapporten från november om Serbien var ovanligt kritisk. Kommissionen välkomnade förvisso att ett antal medielagstiftningar antogs under sommaren men konstaterade att dessa behövde implementeras. Därtill noterade rapporten att reformtakter har saktat ned

kraftigt och att arbetet med fundamentala reformer och rättsstatens principer har avstannat under året. Att Serbien nyligen har utökat sin anslutningsgrad till EU:s gemensamma utrikes- och säkerhetspolitik från 59 procent till 66 procent välkomnas. Samtidigt noterade kommissionen att landet behöver göra mer på området, inklusive att ansluta sig till sanktionerna mot Ryssland, för att demonstrera sitt geopolitiska vägval. Kommissionen uppmanade därutöver regeringen i Serbien att vända den demokratiska tillbakagången i landet genom en inkluderande dialog med civilsamhälle och opposition. Landrapporten lyfte även fram normaliseringsdialogen Belgrad-Pristina och uppmanade både Serbien och Kosovo att genomföra sina åtaganden. Framsteg i normaliseringsdialogen sågs fortsatt som en förutsättning för båda ländernas EU-närmande. Kommissionen återupprepade att Serbien var tekniskt redo att öppna kluster tre.

Skr. 2025/26:115

10.8 Turkiet

Turkiet är ett kandidatland och en viktig partner för EU. Anslutningsförhandlingarna står dock stilla sedan 2018, i enlighet med Europeiska rådets beslut. Under 2025 har högnivådialoger mellan EU och Turkiet ägt rum inom områdena handel, migration och säkerhet, ekonomi samt klimat. Dessutom har politiska konsultationer mellan EU och Turkiet om utrikes- och säkerhetspolitik intensifierats. I årets utvidgningsrapport från kommissionen framhålls en tillbakagång för Turkiet särskilt vad gäller rättsstatens principer, lokalt självstyre och respekten för grundläggande rättigheter. Turkiet har inte släppt oppositionspolitikern Selahattin Demirtaş och MR-försvararen Osman Kavala, i strid med Europadomstolens avgöranden. I rapporten konstateras att relationen mellan Turkiet och Grekland har förbättrats. Samtidigt har Turkiet alltjämt vägrat erkänna republiken Cypern och förespråkar en tvåstatslösning som är oförenlig med gällande FN-resolutioner. I oktober 2025 valdes i norra Cypern en ny turkcypriotisk ledare som har uttryckt en öppenhet för dialog om en federal lösning på Cypernfrågan.

10.9 EU:s finansiella stöd till västra Balkan och Turkiet

Instrumentet för EU:s föranslutningsstöd syftar till att stödja genomgripande reformer för att bistå EU-närmandeprocessen i kandidatländerna Albanien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Bosnien och Hercegovina, Turkiet och det potentiella kandidatlandet Kosovo. Under året har länderna mottagit stöd genom landsspecifika och regionala program samt horisontella initiativ inom prioriterade tematiska områden såsom demokrati och grundläggande rättigheter, rättsstatsprincipen, samhällsstyrning och anpassning till EU:s regelverk, digital och grön omställning, konkurrenskraft och gränsöverskridande samarbete.

Under 2025 har insatserna intensifierats för att genomföra tillväxtplanen för västra Balkan, som omfattar en facilitet för reformer och tillväxt på sex miljarder euro för perioden 2024–2027, varav två miljarder i bidrag och fyra miljarder i lån. Denna facilitet är kopplad till konkreta reformåtaganden, särskilt inom rättsväsendet och rättsstaten, och syftar till att skapa incitament för fördjupad regional integration och ekonomisk konvergens. Under 2025 har flera länder, däribland Montenegro, Albanien, Serbien och Nordmakedonien, lämnat in reformagendor som godkänts av kommissionen. För att ytterligare främja socioekonomisk utveckling har EU lanserat nya verktyg för att mobilisera privata investeringar, med särskilt fokus på storskaliga projekt inom infrastruktur, energi och digitalisering. De första utbetalningarna från faciliteten gjordes under sommaren till Montenegro och Nordmakedonien. I takt med att anslutningsprocessen fortskrider erbjuder EU tidig tillgång till delar av den inre marknaden, vilket gör det möjligt för länderna att gradvis integreras och förankras i unionens ekonomiska och rättsliga strukturer. Denna strategi förbereder länderna för framtida medlemskap.

11 EU:s strategi för Östersjöregionen

EU:s strategi för Östersjöregionen är ett samarbete mellan kommissionen och berörda medlemsstater (Danmark, Estland, Finland, Lettland, Litauen, Polen, Sverige, Tyskland) samt Norge och Island, som strategin har tredjelandssamarbete med sedan den etablerades 2009. Norge har under 2025 ansökt om att bli fullvärdig medlem i strategin. Strategin har även etablerat samarbete med Ukraina med syfte att stödja landet. Tidigare deltog Belarus och Ryssland men dessa är sedan mars 2022 suspenderade.

Årligen arrangeras ett forum för EU:s strategi för Östersjöregionen där länderna kan diskutera aktuella frågor och utveckla samarbetet i regionen med särskilt fokus på samarbete och stöd till Ukraina. Sverige stod värd för evenemanget i oktober 2024 i Visby. I juni arrangerades ett uppföljande arbetsmöte, också i Visby. Fokus för diskussionerna var säkerhet, beredskap, robusthet, resiliens och ett ännu starkare samarbete med och stöd till Ukraina. Diskussionerna fortsatte vid det årliga forum som ägde rum i Sopot, Polen, i oktober.

12 Europeiska politiska partier

I november 2021 föreslog kommissionen ändringar i förordning nr 1141/2014 om europeiska politiska partier och stiftelser (se faktopromemoria 2021/22:FPM37). Förslaget syftar till att öka den ekonomiska bärkraften hos partier och stiftelser, underlätta deras interaktion med sina nationella medlemspartier så att europeiska politiska

partier enklare kan delta i nationella kampanjer om EU-frågor, täppa till återstående kryphål när det gäller finansieringskällor och transparens, minska överdriven administrativ börda samt öka rättssäkerheten.

Skr. 2025/26:115

Den 21 oktober 2025 antog Europaparlamentet sin ståndpunkt vid första behandlingen av kommissionens förslag. Därefter överlämnades ståndpunkten till rådet för antagande, där den godkändes. Lagstiftningsakten antogs slutligen den 17 november.

13 Etikorganet

Kommissionen föreslog 2023 ett interinstitutionellt organ för etiska frågor som ska utarbeta, uppdatera och tolka gemensamma miniminormer för att främja en mer enhetlig praxis mellan institutionerna. Organet är tänkt att omfatta Europaparlamentet, rådet, kommissionen, EU-domstolen, Europeiska centralbanken, revisionsrätten, samt ekonomiska och sociala kommittén och regionkommittén. Den enda representant från rådet som direkt kommer att omfattas är den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik. Vid Europeiska rådet i december 2024 bekräftades att Europeiska rådets ordförande önskar omfattas av etikorganet. Ett interinstitutionellt avtal om inrättandet av etikorganet skrevs under i maj 2024. I maj 2025 röstade Europaparlamentets konstitutionella utskott nej till de förändringar i Europaparlamentets arbetsordning som krävs för att Europaparlamentet ska kunna utse personer till organet. Arbetet med att etablera organet har därmed avstannat.

14 EU:s konkurrenskraftsfond

Den 16 juli presenterade kommissionen ett förslag till förordning om inrättande av en europeisk konkurrenskraftsfond inom EU:s fleråriga budgetram för 2028–2034 (se faktapromemoria 2025/26:FPM14). Syftet med fonden är att öka EU:s konkurrenskraft, bland annat genom att förenkla och förbättra tillgången till EU-finansiering inom fyra politikområden: 1) ren omställning och utfasning av fossila bränslen inom industrin, 2) hälsa, bioteknik, jordbruk och bioekonomi, 3) digitalt ledarskap och 4) motståndskraft och säkerhet, försvarsindustri och rymd.

Finansieringsramen föreslås uppgå till 243,4 miljarder euro i löpande priser. Som del av förordningen föreslås också att det inrättas ett horisontellt finansieringsinstrument, som baseras på det nuvarande InvestEU-programmet, i syfte att mobilisera ytterligare investeringar på grundval av en EU-budgetgaranti om högst 70 miljarder euro i löpande priser.

15 Demokratipaketet

I december 2023 presenterade kommissionen ett paket om försvar av demokratin. Paketet innehåller ett meddelande om försvar av demokratin och ett förslag till direktiv om harmoniserade regler för ökad transparens om opinionsbildande aktörer med koppling till tredjeländer samt två rekommendationer från kommissionen (se faktrapromemoria 2023/24:FPM36). Förhandlingar om direktivförslaget har skett på rådsarbetsgruppsnivå. Europaparlamentet antog sin position den 27 november.

Konstitutionsutskottet informerades i mars och november.

16 Medborgarinitiativet

Valmyndigheten är nationell kontaktpunkt och behörig myndighet för kontroll och intygande av antalet giltiga stödförklaringar enligt förordningen från 2019 om det europeiska medborgarinitiativet. De har under året deltagit på ett expertgruppsmöte och utfärdat två intyg av antalet stödförklaringar. Det första intyget gällde medborgarinitiativet My Voice, My Choice – för säker och tillgänglig abort och det andra gällde initiativet Stop Destroying Videogames - Sluta förstöra datorspel.

17 Rösträtt och valbarhet för rörliga EU-medborgare

Kommissionens förslag till revideringar av direktiven om unionsmedborgares rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet respektive kommunala val har hanterats i rådet (se faktrapromemoria 2021/22:FPM34 och 2021/22:FPM35). Förslagen innebär att unionsmedborgarna proaktivt ska få information om hur de ska gå till väga och att informationen ska ges på två olika språk. Förslaget till revideringar av direktivet om unionsmedborgares rösträtt och valbarhet vid val till Europaparlamentet antogs i juni. Förslaget till revideringar av direktivet om unionsmedborgares rösträtt och valbarhet vid val till kommunala val förhandlades alltså vid årets slut.

Information lämnades till konstitutionsutskottet i mars.

18 Förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet

Skr. 2025/26:115

I maj 2022 antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution med förslag till reform av Europaparlamentets valordning (se faktagromemoria 2021/22:FPM95). Resolutionen innehåller förslag till en ny förordning om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet och innebär bland annat att akten om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet (den s.k. valrättsakten) upphävs. Förslaget förhandlades alltjämt i rådet vid årets slut.

Information lämnades till konstitutionsutskottet i mars.

19 Fullmaktsröstning för Europaparlamentets ledamöter under graviditet och efter förlossning

I november antog Europaparlamentet en lagstiftningsresolution med förslag till ändring av den europeiska valakten, för att göra det möjligt för ledamöter att rösta i kammaren genom fullmaktsröstning under graviditet och efter förlossning (se faktagromemoria 2025/26:FPM39). Resolutionen innehåller förslag till ändringar i akten om allmänna direkta val av ledamöter av Europaparlamentet (den s.k. valrättsakten) som innebär att det ska bli möjligt för ledamöter av Europaparlamentet att avge sina röster vid plenarsammanträden genom ombud under en begränsad period under graviditet eller efter förlossning. Förslaget förhandlades alltjämt i rådet vid årets slut.

20 Krishantering

EU:s integrerade arrangemang för politisk krishantering (IPCR) är rådets krishanteringsmekanism som kan aktiveras fullt eller i informationsläge vid kriser inom och utanför EU. Mekanismen kan också ha ett övervakande läge där IPCR inte är aktiverad, om en kris håller på att växa fram eller avta, för att möjliggöra utbyte av information och rapporter.

Under 2025 har IPCR varit aktiverat för tre kriser. IPCR har varit fortsatt aktiverat fullt ut för Ukraina och Mellanöstern, med regelbundna rundabordsmöten. Aktiveringen för migration har fortsatt men utan att några rundabordsmöten ägt rum. Ingen ny aktivering eller avaktivering har skett under året.

IPCR:s framtida roll har under 2025 diskuterats inom ramen för den europeiska beredskapsunionsstrategin som kommissionen och EEAS presenterade i ett gemensamt meddelande i mars (se faktapromemoria 2024/25:FPM35) och förhandlingen av kommissionens förslag till en reviderad civilskyddsmekanism (UCPM-HER). I förslaget bedöms EU vara i behov av att stärka krissamordningen och bygga vidare på befintliga strukturer, där bland annat IPCR föreslås uppgraderas för att möta de utmaningar som ligger framför unionen.

Strategin konstaterar att många av EU:s strukturer och instrument inom krishanteringsfrågorna har varit avgränsade till enskilda politikområden, vilket blir en utmaning vid sammanlänkade kriser. För att säkerställa tvärssektoriell samordning föreslår kommissionen att Emergency Response Coordination Centre (ERCC) ska utvecklas till ett krissamordningsnav. Detta nav ska arbeta tätt tillsammans med EEAS, i synnerhet Crisis Response Centre (CRC) och även med IPCR som är ytterst ansvarig för den politiska och strategiska styrningen. Enligt förslaget skulle en optimering av IPCR-arrangemangen förbättra EU:s och medlemsstaternas förmåga att tillämpa solidaritetsklausulen (artikel 222 i EUF-fördraget), men också förenkla dess aktivering.

DEL 3 UTRIKES FRÅGOR

21 Utrikes- och säkerhetspolitik

21.1 EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik

Den europeiska säkerheten utmanas av ett instabilt närområde, hybrida hot och en global kontext vari den regelbaserade världsordningen ifrågasätts. I denna utveckling förblir genomförandet av EU:s globala strategi för utrikes- och säkerhetspolitik i högsta grad relevant och dess fokus på resiliens, multilateralism och konflikthantering är lika viktigt nu som när strategin antogs 2016. Samtidigt utmanas effektiviteten i den gemensamma utrikes- och säkerhetspolitiken av ökande svårigheter att finna konsensus i avgörande frågor och strategins grundprinciper om enighet och principiell pragmatism förefaller svårare att leva upp till. Under det senaste året märks snarare att fler viktiga beslut hindras av enskilda medlemsstater än att steg tas mot ökat användande av kvalificerad majoritet i beslutsfattandet. Däremot noteras betydelsefulla framsteg i flera kandidatländer anslutningsprocesser. Även arbetet med att förbättra EU:s dialog och samarbete med tredjeländer har intensifierats genom mer aktiv s.k. global outreach. Den reformprocess av FN-systemet som nu har inletts utgör en utmaning men skapar också möjligheter för EU att genom sitt globala engagemang bidra till att framtidens multilateralism

21.2 Den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken

21.2.1 Det säkerhets- och försvarspolitiska samarbetet

Stödet till Ukraina och responsen på Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har varit den dominerande frågan på dagordningen under året. EU har fortsatt att spela en ledande roll i stödet till Ukraina, inte minst genom de militära och civila insatserna och stöd för att stärka Ukrainas försvarsförmåga, vid sidan av unionens övriga finansiella och humanitära stöd.

Stödet till Ukraina genom den europeiska fredsfaciliteten (EPF), som effektivt kanaliserade stöd till landet under den inledande tiden efter Rysslands fullskaliga invasion, begränsades även under 2025 till följd av en fortsatt blockering i rådet. Blockeringen gäller en påfyllnad av medel om totalt 6,6 miljarder euro, som främst består av det dedikerade Ukrainakuvertet Fonden för bistånd till Ukraina men också av ersättning till medlemsstater för redan donerad materiel. Trots upprepade försök har ingen lösning hittats under året. EPF har dock utgjort ett viktigt finansieringsinstrument för den militära utbildningsinsatsen EUMAM (se avsnitt 21.2.2).

Åtagandena i den så kallade strategiska kompassen för säkerhet och försvar ger inriktningen för EU:s säkerhets- och försvarspolitiska samarbete för de kommande åren. Arbetet med att genomföra förslagen i kompassen har fortsatt under året. Under året ingick EU säkerhets- och försvarspartnerskap med Storbritannien och Kanada. Arbetet med pakten för den civila dimensionen av den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken, som syftar till att stärka och effektivisera EU:s civila krishantering, fortsatte under året. Detta med fokus på utveckling av stärkta civila förmågor och ökade personalbidrag från medlemsländerna till de civila insatserna. Beslut har fattats om en rad kapacitetshöjande stödåtgärder genom EPF för ett antal tredjeländer.

21.2.2 EU:s civila och militära insatser

EU genomförde under året åtta militära och tolv civila insatser samt en civil och militär insats inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitiken. Insatserna utfördes i Europa, Afrika och Mellanöstern.

EU:s rådgivande insats för reform av den civila säkerhetssektorn i Ukraina (EUAM) spelar fortfarande en viktig roll för att möta de utmaningar som har följt av Rysslands fullskaliga invasion. Insatsen bidrar fortsatt med stöd till civil säkerhetssektorreform, integrerad gränsförvaltning, utredning av internationella brott och återetablering av ukrainska myndigheter på återerövrat territorium.

EU:s militära utbildningsinsats till stöd för Ukraina (EUMAM) har fortsatt att utbilda ukrainsk militär personal och därmed bidragit till att stärka den ukrainska försvarsmakten.

EU:s civila partnerskapsinsats i Moldavien förlängdes i maj med två år och samtidigt förstärktes insatsens personalstyrka. Insatsen har under året fortsatt verka i syfte att stärka Moldaviens krishanteringsförmåga samt motståndskraft mot hybridangrepp, inklusive cyberhot och desinformation.

Övervakningsinsatsen vid gränsen mellan Armenien och Azerbajdzjan (EUM) syftar till att verka konfliktdämpande och att minska antalet incidenter i gränsområdena i Armenien. Insatsen förlängdes i januari med två år och har under året fortsatt observera och rapportera om säkerhetsläget längs den armeniska sidan av den internationella gränsen mot Azerbajdzjan.

EU:s ena civila insats i Palestina (EUPOL COPPS) har kunnat genomföra delar av sitt mandat och fortsätta sitt stöd till den palestinska civilpolisen och andra delar av rättskedjan. EU:s andra civila insats i Palestina, gränsstödsinsatsen i Rafah (EUBAM Rafah) har fortgått huvudsakligen i begränsad skala. Båda insatserna har påverkats av kriget mellan Israel och Hamas. I samband med vapenvilan mellan de sistnämnda i februari och mars återetablerades EUBAM Rafah vid gränsövergången i Rafah och spelade en viktig roll för att möjliggöra för svårt skadade individer att lämna Gaza för att få vård.

EU:s tre insatser med koppling till Afrikas horn har under året fortsatt verka för att bidra till den somaliska försvars- och säkerhetssektorn samt till kapacitetsutveckling i sjöfartsskydd i västra Indiska oceanen och i Röda havet.

EU har ytterligare en sjöfartsinsats i Röda havet, (EUNAVFOR) operation Aspides, vars mandat förlängdes i februari med ett år. Insatsen har under året fortsatt verka för att skydda handelsfartyg mot pågående attacker från havet och luften, lotsa handelsfartyg genom osäkra områden samt stärka sjöfarten i området genom bland annat bevakning och informationsdelning.

21.3 Försvarspolitiska initiativ

21.3.1 Inledning

Arbetet på det försvarspolitiska området i EU präglades under 2025 till stor del av kommissionens och EEAS vitbok om europeisk försvarsberedskap 2030 (se faktrapomemoria 2024/25:FPM34). Den 16 oktober presenterade kommissionen och EEAS en färdplan för genomförandet av förslagen i vitboken. Arbetet med att stärka försvarsberedskapen fokuserade under året på att fylla kritiska förmågegap, stärka den europeiska försvarsindustriella basen och öka det militära stödet till Ukraina. Flera viktiga instrument har förhandlats och antagits under året i syfte att stärka EU:s försvarsberedskap inom samtliga områden, däribland EU:s försvarsindustriella program (EDIP) och ett nytt låneinstrument SAFE.

21.3.2 EU:s förmågeprojekt

Skr. 2025/26:115

Som ett led i att stärka den europeiska försvarsberedskapen har EU:s medlemsstater inlett ett arbete med att fylla kritiska förmågegap inom prioriterade områden, som anges i vitboken för europeisk försvarsberedskap 2030 och i slutsatser från Europeiska rådet den 6 mars.

Arbetet bedrivs mellanstatligt genom koordineringsgrupper för förmågeområdena luft- och missilförsvar, artillerisystem, ammunition, drönare- och antidrönarsystem, strategiska möjliggörare, militär rörlighet samt cyber, artificiell intelligens och elektronisk krigsföring. Arbetet stöds av Europeiska försvarsbyrån (EDA).

21.3.3 Det försvarsindustriella samarbetet

Den 8 december antogs förordningen om det europeiska försvarsindustriella programmet (EDIP), som syftar till att uppnå försvarsindustriell beredskap (se faktapromemoria 2023/24:FPM50). Förordningen träder i kraft i januari 2026 och EDIP kommer att tilldelas 1,5 miljarder euro ur EU:s budget under perioden 2026–2027, varav 300 miljoner euro ska stödja Ukrainas försvarsindustri.

En förordning om inrättandet av instrumentet Säkerhetsaktion för Europa genom förstärkning av den europeiska försvarsindustrin (SAFE) antogs också under året och trädde i kraft den 27 maj 2025 (se faktapromemoria 2024/25:FPM34). Det finansiella instrumentet består av lån som beviljas ansökande medlemsstater som avser genomföra gemensam upphandling av försvarsmateriel. Instrumentets budget omfattar 150 miljarder euro.

Den 19 november presenterade kommissionen även en färdplan om försvarsindustriomställning, i syfte att främja innovation och förbättra tillträdet för SME till försvarssektorn. Färdplanen innefattar också förslag på hur man kan generera och attrahera kompetens och talanger inom ny teknik, samt hur man kan nyttja samarbete och lärdomar från Ukraina i form av innovationskraft och snabb anpassning.

21.3.4 Det militära stödet till Ukraina

EU:s militära stöd till Ukraina fortlöpte under året, med ett särskilt fokus på att stärka det försvarsindustriella samarbetet mellan EU:s medlemsstater och Ukraina. Ambitionen är att integrera den ukrainska försvarsindustriella basen i EU:s försvarsindustriella bas. För att möjliggöra detta har beslut tagits om att möjliggöra för Ukraina att delta i den europeiska försvarsfonden (EDF). Ukraina har också getts möjlighet att delta med ukrainsk industri och produkter i gemensamma upphandlingar inom ramen för låneinstrumentet SAFE.

21.3.5 Militär rörlighet

Den 19 november presenterade kommissionen förslag på åtgärder för att stärka militär rörlighet (se faktapromemoria 2025/26:FPM48), genom ett meddelande och ett förslag på ny rättsakt om militär rörlighet. Förslagen

Skr. 2025/26:115 syftar till att göra gränsöverskridande militär transport mer förutsägbar, snabbare och mer tillförlitlig, samtidigt som påverkan på civil trafik hålls så låg som möjligt. Förslaget omfattar harmoniserade tillståndsprocedurer, förbättrad hantering av militär transport vid kriser, förstärkt motståndskraft för strategisk infrastruktur med dubbla användningsområden samt samordning och samarbete mellan EU och Nato.

21.3.6 Förordningsändringar för att stärka försvarsindustrin

Den 22 april presenterade kommissionen ett förslag om ändringar i ett antal förordningar i syfte att stärka den europeiska försvarsindustrin (se faktagromemoria 2024/25:FPM41). Förslaget är en del av genomförandet av finansieringsplanen ReArm Europe, som syftar till att stödja medlemsstaternas investeringar i försvar.

Kommissionens förslag innehåller ändringar av Europeiska försvarsfonden, Horisont Europa, programmet för ett digitalt Europa, Fonden för ett sammanlänkat Europa samt instrumentet till stöd för ammunitionstillverkning (ASAP-instrumentet). Ändringarna gör det möjligt att genom dessa fonder och instrument finansiera försvarsutgifter och projekt med dubbla användningsområden, dvs. både civila och militära.

Förhandlingar har pågått under året. En överenskommelse med Europaparlamentet nåddes den 5 november.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i juni.

21.4 Beredskapsinitiativ

21.4.1 Den europeiska beredskapsunionsstrategin

Den 26 mars presenterade kommissionen och EEAS ett gemensamt meddelande om den europeiska beredskapsunionsstrategin (se faktagromemoria 2024/25:FPM35). Syftet med strategin är att stärka den europeiska beredskapen genom en allriskansats. Strategin bygger på åtgärder inom sju områden: förutseende och framsyn, motståndskraft i grundläggande samhällsfunktioner, befolkningens beredskap, samarbete mellan offentliga och privata aktörer, civil-militär samverkan, krishantering, och slutligen partnerskap utanför EU.

21.4.2 EU:s civilskyddsmekanism

Kommissionen presenterade den 16 juli ett förslag till förordning om EU:s civilskyddsmekanism och unionens stöd till beredskap och insatser vid hälsokriser och om upphävande av det nu gällande beslutet från 2013 om unionens civilskyddsmekanism (se faktagromemoria 2025/26:FPM15). Syftet med förslaget är att stärka samarbetet och samordningen inom

civilskydd för att förbättra den övergripande förmågan att förutse, förebygga, ha beredskap för och hantera alla typer av naturkatastrofer och katastrofer orsakade av människor. Skr. 2025/26:115

21.4.3 EU:s strategi för beredskapslager

Den 9 juli presenterade kommissionen en strategi för beredskapslager (se faktapromemoria 2024/25:FPM68) för att stärka EU:s materiella beredskap. Strategin utgår från ett allriskperspektiv och tar ett helhetsgrepp som syftar till att säkerställa tillgång till varor som är nödvändiga för att upprätthålla samhällsviktiga funktioner. Strategins bärande element är etablerandet av ett EU-lagerhållningsnätverk.

21.4.4 Det permanenta strukturerade samarbetet, Pesco

Under 2025 har de 26 av EU:s medlemsstater som är med i Pesco arbetat med att uppdatera samarbetet. Bland annat förutser man att revidera de bindande åtagandena inom Pesco, strukturerade kring ett antal huvudområden såsom förmågeutveckling och försvarsinvesteringar. Pesco ska göras mer strategiskt, rådets roll ska stärkas, det ska tydliggöras att projekten ska omhänderta medlemsstaternas behov i det förändrade säkerhetspolitiska landskapet och det ska bekräftas att projekten bättre ska spegla EU:s ambitionsnivå inom säkerhets- och försvarspolitik. Förhandlingarna om de reviderade bindande åtagandena pågår fortfarande. I maj godkändes även 11 nya projekt inom fem områden, från luft- och missilförsvar och cyberdoktrin till soldatsystem och medicinska anläggningar. Totalt pågår 74 projekt i samarbetet.

21.5 Demokratisköld

Den 12 november presenterades kommissionens och EEAS gemensamma meddelande om en europeisk demokratisköld (se faktapromemoria 2025/26:FPM42). Demokratiskölden utgår från tre prioriterade områden för att främja starka och motståndskraftiga demokratier: stärka lägesmedvetenheten och understödja svarsförmågan för att säkra integritet i informationsmiljön, stärka demokratiska institutioner, fria och rättvisa val samt fri och oberoende media och att stärka samhällelig motståndskraft och medborgerligt engagemang. Meddelandet innehåller ingen bindande lagstiftning och ska bygga på befintliga ramverk.

21.6 EU och Nato

Arbetet med att genomföra de 74 aktiviteter och samarbetsområden som följer av den gemensamma så kallade Warszawadeklarationen från 2016 fortsatte under året. En tionde framstegsrapport om genomförandet presenterades. I fokus för samarbetet stod fortsatt stöd till Ukraina, förmågeutveckling och försvarsindustri, militär rörlighet, motståndskraft, hybridhot och cybersäkerhet, samt kapacitetsuppbyggnad i partnerländer i

närområdet. EU och Nato har haft ett nära utbyte och uppvisat stor enighet i hanteringen av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Under 2025 återupptogs mötena mellan EU:s kommitté för utrikes- och säkerhetspolitik och Natos nordatlantiska råd, vilket utgör ett format för konsultationer om geopolitiska frågor av gemensamt intresse.

21.7 EU som aktör i FN

I juni beslutade Europeiska rådet om EU:s prioriteringar i FN under FN:s generalförsamlings 80:e session. Prioriteringarna inkluderade att stödja ett multilateralt system baserat på folkrätten inklusive de mänskliga rättigheterna, att främja FN-reform, hållbar utveckling, klimat och miljöfrågor, samt att stärka FN:s system för fred och säkerhet och värna effektiva partnerskap.

I mars antog Europeiska rådet, efter möte med FN:s generalsekreterare António Guterres, slutsatser om multilateralism. Rådet fastslog att EU skulle fortsätta arbeta för att värna FN-stadgan och dess principer, särskilt de om suveränitet, politiskt oberoende och självbestämmande. EU skulle även förbli en pålitlig partner inom ramen för FN-reform, Framtidspakten och de Globala målen.

Inom ramen för generalsekreterarens reforminitiativ UN80 har EU agerat för att FN ska anpassas till de politiska och finansiella utmaningar som präglar organisationen. Sveriges arbete med UN80 har i hög grad bidragit till EU:s gemensamma prioriteringar. EU har värnat FN:s centrala roll i att upprätthålla respekten för de regler och principer som den regelbaserade världsordningen bygger på, med folkrätten, mänskliga rättigheter och FN-stadgan som grund. EU har verkat för att reformerna ska leda till ett ökat fokus på kärnverksamheten i FN:s tre pelare inom fred och säkerhet, utveckling och mänskliga rättigheter. Vidare har EU prioriterat ett effektivare och mer samordnat FN på landnivå.

Under FN:s högnivåvecka i september i New York anordnade EU bland annat ett informellt möte mellan EU:s utrikesministrar samt ett informellt möte tillsammans med ministrarna från Gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater (Celac).

EU fortsätter att arbeta nära FN när det gäller FN:s fredsbevarande arbete och fredsbevarande agenda. EU stödjer också pågående översyn av FN:s fredsbevarande insatser respektive FN:s fredsbevarande arkitektur.

21.7.1 Skattefrågor i FN

Under 2024 togs ett mandat fram för förhandlingar om en ramkonvention och i början av 2025 upprättades den mellanstatliga kommittén som ska ta fram ramkonventionen och två tillhörande protokoll. Ett av dessa två protokoll, det s.k. andra protokollet, handlar om hur skattetvister ska kunna undvikas och lösas. Förhandlingarna om såväl ramkonventionen som protokollen ska vara avslutade till hösten 2027.

I september lämnade kommissionen en rekommendation till ett rådsbeslut om att ge kommissionen mandat att delta i förhandlingarna av det andra protokollet och de delar av ramkonventionen som är relaterade

till eller påverkar det andra protokollet. Kommissionen hade inte fått något mandat vid årets slut. Skr. 2025/26:115

Överläggning med skatteutskottet ägde rum i oktober.

21.8 OSSE

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har fortsatt att dominera OSSE:s verksamhet och EU:s fokus har legat på stöd till Ukraina och ansvarsutkrävande gentemot Ryssland. EU har även nära följt utvecklingen när det gäller de övriga utdragna konflikterna i OSSE-området och utvecklingen i närområdet. Mänskliga rättigheter, grundläggande fri- och rättigheter, inklusive mediefrihet och rättsstatens principer har förblivit viktiga frågor för EU.

OSSE:s betydelsefulla roll inom områdena rustningskontroll, militär transparens, konfliktförebyggande och krishantering är prioriterade av EU, även om Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina allvarligt påverkat förutsättningarna att utföra och utveckla arbetet. Under 2025 har Sverige varit ordförande i OSSE:s kommitté som behandlar mänskliga rättigheter och demokrati (Human Dimension Committee). I denna roll har Sverige bidragit till genomförandet av EU:s prioriteringar.

21.9 Europarådet

Samarbetet mellan EU och Europarådet har under året fokuserat på politisk dialog, reformstöd och samarbetsprojekt, respektive normativt samarbete. EU har också bidragit till arbetet för ansvarsutkrävande för Rysslands brott i och mot Ukraina. Kommissionen, EEAS, Europarådet, Ukraina och 37 länder (däribland Sverige) har nått en överenskommelse för att etablera en särskild tribunal för Rysslands aggressionsbrott. EU har anslutit sig till skaderegistret för Ukraina. EU har även gått från observatör till medlem i den internationella koalitionen för återvändande av ukrainska barn. Den 16 december 2025 antogs konventionen om Skadeståndskommissionen för Ukraina, som EU har undertecknat. Europarådet är fortsatt en central partner i EU:s utvidgningsprocess som fått ny aktualitet under 2025.

21.10 Internationella brottmålsdomstolen

EU och dess medlemsstater arbetade under året för att få fler stater att ansluta sig till Romstadgan, liksom för ökat samarbete med den internationella brottmålsdomstolen (ICC). EU verkade även för att de lagändringar som krävs för att genomföra Romstadgan, införs i statsparternas nationella lagstiftning. EU och dess medlemsstater har under året uttryckt politiskt stöd för domstolens oberoende och integritet i samband med externt politiskt tryck på domstolen. Under året meddelade Ungern sin avsikt att frånträda Romstadgan, ett beslut som träder i kraft i juni 2026. Ukraina anslöt till Romstadgan i januari 2025 och blev därmed den 125:e statsparten till ICC.

21.11 Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer

EU har under året uppmärksammat situationen för mänskliga rättigheter såväl i specifika länder som tematiskt. Rådsslutsatser om EU:s prioriteringar i FN:s forum för mänskliga rättigheter antogs i januari. EU har, ensamt och gemensamt med andra partners, lagt fram resolutioner i dessa forum på flera prioriterade områden. EU har fortsatt bidragit aktivt till åtgärder för att säkerställa att ansvar utkrävs för kränkningar och övergrepp av de mänskliga rättigheterna samt kränkningar av internationell humanitär rätt, inklusive sådana som har inträffat till följd av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. FN:s råd för mänskliga rättigheter och FN:s generalförsamlings tredje utskott för mänskliga rättigheter har varit viktiga plattformar för detta.

Under året har rådet fattat flera beslut om ytterligare listningar av individer och enheter under EU:s globala sanktionsregim mot allvarliga kränkningar av och brott mot mänskliga rättigheter. Totalt omfattas nu cirka 170 enheter av sanktionsregimen.

Rådet utsåg i juni EU:s nya särskilda representant för mänskliga rättigheter.

EU har arbetat för att stärka demokratin genom att främja fria val, rättsstatens principer, mänskliga rättigheter och medborgarnas inflytande i beslutsprocesser. Det har bland annat skett genom valobservationer och inom ramen för EU:s utvidgningsagenda i nära dialog med de berörda länderna.

Under året har EU fortsatt att arbeta för att uppmärksamma MR-försvarares viktiga roll för att skydda mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer, i linje med tidigare antagna EU-riktlinjer för att skydda MR-försvarare.

21.12 Handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser 2021–2025

EU har fortsatt genomförandet av handlingsplanen för jämställdhet i yttre förbindelser, som efter förlängning löper till och med 2027. Handlingsplanen är ett ramverk för att bidra till de globala målen för hållbar utveckling, särskilt mål 5 om jämställdhet, och påskynda utvecklingen mot jämställdhet och kvinnors egenmakt som en prioritering i EU:s yttre förbindelser.

EU ska i enlighet med handlingsplanen vara en stark global aktör för jämställdhet och alla kvinnors och flickors fulla åtnjutande av de mänskliga rättigheterna, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter. EU:s arbetsgrupp för kvinnor, fred och säkerhet syftar till att stödja EU i arbetet med agendan för kvinnor, fred och säkerhet, för att stärka kvinnors och flickors delaktighet i fredsprocesser och motverka sexuellt våld i konflikter.

EU har även samordnat positioner inför multilaterala förhandlingar så som FN:s kvinnokommission, för att försvara jämställdhet och kvinnors

21.13 Nedrustning och icke-spridning

21.13.1 Massförstörelsevapen

EU deltog vid det tredje mötet i den förberedande kommittén för ickespridningsfördraget mot kärnvapen (NPT) och höll bland annat EU-gemensamma anföranden i den allmänna debatten samt i debatterna i de tre kommittéerna. I december antog EU rådsslutsatser inför NPT:s översynskonferens som kommer att äga rum våren 2026. EU deltog vidare vid den årliga sessionen i FN:s generalförsamlings första utskott och höll gemensamma anföranden i den allmänna debatten samt i de sju tematiska klusterdebatterna.

EU uttryckte stöd för provstoppsavtalet (CTBT) samt framhöll vikten av att avtalet träder i kraft och att alla stater avstår från kärnvapenprovsprängningar. EU uppmanade Ryssland att återta sitt beslut från 2023 att dra tillbaka sin ratificering av CTBT, och att tills så sker, efterleva avtalets innehåll.

I samband med möten i Internationella atomenergiorganets (IAEA) verkställande organ och den årliga generalkonferensen deltog EU med gemensamma uttalanden. EU fördömde Rysslands aggressionskrig och illegala övertagande av Zaporizjzjas kärnkraftverk, och uttryckte oro över Irans bristande samarbete med IAEA och uppmanade till fortsatta diplomatiska ansträngningar att nå en hållbar lösning på den kärntekniska frågan med Iran.

EU förlängde den tematiska sanktionsregimen från 2018 om restriktiva åtgärder mot spridning och användning av kemiska vapen med ett år. EU deltog aktivt vid Organisationen för förbud mot kemiska vapens (OPCW) exekutivrådsmöten och kemvapenkonventionens statsparts-konferens och gav stöd för OPCW:s viktiga mandat att upprätthålla den globala normen mot kemiska vapen. EU fördömde Rysslands användning av kemvapen i Ukraina, och gav stöd till OPCW:s insatser i Syrien och Ukraina.

EU bidrog till genomförandet av konventionen mot biologiska stridsmedel och toxinvapen (B-vapenkonventionen), bland annat genom stöd till kapacitetsbyggande insatser i utvecklingsländer. I förhandlingar i FN verkade EU för konventionens stärkande.

21.13.2 Konventionella vapen

Inom ramen för EU:s gemensamma strategi som antogs 2018 mot olagliga skjutvapen och små och lätta vapen (SALW) och ammunition fortsatte EU sitt arbete under året. EU bidrog bland annat till flera projekt som syftar till att begränsa den okontrollerade spridningen av SALW och dess ammunition i olika delar av världen. EU deltog även vid statspartsmötet för konventionen om förbud mot truppminor, vid statspartsmötet för

21.13.3 Rymden

EU har fortsatt att verka för globala normer och regler för ett ansvarsfullt agerande i rymden som kan minska rymdhot och risken för konflikt samt bidra till ett långsiktigt hållbart nyttjande av rymden. EU och dess medlemsstater deltog aktivt och samordnat i diskussionerna om yttre rymden i FN:s generalförsamling.

21.14 Strategisk exportkontroll

21.14.1 Krigsmateriel

Medlemsstaterna har under året beslutat om en uppdatering av rådets gemensamma ståndpunkt 2008/944/Gusp om fastställande av gemensamma regler för kontrollen av export av militär teknik och krigsmateriel. EU och dess medlemsstater har bidragit till genomförandet av FN:s vapenhandelsfördrag och även verkat för ökad anslutning till fördraget.

21.14.2 Produkter med dubbla användningsområden

Medlemsstaterna har fortsatt arbetet med att genomföra EU:s förordning om produkter med dubbla användningsområden (2021/821) och ta vidare kommissionens förslag från vitboken om exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden. Genom en delegerad förordning från kommissionen utökades listan på kontrollerade produkter med dubbla användningsområden.

21.15 Sanktioner

Under året har EU förstärkt, förlängt och på andra sätt justerat befintliga sanktioner när det gäller ett stort antal geografiska och tematiska sanktionsregimer. EU har infört ytterligare sanktioner mot Ryssland och Belarus med anledning av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina. Sverige har varit drivande i detta arbete.

För att stötta Syriens övergångsprocess och ekonomiska återhämtning genomförde EU i februari inledande suspenderingar av delar av sanktionerna gentemot landet och hävde i maj merparten av de ekonomiska sanktionerna. Då Iran inte anses ha levt upp till sina åtaganden under det kärntekniska avtalet JCPOA återinförde EU i september de EU-autonoma och FN-sanktioner mot Iran som 2015 suspenderades under avtalet, efter en omröstning i FN:s säkerhetsråd.

EU har anordnat ett flertal högnivåmöten i syfte att stärka arbetet mot kringgående av sanktionerna.

Rådet godkände EU:s prioriteringar inför den nionde översynen av FN:s globala antiterrorismstrategi som äger rum var tredje år (2026). Under året har rådet godkänt listningen av två enheter under EU:s sanktioner mot Isil (Daesh) och al-Qaida. Vidare har rådet godkänt avlistningen av en individ under EU:s terrorismsanktioner.

21.17 Cybersäkerhet

Under det gångna året har EU sett mer omfattande cyberangrepp mot medlemsstater, både när det gäller volym och sofistikeringsgrad. EU har anordnat ett flertal cyberdialoger med länder som Ukraina, Japan, Sydkorea, Indien och Brasilien. EU har fortsatt att utveckla samarbetet inom ramen för den cyberdiplomatiska verktygslådan och bland annat gjort ett uttalande i maj om antagonistisk verksamhet på cyberområdet riktat mot Tjeckien. Tre personer har listats under den tematiska sanktionsregimen för cyberfrågor på EU-nivå för cyberangrepp mot Estland. Tidigare listningar har även setts över och regimen har förlängts ytterligare ett år.

EU har under året fortsatt att delta i förhandlingarna om cyberfrågor inom FN:s generalförsamling, med fokus på en cyberbrottskonvention. EU har även agerat för att samla fortsatt stöd från så många FN-medlemsstater som möjligt och varit drivande i FN för upprättandet av en permanent mekanism för diskussionen om cybersäkerhet. EU har genomgående värnat FN:s normativa ramverk för ansvarsfullt statligt beteende i cyberrymden.

Under 2025 fortskred arbetet för att stärka unionens gemensamma cybersäkerhet. Den 15 januari antogs riktade ändringar i EU:s cybersäkerhetsakt som syftade till att möjliggöra antagande av framtida cybersäkerhetscertifieringsordning för så kallade hanterade säkerhetstjänster. Reviderade rekommendationer om samordnade insatser vid storskaliga cyberincidenter och cyberkriser (Cyber Blueprint) antogs den 6 juni. Rekommendationerna utgör ett protokoll för ömsesidig och enhetlig hantering av informationsflödet på teknisk, operativ och politisk nivå inom EU. Den reviderade planen övades på olika nivåer under hösten. I början på 2025 publicerade kommissionen också en handlingsplan för cybersäkerhet för sjukhus och andra vårdinrättningar.

Den 4 februari 2025 trädde cybersolidaritetsakten (Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2025/38) i kraft, och etablerade bland annat cybersäkerhetsreserven som syftar till att stödja insatser och initiera återhämtningsåtgärder i händelse av betydande eller storskaliga cybersäkerhetsincidenter som påverkar medlemsstater, unionens institutioner, organ eller byråer eller tredjeländer som är associerade till programmet för ett digitalt Europa. Genom ett genomförandebeslut i rådet den 14 juli, gavs Moldavien som första tredjeländ godkännande att kunna tillhandahålla stöd från cybersäkerhetsreserven i högst ett års tid.

21.18 Hybridhot

Ryskt hybridagerande har intensifierats och står högt på dagordningen i EU. Verktyg har utvecklats för att upptäcka och bemöta olika hybridhot inom ramen för EU:s strategiska kompass för säkerhet och försvar. Det handlar om hybridaktiviteter i form av sabotage, omstörtande verksamhet, otillbörlig informationspåverkan och desinformation, skadlig cyberverksamhet samt instrumentalisering av migranter. Arbetet har handlat om att använda olika delar av EU-systemet på ett strategiskt sätt samt att identifiera och utveckla verktyg för att stärka EU:s motståndskraft och förhindra, avskräcka samt svara mot Rysslands hybridaktiviteter.

Ett annat exempel är sanktionsregimen mot ryska destabiliserande aktiviteter som under 2025 riktats mot ytterligare personer, enheter eller organ som är ansvariga för att genomföra eller stödja handlingar eller politik från ryska regeringens sida som till exempel undergräver eller hotar EU:s grundläggande värden, säkerhet, oberoende och integritet. Europeiska rådet har under 2025 antagit slutsatser som fördömer ryska hybridhot och aktiviteter mot EU och dess medlemsstater. Hybridhot är också ett prioriterat område i samarbetet mellan EU och Nato, med fokus på frågor som exempelvis rör skydd av kritisk undervattensinfrastruktur.

Ett annat exempel på EU:s verktyg för att motverka hybridhot är den snabbinsatsförmåga som inrättades 2024 i syfte att ge ett skräddarsytt och riktat kortsiktigt stöd dels till medlemsstaterna, dels till uppdrag och insatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitikens samt partnerländer för att motverka hybridhot och hybridaktiviteter. Under 2025 utplacerades snabbinsatsförmågan vid två tillfällen på förfrågan av ett partnerland.

21.19 Konsulära frågor och krisberedskap

EU:s medlemsstater arbetar löpande med informations- och erfarenhetsutbyte för att säkerställa effektiva samarbetsformer och synergier på det konsulära området. Under året har diskussionen och samverkan i EU fortsatt fokuserat framför allt på konsulära aspekter i kriget mellan Israel och Hamas i Mellanöstern, samt tolvdagarskriget mellan Israel och Iran i juni.

Kommissionen presenterade i december 2023 ett förslag till ändring av direktivet om samordnings- och samarbetsåtgärder för underlättande av konsulärt skydd till icke-företrädde unionsmedborgare i tredjeländer (se faktapromemoria 2023/24:FPM37). Ändringsförslaget har under året diskuterats i rådet.

22.1 Multilaterala handelsförhandlingar

Under året har arbetet i Världshandelsorganisationen (WTO), präglats av förberedelser inför den fjortonde ministerkonferensen (MC14) som ska genomföras i slutet av mars 2026. EU och dess medlemsstater företräds av kommissionen. WTO:s fiskesubventionsavtal, som begränsar användandet av skadliga fiskesubventioner, trädde i kraft den 15 september efter att ha ratificerats av två tredjedelar av medlemmarna. Ansträngningar har gjorts under året för att integrera såväl det plurilaterala avtalet om investeringsfacilitering för utveckling som det plurilaterala avtalet om e-handel i WTO. Förhandlingar om förändringar av jordbruksavtalet samt en andra överenskommelse om fiskesubventioner har också fortsatt under året.

22.2 Regionala och bilaterala frihandels- och investeringsskyddsavtal

I januari återupptogs förhandlingarna om ett frihandelsavtal med Malaysia, efter att ha varit pausade i 13 år. Samma månad avslutades förhandlingarna om ett associeringsavtal mellan EU och Mexiko som i september fick sin rättsliga form genom uppdelningen i ett interimsavtal och ett partnerskapsavtal. Även avtalet mellan EU och Mercosur formaliserades i september. Ett beslut om godkännande av undertecknande hade ännu inte godkänts vid årets slut. I februari trädde interimshandelsavtalet med Chile i kraft.

Förhandlingarna om ett ekonomiskt partnerskapsavtal och ett investeringsskyddsavtal mellan EU och Indonesien avslutades i september, och arbetet med juridisk granskning och översättning av texterna inleddes därefter. Målsättningen är ett ikraftträdande den 1 januari 2027.

Under året har även frihandelsförhandlingarna med Thailand, Filippinerna och Indien fortsatt. Den sista planerade förhandlingsrundan mellan EU och Indien ägde rum i december 2025. Med Indien förhandlas även ett investeringsskyddsavtal där den sjätte förhandlingsrundan hölls i oktober. Under 2025 inledde EU förhandlingar om ett frihandelsavtal med Förenade Arabemiraten och diskussioner har inletts om möjligheterna att återuppta frihandelsförhandlingarna med Australien som avstannade 2023.

22.3 Exportkrediter

Efter att moderniseringen av OECD:s regelverk för exportkrediter avslutades 2023 har EU fortsatt att se över vilka delar som ska ingå i en andra fas av moderniseringen. Under 2025 har arbetet med granskning av bundet bistånd inom ramen för regelverket intensifierats. EU har också lett

Skr. 2025/26:115 arbetet med att ge ett särskilt tillstånd för Ukraina att ta emot bundet bistånd enligt Arrangemanget (OECD-arrangemanget om statsstödda exportkrediter) samt med att skapa en permanent lösning för hur referensräntan CIRR ska beräknas och tillämpas inom ramen för Arrangemanget.

22.4 Bilateral avtal om digital handel

Förhandlingar om ett avtal om digital handel mellan EU och Singapore slutfördes i juli 2024. Rådsbeslut om undertecknande av avtalet med Singapore antogs den 14 april 2025 (se faktapromemoria 2024/25:FPM17). Undertecknande av avtalet ägde rum den 7 maj. Förhandlingarna om ett avtal om digital handel mellan EU och Sydkorea slutfördes den 10 mars. Rådsbeslut om undertecknande av avtalet antogs den 2 november (se faktapromemoria 2025/26:FPM25). Avtalen syftar till att komplettera och modernisera existerande frihandelsavtal mellan EU och Singapore respektive EU och Sydkorea.

22.5 Plurilateralt avtal om e-handel

Sedan en slutförhandlad plurilateral avtalstext presenterades 2024 har fokus varit på en ökning av antalet anslutande WTO-medlemmar samt avtalets rättsliga inkorporering i WTO. Sistnämnda strävan har dock stött på motstånd. Inkorporeringen av avtalet stöds av 72 WTO-medlemmar inklusive EU men främst Indien har blockerat ett konsensusbeslut i WTO senast vid rådet för allmänna frågor i december 2025. Avtalet syftar till att förbättra villkoren för den globala elektroniska handeln till förmån för företag och konsumenter samt att bidra till att integrera utvecklingsländer i den globala digitala ekonomin.

22.6 Tulllättnader för utvecklingsländer

Under året drevs förhandlingarna framåt om lagstiftningsprocessen för en ny förordning om det allmänna preferenssystemet (GSP). Efter att Europaparlamentet och rådet nådde en kompromiss i oktober om bestämmelserna kring återtagande kvarstod frågan om hur automatiska skyddsåtgärder för risimport skulle utformas. Dessa åtgärder avgör om och när tullförmåner tillfälligt kan dras tillbaka vid kraftigt ökade importvolymerna. Vid ett trepartsmöte den 1 december kunde en slutlig överenskommelse nås med automatiska skyddsåtgärder för ris under exceptionella fall. Den nya förordningen ska börja gälla den 1 januari 2027.

Den 4 juli introducerade kommissionen ett nytt format för dialog med medlemsstaterna genom ett nätverk för ekonomisk säkerhet i vilket återkommande möten hålls med målsättningen att främja och fördjupa diskussionerna kring ekonomisk säkerhet. Nätverket syftar även till att skapa en samlad överblick av det pågående arbetet med EU:s strategi för ekonomisk säkerhet. Den 3 december presenterade kommissionen och EEAS ett gemensamt meddelande om stärkande av EU:s ekonomiska säkerhet. Den innehåller målsättning för EU:s och medlemsstaternas arbete med ekonomisk säkerhet, identifierar riskområden och inventerar existerande verktyg och metoder för att proaktivt och koordinerat bemöta risker och hot.

22.8 Importtullar mot Ryssland

Utökade importtullar på jordbruksprodukter och kvävegödsel från Ryssland godkändes den 12 juni av rådet. Tullarna trädde i kraft den 1 juli. Tillsammans med Estland, Finland, Polen, Lettland, Litauen och Tyskland har Sverige tagit fram ett nytt förslag om importtullar på stål, gödsel och oorganiska kemikalier från Ryssland och Belarus. Förslaget presenterades i Handelspolitiska kommittén och vid rådet för utrikes frågor (handel) den 24 november vid vilket gruppen uppmanade kommissionen att lägga ett sådant förslag.

22.9 E-handel

Förhandlingar har pågått om en reform av tullunionen, som ska skapa likvärdiga förhållanden för e-handeln inom och utanför EU. Förslagen innebär att tullfriheten för mindre försändelser från tredjeland tas bort samt att e-handelsplattformar utanför EU blir ansvariga för att produkterna de säljer följer EU:s regelverk.

22.10 Instrumentet för internationell offentlig upphandling

Kommissionen inledde i april 2024 en utredning i enlighet med förordningen om instrumentet internationell offentlig upphandling (IPI). Det var första gången en IPI-utredning inleddes. Utredningen rörde Kinas åtgärder och praxis för offentlig upphandling för medicinteknisk utrustning. Utredningen visade att Kina har ett långt utvecklat system som diskriminerar EU:s aktörer på Kinas upphandlingsmarknad för medicinteknisk utrustning. Kommissionen förslog därför i februari 2025, i enlighet med IPI-förordningen, att EU skulle anta åtgärder som uteslöt kinesiska aktörer från EU:s upphandlingsmarknad för medicinteknisk utrustning. Förslaget antogs i april och trädde i kraft i maj. Sverige lade ner sin röst i omröstningen, se bilaga 3.

23 EU som global utvecklingspolitisk aktör

23.1 EU:s utvecklingspolitik

EU och dess medlemsstater är fortsatt världens största givare av bistånd. Totalt hade EU under året en budget om drygt 16 miljarder euro för stöd till partnerländerna genom de primära EU-instrumenten för utvecklingssamarbete och humanitärt bistånd. EU:s bistånd och instrument för yttre åtgärder är viktiga verktyg för EU:s roll i att hantera globala utmaningar samt främja europeiska och svenska intressen i världen och stödja partnerländers behov.

Den 16 juli lade kommissionen fram förslag till en förordning om inrättandet av ett nytt utrikesinstrument, instrumentet Europa i världen, inom ramen för EU:s fleråriga budgetram (MFF) 2028–2034 (se faktapromemoria 2025/26:FPM20). Instrumentet blir EU:s huvudsakliga verktyg för yttre åtgärder och omfattar bland annat utvecklingssamarbete, internationella partnerskap, föranslutningsstöd och humanitärt bistånd.

Förslaget innebär omfattande strukturella förändringar av EU:s yttre åtgärder. Flera tidigare separata finansieringsinstrument (NDICI-Europa i världen), instrumentet för stöd inför anslutningen (IPA III), det humanitära biståndet, EU:s makroekonomiska stöd samt västra Balkan-, Ukraina- och Moldavienfaciliteterna slås samman till ett samlat instrument och styrmekanismerna för EU:s yttre åtgärder förändras. Under hösten har ett första reviderat förordningsförslag tagits fram. Förhandlingarna i rådet väntas pågå åtminstone fram till nästa höst.

Den 28 maj presenterade kommissionen ett förslag till flera ändringar i förordningen (EU) 2021/947 om inrättande av instrumentet för grannskapet, utvecklingssamarbete och internationellt samarbete (NDICI-förordningen). Förslaget har syftat till att öka effektiviteten i det garantiinstrument som används inom ramen för Europeiska fonden för hållbar utveckling plus (EFHU+). Garantiinstrumentet möjliggör ökade investeringar för hållbar utveckling i EU:s partnerländer och stödjer bland annat genomförandet av EU:s strategi Global Gateway.

Under sommaren genomfördes halvtidsöversyner av EU:s utvecklingsbistånd i östra och södra grannskapet inom finansieringsinstrumentet Europa i världen (NDICI-Europa i världen).

Den 15 juli genomfördes halvtidsöversynen av de fleråriga indikativa programmen för det östra grannskapet. En medelshöjning av programmen för Moldavien och Armenien genomfördes ihop med en sänkning av anslagen till Georgien.

Den 23 juli genomfördes halvtidsöversynen av EU:s program för Jordanien, Syrien, Jemen, Egypten, Algeriet, Tunisien, migration, samt regional programmering. Som del av översynen konstaterades att inriktningen av programmen överlag var ändamålsenliga och utan behov av större substantiella uppdateringar. Kommentarer om Syrien omhändertogs och revideringen av programmet kunde senare antas.

Under året har EU:s arbete med migration och utveckling fortskridit i linje med de prioriteringar som fastslagits inom ramen för NDICI-Europa i världen samt migrations- och asylpakten. Regelbundna möten har ägt

rum i den koordineringsgrupp för migration och utveckling som inrättades av kommissionen i december 2021. Ett stort antal migrationsrelaterade program och insatser har beslutats i genomförandekommittén för NDICI-Europa i världen.

Skr. 2025/26:115

Team Europa-ansatsen med verktyget Team Europa-initiativen har fortsatt utvecklas för att stärka ambitionen om ett strategiskt och EU-gemensamt agerande på utvecklingsområdet. I september 2025 inleddes en utvärdering av samarbetsformen som kommer presenteras i juni 2026.

Under året har ett flertal rådsslutsatser antagits. Den 26 maj antogs rådsslutsatser inför Sevillakonferensen om utvecklingsfinansiering samt om 2024 års rapport om genomförandet av EU:s externa åtgärdsinstrument under 2023. Vid rådet för allmänna frågor den 18 juli antogs rådsslutsatser om stärkandet av motståndskraften i partnerländer genom EU:s yttre åtgärder. Vid rådet för utrikes frågor den 15 december antogs rådsslutsatser om främjandet av EU:s internationella partnerskap på jämlika villkor genom bättre finansiering, jämställdhet, global hälsa och handel.

23.2 Global Gateway Initiative

Arbetet med operationaliseringen av geopolitiska strategin Global Gateway har fortskridit under året. Den syftar till att stärka Europas förbindelser med partnerländer genom strategiska investeringar i infrastruktur, transport, energi och digitalisering, samt inom områden som hälsa, utbildning och forskning. Strategin har ett tydligt fokus på hållbar utveckling, inklusive transport och energi, regelbaserad och heltäckande konnektivitet där genomförandet förutsätter att även medel från den privata sektorn mobiliseras. I oktober bjöd kommissionen in till Global Gateway Forum som gästades av representanter från medlemsstaternas regeringar, europeiskt näringsliv samt ett 40-tal ministrar och presidenter från partnerländer. Under forumet lanserade kommissionen även sin nya investeringshubb som ska ta emot förslag från företag (via medlemsstaterna), välja ut strategiska projektförslag samt samla aktörer kring dessa. En del Global Gateway-projekt är så kallade flaggskeppsprojekt. Ordförandeskapet initierade under hösten ett arbete med att korta ner listan över flaggskeppsprojekt som nu uppgår till över 260 stycken.

23.3 Utvecklingsfinansiering

Den 26 maj antog rådet slutsatser inför den fjärde konferensen om utvecklingsfinansiering (FfD4), som hölls i Sevilla under sommaren. EU hade en viktig samordnande roll i processen och medlemsstaterna förhandlade genom en gemensam EU-position. I slutsatserna bekräftade rådet sitt engagemang för multilateralism och FN. Vidare bekräftade rådet sitt starka stöd för Agenda 2030, Parisavtalet och andra ramverk för att bekämpa fattigdom, främja hållbar utveckling och hantera klimatförändringar. Slutsatserna underströk EU:s vilja att vara en pålitlig

partner i utvecklingssamarbetet och att bidra till ett mer rättvist globalt finansiellt system. I slutsatserna betonades behovet av förbättrade finansieringslösningar, inklusive ökat privat kapital, innovativa finansiella instrument och offentligt utvecklingsbistånd. Rådet lyfte fram vikten av att mobilisera resurser från både offentliga och privata aktörer för att påskynda den gröna och digitala omställningen, samt uppmanade till ökad inkludering i internationella finansiella institutioner. Rådet lyfte även behovet av att bekämpa olagliga finansiella flöden och förbättra inhemsk resursmobilisering. EU:s medlemsstater ställde sig bakom Sevilla-åtagandet, men lämnade gemensamma röstförklaringar om en paragraf om klimat och en om skuldhantering.

23.4 EU:s humanitära bistånd och EU:s roll som humanitär aktör

Under året uppgick kommissionens initiala budget för humanitärt bistånd till 1,9 miljarder euro. Sedan februari 2022 har totalt 1 miljard euro i humanitärt bistånd allokerats till civila som drabbats av kriget i Ukraina. EU har därutöver allokerat 1,58 miljarder euro i humanitärt bistånd till Palestinaflyktingar och befolkningen i Gaza och på Västbanken sedan den 7 oktober 2023.

I maj stod kommissionen och ordförandeskapet medvärdar för det europeiska humanitära forumet (EHF) i syfte att synliggöra och stärka EU:s roll i ett läge med rekordstora humanitära behov globalt till följd av pågående väpnade konflikter, klimatrelaterade katastrofer och osäker livsmedelsförsörjning. Forumet samlade deltagare från olika delar av det humanitära samfundet, däribland EU:s medlemsstater, internationella partner, det civila samhället och lokala aktörer. De strategiska diskussionerna fokuserades på att upprätthålla humanitära principer, säkerställa att biståndet når ut till drabbade befolkningar och på att stärka de humanitära insatsernas effektivitet och hållbarhet.

Mot bakgrund av en snabbt föränderlig geopolitisk miljö diskuterades också bland annat de FN-ledda reforminitiativen för effektivisering och återuppbyggnad av det humanitära systemet och UN80 vid forumet (se även avsnitt 21.7). Mötet ledde till utfästelser från kommissionen om humanitär finansiering för 2025 om totalt 2,3 miljarder euro för att hantera akuta globala kriser 2025. Dessa omfattade bland annat de humanitära kriserna i Ukraina, Gaza och Sudan.

23.5 Global hälsa

EU är en viktig aktör inom global hälsa, inte minst genom EU:s strategi för global hälsa, som antogs i maj 2022. Under sommaren publicerade kommissionen en första rapport om genomförandet av strategin, (se faktapromemoria 2025/26:FPM21 samt rapport COM(2025) 392). Rådsslutsatser om rapporten antogs vid rådet för utrikes frågor den 15 december. EU:s strategi för global hälsa utgår från ansatsen hälsa inom alla politikområden, som innebär att hälsa ska integreras i andra politiska

beslut. Som resultat av detta ingick hälsa i ytterligare två EU-strategier som publicerades under året: EU:s strategi för en beredskapsunion (se faktagromemoria 2024/25:FPM35) och EU:s strategi för medicinska motåtgärder vid folkhälsohot (COM(2025) 529). Skr. 2025/26:115

Inom ramen för EU:s strategi för global hälsa har unionen under året visat starkt engagemang genom betydande bidrag till multilaterala hälsoorganisationer samt genom att verka för strategins prioriteringar i flera internationella förhandlingar, bland annat i förhandlingarna om det globala pandemifördrag som antogs i maj. Kommissionen arbetade fortsatt under året med att inrätta ett uppföljningsramverk för EU:s strategi för global hälsa.

Arbetet för global hälsa har även fortskridit genom Global Gateway, där hälsa är ett av fem prioriterade områden. En del av Global Gateway utgörs av regionala Team Europa-initiativ (TEI), varav fem inom hälsa riktar sig mot Afrika. Dessa initiativ har på olika sätt bidragit till att stärka motståndskraftiga och hållbara hälso- och sjukvårdssystem, i hög grad i enlighet med svenska prioriteringar. Sverige är engagerad i tre av fem TEI: TEI för sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter i Afrika söder om Sahara, TEI för stärkt folkhälsokapacitet i Afrika samt TEI för tillverkning och tillgång till vacciner, läkemedel och medicintekniska produkter i Afrika. Genom strategins genomförande, och särskilt genom Team Europa-ansatsen, har EU utvecklat globala partnerskap för hälsa och visat ledarskap i den globala hälsostyrningen.

24 EU:s bilaterala och regionala förbindelser

24.1 Samarbete mellan EU och Efta-länderna

Två möten hölls under året i rådet för det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) den 21 maj och den 20 november. Rådet är det högsta organet inom EES, där EU samt EES-staterna Island, Liechtenstein och Norge ingår. Rådet för EES har under året återkommande granskat EES-avtalets övergripande funktion och framhållit vikten av att EES-samarbetet är motståndskraftigt för att gemensamt möta de geopolitiska utmaningar som Europa står inför rörande Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina, oro för den ekonomiska konkurrenskraften och ihållande handelsspänningar.

EES-samarbetet har under året även fokuserat på att säkerställa den inre marknadens homogenitet i syfte att stärka EES:s gemensamma ekonomiska säkerhet. Rådet för EES har hållit orienteringsdebatter i aktuella frågor, däribland om den gröna omställningens roll i Europas konkurrenskraft samt en informell politisk dialog om Ukraina, Ryssland, Georgien, Mellanöstern och Arktis.

24.2 Östliga partnerskapet

Östliga partnerskapet (ÖstP) fortsätter att vara en viktig plattform för regionalt samarbete mot bakgrund av Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och ryska destabiliseringsförsök i partnerländerna. Det finns fortfarande en samsyn bland partnerländerna, EU:s medlemsstater och EU-institutionerna om att partnerskapet kan leverera relevant stöd för reformer i partnerländerna. Pågående diskussioner om ÖstP:s framtid fokuserar bland annat på hur partnerskapet bäst ska kunna komplettera utvidgningsprocessen för kandidatländerna men även hur EU fortsatt ska kunna främja reformer i samtliga partnerländer undantaget Belarus. Stödet till belarusiska aktörer i exil är samtidigt fortsatt viktigt och ÖstP är EU:s främsta plattform för detta stöd.

EU:s nyligen presenterade Svartahavsstrategi är tänkt att komplettera ÖstP och utvidgningsprocessen med fokus på att främja säkerhet, stabilitet och motståndskraft kring Svarta havet och ett närmare samarbete med ÖstP-länderna och Turkiet (se faktagruppromemoria 2024/25:FPM57). Svarta havsstrategin har även en tydlig konnektivitetsagenda som länkar Europa med Centralasien genom södra Kaukasus.

Ett första ministermöte, med avstamp i Svartahavsstrategin, ägde rum med ÖstP-länderna, Turkiet och de fem centralasiatiska länderna, i oktober med fokus på regional säkerhet och konnektivitet.

24.3 Centralasien

EU:s dialog med Centralasien har fortsatt att intensifieras och sker mot bakgrund av ett växande partnerskap. Det återspeglas i EU:s strategi för samarbetet med länderna i regionen som antogs 2019. Syftet med strategin är att främja ett strategiskt partnerskap som ökar det politiska och ekonomiska samarbetet samt fördjupar arbetet kring demokrati och mänskliga rättigheter.

I april hölls det första toppmötet någonsin mellan EU och Centralasien. Under toppmötet, som ägde rum i Samarkand i Uzbekistan, uppgraderade EU och Centralasien sin relation till ett strategiskt partnerskap. Därtill antogs gemensamma slutsatser som bland annat lyfte vikten av att så snart som möjligt nå en rättvis och hållbar fred i Ukraina i enlighet med FN-stadgans principer.

I oktober undertecknades ett fördjupat partnerskaps- och samarbetsavtal mellan EU och Uzbekistan i Bryssel och det tredje ekonomiska forumet mellan EU och Centralasien hölls i Tasjkent i november. I februari utsåg rådet EU:s nya särskilda representant för Centralasien.

Under 2025 har arbetet med att utveckla hållbara transportvägar mellan Centralasien och EU också fortsatt, bland annat inom ramen för Global Gateway.

24.4.1 Armenien

I juni nådde EU och Armenien en politisk överenskommelse om en ny partnerskapsagenda som fördjupar samarbetet inom ekonomisk utveckling, säkerhet och motståndskraft. EU har uttryckt sitt starka stöd för framstegen inom freds- och normaliseringsprocessen mellan Azerbajdzjan och Armenien och till en hållbar och långsiktig fred med grund i respekt för respektive lands suveränitet och territoriella integritet.

EU tillkännagav i september en andra utbetalning på 200 miljoner euro inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens, kopplad till Armeniens återhämtnings- och resiliensplan. Därtill har EU tillkännagivit nya investeringar genom Global Gateway-initiativet för att stödja Armeniens hållbara omställning och regionala konnektivitet.

I juli 2024 beslutade EU att öppna en viseringsliberaliseringsdialog med Armenien, i vilken framsteg skett under 2025. EU:s civila observatörsmission har fortsatt att verka i Armenien under 2025. EU samarbetar även med Armenien inom Svartahavsstrategin som presenterades i maj, med fokus på att främja säkerhet, stabilitet och motståndskraft kring Svarta havet.

24.4.2 Azerbajdzjan

EU har fortsatt uppmana Azerbajdzjan att respektera mänskliga rättigheter och frige fångslade journalister och människorättsförsvarare. Samarbetet på energiområdet har fortsatt inom ramen för det strategiska energipartnerskapet, särskilt med fokus på utbyggnaden av den södra gaskorridoren och satsningar på förnybar energi. EU har fortsatt sitt stöd till minröjningsarbetet i Azerbajdzjan, inklusive genom insatser för kapacitetsbyggnad och offerstöd.

Den politiska dialogen mellan Azerbajdzjan och EU har förblivit begränsad. EU har uttryckt stöd för fredsprocessen mellan Azerbajdzjan och Armenien och välkomnat att parterna initierat ett fredsavtal i augusti. EU samarbetar även med Azerbajdzjan inom Svartahavsstrategin som presenterades i maj, med fokus på att främja säkerhet, stabilitet och motståndskraft kring Svarta havet.

24.4.3 Georgien

Situationen för demokrati och mänskliga rättigheter i Georgien försämrades allvarligt under 2025, och den politiska krisen i landet fördjupades ytterligare.

EU svarade under året på den negativa utvecklingen och georgiska myndigheters agerande med flera konkreta åtgärder. I januari fattade EU beslut om partiell suspendering av viseringsfaciliteringsavtalet med Georgien för innehavare av diplomat- och tjänstepass. EU:s finansiering till georgiska myndigheter är fortsatt fryst sedan juni 2024, och unionen fortsätter i stället att rikta sitt stöd till civilsamhället. EU:s linje om

Skr. 2025/26:115 nedgraderade politiska kontakter med georgiska företrädare ligger fast. Vid sidomötena till rådet för utrikes frågor i oktober 2025, om Svarta havet och konnektivitet, bjöds Georgien endast in på ambassadörsnivå men valde att inte delta.

I EU:s utvidgningspaket för 2025 framhöll kommissionen att Georgien var kandidatland endast på papperet. Detta bekräftade Europeiska rådets slutsatser under 2025 om att Georgiens EU-närmande i praktiken hade avstannat till följd av den georgiska regeringens agerande.

EU fortsätter att stödja Georgiens suveränitet och territoriella integritet. EU:s observatörsinsats i Georgien har fortsatt att verka utan tillträde till utbrytarregionerna Abchazien och Sydossetien.

24.4.4 Moldavien

I juli ägde ett bilateralt toppmöte mellan EU och Moldavien rum i Chisinau, det första i sitt slag mellan parterna och som etablerade ett återkommande toppmötesformat och preciserade prioriteringar i förhandlingarna. Moldavien slutförde sin screening den 22 september.

Efter parlamentsvalet i september bekräftade EU tydligt sitt stöd för Moldaviens fortsatta reformkurs. Kommissionens ordförande och den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik gratulerade Maia Sandu och betonade vikten av att den nya regeringen upprätthåller reformtakten, särskilt inom rättsväsendet och kampen mot korruption. Vid det nya parlamentets andra möte i oktober upprättades tolv stående utskott, varav ett nytt specifikt utskott för EU-integration.

I den årliga utvidgningsrapporten som publicerades i november pekades Moldavien ut som det kandidatland som gjort störst reformframsteg under 2024. I rapporten anges att landet uppfyllt villkoren för att öppna de tre förhandlingsklustren: grundläggande rättigheter, externa relationer och inre marknad. En första utbetalning om 18,9 miljoner euro gjordes i september för den reform- och tillväxtfacilitet som presenterades i oktober 2024 för Moldavien mellan 2025–2027.

På det ekonomiska och exportrelaterade området gick EU och Moldavien 2025 över från ensidiga, temporära lättnader till ömsesidiga handelslättnader inom ramen för artikel 147 i avtalet om det djupgående och omfattande frihandelsområdet (DCFTA), med syfte att sänka återstående tullar och förenkla marknadstillträdet. Den relevanta uppdateringen antogs i september och trädde i kraft den 4 oktober 2025.

Rådet beslutade i juli att inkludera Moldavien i EU:s roamingförfordning från och med den 1 januari 2026, och Moldavien anslöt till systemet för det gemensamma eurobetalningsområdet (Sepa) med operativ start den 6 oktober 2025. EU har fortsatt stöttat Moldavien genom projekt mot hybridhot, gränsövervakning och underrättelsestöd och antog i april 2025 ytterligare stödåtgärder via den europeiska EPF.

24.4.5 Belarus

EU har återkommande fördömt Belarus stöd till Rysslands aggression mot Ukraina. EU har även fördömt den omfattande interna repressionen och uppmanat till frigivning av alla politiska fångar. Situationen i Belarus

diskuterades vid mötet i rådet för utrikes frågor i januari. I februari antogs beslut att förlänga de restriktiva åtgärderna mot Belarus med ett år. I juni hölls möten mellan de belarusiska demokratiska krafterna i exil och EU-institutionerna inom ramen för EU:s konsultativa grupp. I juli och oktober antogs nya restriktiva åtgärder med anledning av inblandningen i Rysslands aggression mot Ukraina och i december utökades omfattningen av de restriktiva åtgärderna för att också täcka hybridaktiviteter.

24.4.6 Ukraina

Under året har stödet till Ukraina varit fortsatt högprioriterat och diskuterats under samtliga möten i rådet för utrikes frågor och Europeiska rådet samt vid ett flertal andra rådsmöten. Flera resor till Ukraina har genomförts av höga EU-företrädare och det politiska arbetet har i stor utsträckning präglats av stöd till Ukrainas diplomatiska ansträngningar för en rättvis och hållbar fred, som är grundad i folkrätten.

EU har också bidragit till arbetet för ansvarsutkrävande för Rysslands brott i och mot Ukraina. Kommissionen, EEAS, Europarådet, Ukraina och 37 länder (inklusive Sverige) har nått en överenskommelse om att etablera en särskild tribunal för Rysslands aggression. EU är part i den vidgade partiella överenskommelsen under Europarådet om ett register för skador orsakade av Rysslands aggression mot Ukraina (skaderegistret), och har under året undertecknat konventionen om upprättande av en skadeståndskommission för Ukraina. EU har även gått från observatör till medlem i den internationella koalitionen för återvändande av ukrainska barn.

Sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina har EU:s medlemsstater och finansiella institutioner mobiliserat drygt 193 miljarder euro i finansiellt och militärt stöd till Ukraina. Den 18–19 december 2025 kom EU överens om att tillhandahålla ett lån till Ukraina om 90 miljarder euro för 2026–2027 genom gemensam EU-upplåning.

EU:s militära stöd till Ukraina uppgår till ca 69 miljarder euro, inklusive stöd via fonden för bistånd till Ukraina (UAF) som inrättats inom ramen för EPF. EU har också fortsatt att utbilda ukrainsk militär personal genom den militära utbildningsinsatsen till stöd för Ukraina EUMAM och stödja reformen av den civila säkerhetssektorn genom den civila insatsen EUAM.

Kommissionen lade den 9 september fram en rapport om genomförandet av Ukrainafaciliteten under dess första år. Rapporten fastslog att faciliteten, trots att genomförandet befann sig i ett tidigt skede, visat förmåga att leverera avgörande stöd till Ukraina, samtidigt som den främjat reformer och investeringar som bidragit till Ukrainas återhämtning, uppbyggnad och modernisering. Sedan 2022 har EU därtill bidragit med över två miljarder euro i energistöd till Ukraina, inte minst i ljuset av riktade ryska attacker mot energiinfrastruktur.

Under hösten lade kommissionen fram ett förslag på revidering av Ukrainaplanen. Planen fungerar som leddokument för Ukrainas reformprocess och EU-närmande. Att Ukraina genomför reformerna som anges i Ukrainaplanen utgör en förutsättning för att landet ska kunna ta del av medel från Ukrainafacilitetens mekanism för budgetstöd (den s.k. pelare 1). Ändringarna gäller uppdaterad tidslinje för genomförande av

några av de reformer som villkorar utbetalningar under Ukraina-facilitetens pelare 1. Det totala antalet steg och det ursprungliga antalet reformer ändras inte. Ändringarna föreslås med hänvisning till att Rysslands anfallskrig senarelägger Ukrainas ekonomiska återhämtning och uppbyggnad samt sätter stor press på landets administrativa kapacitet, vilket omöjliggör att Ukraina hinner med måluppfyllelsen för vissa reformsteg i enlighet med den ursprungliga tidsplanen.

Förslaget innebär också att Sveriges extra tillskott till Ukraina-facilitetens pelare 1 om 750 miljoner kronor avses användas som medfinansiering för de sjunde, åttonde och nionde ordinarie utbetalningarna under Ukrainaplanen. Den reviderade Ukrainaplanen antogs den 15 oktober. EU har fortsatt att upprätthålla solidaritetskorridorer för Ukraina för att möjliggöra export av ukrainska varor. I slutet av oktober trädde det uppdaterade frihandelsavtalet mellan EU och Ukraina i kraft. Uppdateringen medför ytterligare ömsesidiga handelslättnader för vissa produktkategorier inom jordbrukssektorn. Handelslättnaderna är mindre omfattande än EU:s tillfälliga autonoma handelslättnader som löpte ut den 5 juni.

Under 2025 har kommissionen inom ramen för Ukrainas EU-medlemskapsförhandlingar genomfört screeningprocessen för att bedöma graden av Ukrainas anpassning till EU:s regelverk. Processen avslutades under hösten. Sedan januari har rådet behandlat fem av sex screeningrapporter samt preliminära förhandlingsdokument i syfte att öppna det första förhandlingsklustret (grundläggande rättigheter), följt av kluster två (inre marknaden) och kluster sex (yttre förbindelser). På grund av att en medlemsstat motsätter sig öppnandet av det första klustret har inget beslut kunnat fattas. Kommissionens utvidgningsrapport för 2025 som presenterades den 4 november bekräftade att Ukraina fortsätter göra betydande reformframsteg trots Rysslands fullskaliga invasion. Kommissionen lyfter i rapporten även behovet av ytterligare reformer på rättsstatsområdet och i anti-korruptionsarbetet.

24.4.7 Ryssland

Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina den 24 februari 2022 har i grunden förändrat EU:s politik gentemot Ryssland. EU:s kontakter med Ryssland förblir kraftigt begränsade. Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina och dess globala konsekvenser har behandlats vid samtliga möten i Europeiska rådet och rådet för utrikes frågor samt flera andra rådsmöten. Frågor som har diskuterats är bland annat europeisk motståndskraft, stöd till partnerländer samt fortsatt EU-engagemang för ryskt civilsamhälle och oberoende medier.

EU har ökat trycket på Ryssland genom ytterligare sanktionspaket med nya åtgärder för att begränsa den ryska statens inkomster och krigsföringsförmåga. De nya sanktionerna omfattar bland annat förbud mot import av rysk flytande naturgas från och med den 1 januari 2027, ytterligare sanktionslistningar av fartyg i den så kallade skuggflottan och av individer och enheter som stödjer Rysslands krig i Ukraina eller deltar i sanktionskringgående. EU har även beslutat om att införa fler

importtullar på produkter från Ryssland och Belarus för att ytterligare sätta ekonomisk press på Ryssland och begränsa landets intäkter. Skr. 2025/26:115

EU har, inom ramen för den nya sanktionsregim som beslutades 2024, beslutat att införa sanktioner mot fler individer ansvariga för intern repression och allvarliga kränkningar av de mänskliga rättigheterna i Ryssland. EU har beslutat om ett överföringsförbud för att stärka långsiktigheten i immobiliseringen av ryska centralbankstillgångar. EU har också verkat för att begränsa Rysslands negativa påverkan och inflytande i internationella forum som svar på landets destabiliserande åtgärder utomlands. EU:s viseringsregler har skärpts, vilket innebär en begränsning av ryska medborgares möjligheter att få Schengenvisering med flera inresor i EU.

24.5 Arktis

EU har under året signalerat ett ökat fokus och engagemang i Arktis och tillkännagivit att EU:s Arktisstrategi från 2021 ska revideras för att möta dagens utmaningar. Syftet är att säkra en säker, fredlig och hållbar framtid för regionen. Kommissionens ordförande besökte Stockholm i oktober för Nordiska rådets toppmöte och lyfte fram Arktis som en fråga av allt större vikt för EU. Regionens geostrategiska betydelse har ökat till följd av Rysslands fullskaliga invasion i Ukraina, men också mot bakgrund av klimatförändringarna, möjliga nya sjöleder och behovet av kritiska naturresurser.

24.6 Mellanöstern

24.6.1 Syrien

EU har fortsatt att bidra till utvecklingen mot ett fredligt och demokratiskt Syrien, genom att dels vara tydlig i förväntningarna på den syriska övergångsregeringen, dels besluta om nya stöd.

Nya rådsslutsatser om Syrien beslutades den 23 juni. Rådsslutsatserna understryker behovet av en inkluderande politisk övergångsprocess, respekt för mänskliga rättigheter, vikten av ansvarsutkrävande (såväl under Assadregimen som senare) och externa aktörers roll. De innehåller också tydliga skrivningar om EU:s förväntningar på – och avsikt att bidra till, inklusive via biståndet – en fredlig och demokratisk utveckling i Syrien.

EU:s sanktionsregim, som infördes 2011 som ett svar på Assadregimens våldsamma förtryck av den syriska befolkningen, har reviderats. För att stötta Syriens övergångsprocess och ekonomiska återhämtning genomförde EU i februari inledande suspenderingar av delar av sanktionerna och hävde i maj merparten av de ekonomiska sanktionerna mot landet. Sanktionslättnaderna åtföljs av tydliga förväntningar på övergångsregeringens agerande.

EU och dess medlemsstater är den största givaren av stöd för att lindra konsekvenserna av Syrienkonflikten, med mer än 380 miljarder kronor i

stöd sedan 2011. I mars 2025 stod EU, för nionde året i rad, värd för en givarkonferens för behövande i Syrien och de grannländer som mottagit ett stort antal syriska flyktingar. I juni besökte EU:s medelhavskommissionär landet, det första besöket av en EU-kommissionär efter övergångsregeringens etablering. Vid besöket gjordes en utfästelse om stöd på 175 miljoner euro.

Under hösten återetablerade EU-delegationen sin närvaro i Damaskus.

24.6.2 Den israelisk-palestinska konflikten

Kriget i Gaza och konflikten mellan Israel och Palestina har fortsatt att stå högt på EU:s utrikespolitiska dagordning och har upprepade gånger tagits upp i möten i såväl Europeiska rådet som rådet för utrikes frågor.

EU har uttryckt djup oro över den katastrofala humanitära situationen i Gaza och över den eskalerande situationen på Västbanken. EU har regelbundet uppmanat till ett omedelbart eldupphör i Gaza, ett villkorslöst frisläppande av all gisslan samt efterlyst omedelbart och obehindrat humanitärt tillträde till och i hela Gaza.

Under 2025 har EU presenterat ett flertal förslag på åtgärder för att förbättra situationen i Gaza och på Västbanken, däribland förslag om en suspendering av handelsdelen i associeringsavtalet med Israel och sanktioner mot extremistiska israeliska ministrar och bosättare. EU har även fortsatt sitt arbete med ytterligare sanktioner mot dem som stödjer, underlättar eller möjliggör våldshandlingar från Hamas eller Palestinska Islamiska Jihad.

Under året har EU upprepat sitt fördömande av upptrappningen på Västbanken, inklusive östra Jerusalem, till följd av det ökade bosättnarvåldet och bosättningsexpansion, vilket ytterligare undergräver tvåstatslösningen.

EU har uppmanat Israel att fullgöra sina skyldigheter enligt folkrätten, inklusive internationell humanitär rätt. EU har även varit tydlig med att förutsättningar för målet om en förhandlad tvåstatslösning måste skapas, i enlighet med relevanta resolutioner från FN:s säkerhetsråd där Israel och Palestina kan samexistera sida vid sida.

Under hösten har EU välkomnat överenskommelsen om den första fasen i den amerikanska planen för att få ett slut på kriget i Gaza, välkomnat frisläppande av all gisslan och uppmanat alla parter till ett fullt genomförande av överenskommelsen. EU har tydligt uttryckt att unionen står redo att bidra till Gazas stabilisering, övergångsstyre, återhämtning och återuppbyggnad, samt kommer fortsätta att stödja den Palestinska myndigheten, vars reformarbete är viktigt.

24.6.3 Iran

EU har framfört gemensamma budskap och vidtagit åtgärder med anledning av händelseutvecklingen i Iran under året, inklusive kränkningar av de mänskliga rättigheterna i landet, samt med anledning av Irans regionala agerande. I juni hölls ett extrainsatt informellt utrikesministermöte med anledning av tolvdagarskriget mellan Israel och

Iran, och EU upprepade sitt stöd för den regionala säkerheten och sin uppmaning om nedtrappning. Skr. 2025/26:115

I september beslutade rådet att återinföra de EU-autonoma och FN-beslutade sanktioner mot Irans kärntekniska program som 2015 suspenderades under det kärntekniska avtalet JCPOA, då Iran inte anses ha levt upp till sina åtaganden. Ett antal ytterligare individer och enheter har också listats under EU:s sanktionsregim med hänsyn till situationen vad gäller mänskliga rättigheter i Iran. Ytterligare listningar har också gjorts under den globala regimen mot allvarliga kränkningar och brott mot de mänskliga rättigheterna.

24.6.4 Irak

Den 19 oktober höll EU och Irak ett samarbetsråd för att diskutera den bilaterala relationen. Det var det fjärde samarbetsrådet mellan parterna sedan partnerskaps- och samarbetsavtalet EU-Irak trädde i kraft 2018. Irak höll parlamentsval den 11 november, till vilket EU skickade en mindre delegation valobservatörer.

24.6.5 Jemen

Under året har EU fortsatt att spela en aktiv roll i de internationella fredsanssträngningarna, med både politiskt och humanitärt stöd. EU:s humanitära stöd till Jemenkrisen uppgår under året till cirka 120 miljoner euro. I maj antogs nya uppsättningar rådsslutsatser om EU:s engagemang i Jemen.

EU har vid upprepade tillfällen fördömt houthirebellernas attacker mot sjöfarten i Röda havet samt mot Israel. För att stärka skyddet för civila och kommersiella fartyg är EU närvarande i Röda Havet med den defensiva militära insatsen operation Aspides.

EU har kraftfullt fördömt houthiernas godtyckliga frihetsberövanden av FN- och NGO-personal i Jemen, och bidrar till att motverka vapensmuggling till Jemen i strid med FN:s säkerhetsrådsresolution 2216 (2015). Detta sker bland annat genom stöd till FN:s inspektions- och verifieringsmekanism UNVIM.

24.6.6 Libanon

Efter att ett avtal om vapenvila mellan Libanon och Israel trädde i kraft den 27 november 2024 beslutade EU i januari 2025 om att stödja den libanesiska försvarsmakten med 60 miljoner euro genom EPF.

I juli förlängdes EU:s sanktionsregim med anledning av situationen i Libanon. Den antogs 2021 för att undvika allvarlig finansiell vanskötsel och för att den demokratiska processen och rättsstatens principer undermineras. Inga listningar har ännu gjorts under sanktionsregimen.

I december genomförde EU det första associeringsrådet med Libanon sedan 2017.

24.6.7 Södra grannskapet och Medelhavsunionen

Under hösten presenterade kommissionen och EEAS ett gemensamt meddelande om en pakt för Medelhavet (se faktagromemoria 2025/26:36). Pakten syftar till att stärka relationen mellan EU och partnerländerna i det södra grannskapet. Rådsslutsatser antogs den 20 november. Medelhavspakten lanserades därefter i anslutning till utrikesministermöte inom Unionen för Medelhavet den 28 november.

24.6.8 Egypten

EU har under året tagit tydliga steg för att utveckla det strategiska partnerskap som ingicks mellan EU och Egypten 2024. Den 22 oktober 2025 hölls det första toppmötet mellan EU och Egypten i Bryssel. Vid toppmötet underströk parterna sin gemensamma ambition att samarbeta i globala och regionala frågor, inklusive situationen i Mellanöstern, Ukraina, multilateralism, handel, migration och säkerhet. Ett samförståndsavtal undertecknades om de återstående fyra miljarderna euro av det makrofinansiella stödet som ännu inte betalats ut, med fokus på ekonomisk stabilitet och motståndskraft, konkurrenskraft samt grön omställning. Vid toppmötet tillkännagavs även att Egypten ansluter sig till Horisont Europa.

24.6.9 Tunisien

I oktober, i samband med EU:s medelhavskommissionärs besök i Tunis, tillkännagavs tre samarbetsavtal till ett sammanlagt värde av 60 miljoner euro. Avtalen syftade till att stärka livsmedelssäkerheten och kvinnors ekonomiska egenmakt på landsbygden, stödja digitaliseringen av den offentliga sektorn samt främja Tuniens deltagande i EU-program som Horisont Europa, Erasmus+ och Kreativa Europa.

24.6.10 Marocko

Som en följd av att EU-domstolen den 4 oktober 2024 ogiltigförklarade vissa av handelsdelarna mellan EU och Marocko inom ramen för associeringsavtalet, specifikt gällande västahariernas samtycke, antog EU i oktober 2025 två rådsbeslut om ändringar i associeringsavtalet. Syftet med besluten var att bevara EU:s handelspartnerskap med Marocko och samtidigt säkerställa enhetlighet med EU-domstolens dom. Baserat på besluten uppdaterades handelsdelarna i associeringsavtalet mellan EU och Marocko.

24.6.11 Jordanien

Den 29 januari skrev EU och Jordanien under ett strategiskt partnerskapsavtal, som bland annat omfattar samarbete inom försvar, handel, jobbskapande samt migration. För att stödja avtalet har EU föreslagit ett finansiellt stödpaket för Jordanien på 3 miljarder euro för

perioden 2025–2027, varav 1 miljard är lån. Därtill beslutade EU under 2025 att stödja den jordanska försvarsmakten inom ramen för EPF med 35 miljoner euro.

Skr. 2025/26:115

24.6.12 Gulfen

EU fortsätter att utveckla sitt strategiska engagemang i Gulfregionen. Utgångspunkten för arbetet har varit de rådsslutsatser om ett strategiskt partnerskap mellan EU och länderna kring Gulfen som antogs i juni 2022 samt det gemensamma meddelandet från det första toppmötet mellan EU och Gulfstaternas samarbetsråd (GCC) som hölls i oktober 2024.

Den 8 juli beslutade rådet om nya direktiv för förhandlingar om ett regionalt och bilaterala frihandelsavtal med GCC-länderna. I juni inleddes bilaterala förhandlingar om frihandelsavtal mellan EU och Förenade arabemiraten. Den 18 juli beslutade rådet om direktiv för förhandlingar om breda bilaterala strategiska partnerskap med GCC-länderna, exempelvis om samarbete inom utrikes- och säkerhetspolitik, handel, investeringar, energi och klimat. I december inleddes sådana förhandlingar med Qatar respektive Förenade arabemiraten. Den 5–6 oktober hölls ett högnivåforum om regional säkerhet och samarbete liksom ett årligt gemensamt utrikesministermöte mellan EU och GCC i Kuwait City.

Under 2025 genomfördes MR-dialoger med Qatar, Förenade arabemiraten och Saudiarabien.

24.7 Amerika

24.7.1 Nordamerika

USA

Diskussionerna om EU:s samarbete med USA har under året till stor del präglats av handelspolitiska frågor. EU och USA enades den 21 augusti om ett gemensamt uttalande om en ramöverenskommelse om handel till följd av en politisk uppgörelse mellan USA:s president och kommissionens ordförande den 27 juli. Ramöverenskommelsen omfattar bland annat tullar, investeringar och strategiskt samarbete.

På teknisk nivå har dialoger förts mellan EU och USA på områden såsom rymdfrågor och rättsliga och inrikes frågor.

Kanada

Relationen mellan EU och Kanada har stärkts under året. I mars hölls ett möte mellan EU och Kanada inom ramen för den gemensamma samarbetskommittén i Ottawa. Den 23 juni hölls ett toppmöte mellan EU och Kanada i Bryssel. EU representerades av Europeiska rådets ordförande och kommissionens ordförande. Kanada representerades av premiärministern. Vid toppmötet undertecknades en överenskommelse om

ett nytt säkerhets- och försvarspartnerskap mellan EU och Kanada. Dessutom utfärdades ett gemensamt uttalande om ett fördjupat partnerskap för att bland annat främja välbefinnande, demokratiska värderingar samt fred och säkerhet.

I november följdes toppmötet upp med ett möte mellan Kanadas utrikesminister och EU, som företrädades av EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik. Under året nådde Kanada och EU en överenskommelse om förutsättningarna för Kanadas deltagande i EU:s finansieringsinstrument Security Action for Europe (SAFE). Kanada blir i och med detta det första land utanför EU att delta i SAFE. Avtalet om deltagande kommer inom kort att ratificeras.

24.7.2 Latinamerika

Den 9 november hölls det fjärde toppmötet mellan EU och Gemenskapen för Latinamerikas och Karibiens stater (Celac) i Colombia. 60 länder deltog vid toppmötet. EU och Celac kom vid mötet överens om en gemensam toppmötesdeklaration samt två ad hoc-deklarationer: EU-LAC Alliance on Citizen Security och EU-LAC Bi-regional Pact on Care. Mötet var ett led i att stärka de bi-regionala relationerna efter det senaste toppmötet som hölls i Bryssel 2023.

Den 3 september presenterade kommissionen förslag till juridisk struktur för associerings- och handelsavtal med Mercosur och Mexiko. Utöver avtalens geopolitiska betydelse väntas de gynna båda sidors ekonomiska utveckling, tillväxt och sysselsättning. Interimshandelsavtalet mellan EU och Chile trädde i kraft 1 februari 2025. De strategiska partnerskapen mellan EU och Brasilien respektive Mexiko har fortlöpt under året.

EU publicerade i januari ett uttalande mot bakgrund av valet i Venezuela den 28 juli 2024. EU erkänner inte presidenten som landets legitima ledare och kräver att alla politiska fångar frigges samt att mänskliga rättigheter, yttrandefrihet och rätten till fredliga protester respekteras. Sverige har inom EU fortsatt att verka för en översyn av EU:s avtal om politisk dialog och samarbete med Kuba.

EU och dess medlemsstater har under året beslutat att förlänga de riktade restriktiva åtgärderna i Nicaragua, Haiti, Guatemala och Venezuela ytterligare ett år. Sanktionsregimerna för Guatemala respektive Haiti utökades till att omfatta ytterligare juridiska personer och enheter.

24.8 Afrika

24.8.1 EU och Afrikanska unionen

Under 2025 fortsatte arbetet med att följa upp de åtaganden EU gjorde i samband med toppmötet mellan EU och Afrikanska Unionen i februari 2022. Ett utrikesministermöte mellan EU och Afrikanska unionen ägde rum i maj 2025 där en ambitiös slutdeklaration antogs. Under toppmötet mellan EU och Afrikanska unionen 24–25 november var fokus bland annat

på samarbete inom ramen för Global Gateway och andra flaggskeppsprojekt som stödjer en återhämtning och omställning i Afrika som är inkluderande, samt grön och digital återhämtning och omställning i Afrika.

Skr. 2025/26:115

24.8.2 Relationen med Afrika, Karibien och Stilla havet samt de ekonomiska partnerskapsavtalen

EU inledde förhandlingar om ekonomiska partnerskapsavtal och hållbara investeringsavtal med Elfenbenskusten och Angola. Avtalen syftar till att förbättra investeringsklimatet, öka antalet utländska direktinvesteringar, främja dialogen mellan privatsektorn och investerare samt etablera konsultativa ramverk. Efter undertecknandet av det ekonomiska partnerskapsavtalet med Kenya 2024 har fördjupade förhandlingar fortsatt under 2025. Även samtal om ett ekonomiskt partnerskapsavtal med Kamerun har inletts. En gemensam kommuniké antogs mellan EU och Organisationen för stater i Afrika, Karibien och Stillahavsområdet (OSAKS) i samband med FN-dagen där starkt stöd för FN-stadgan och en regelbaserad världsordning uttrycktes och där Rysslands aggression mot Ukraina omnämndes.

24.8.3 Sahel och Västafrika

Den fortsatt försämrade politiska, säkerhetsmässiga och humanitära situationen i Sahel har inneburit att EU:s engagemang i regionen stått högt på EU:s dagordning. Rådet för utrikes frågor diskuterade den 20 november ett förslag från den höga representanten för utrikes frågor och säkerhetspolitik och kommissionen till en förnyad EU-ansats för Sahel.

Ansatsen utgår från EU:s strategiska intressen och värderingar och syftar till både politiskt engagemang och möjliga stödåtgärder där bedömningar görs från fall till fall.

EU har fortsatt att stärka sitt engagemang för att stödja kuststaterna i Västafrika och Guineabukten. Under året antogs rådsbeslut om stödåtgärder inom ramen för EPF till Senegal, Kap Verde och Tchad. Tillsammans med EU:s säkerhets- och försvarsinitiativ för Guineabukten utgör EPF-stöden i regionen en viktig del i EU:s ökade ansträngningar att motverka spridningseffekter av instabilitet i Sahel och främja säkerhet i Västafrika.

24.8.4 Afrikas horn

Sudan

EU har, mot bakgrund av det pågående inbördeskriget i Sudan och den stora humanitära krisen, gett omfattande humanitärt bistånd samt fortsatt att fördöma striderna och brotten mot den internationella humanitära rätten. EU har vidare framhållit vikten av humanitärt tillträde, skydd av civila och ett omedelbart eldupphör.

Den 22 september beslutade EU om en ettårig förlängning av den befintliga sanktionsregimen som antogs den 9 oktober 2023. Sanktionsregimen möjliggör att införa restriktiva åtgärder mot individer, enheter och organ som undergräver stabiliteten och den politiska övergången i Sudan. I juli listade rådet två personer och två enheter inom sanktionsregimen, och i november listades den biträdande befälhavaren för Rapid Support Forces (RSF).

Rådet för utrikes frågor behandlade Sudan den 14 april, inom ramen för en diskussion om EU-Afrika-relationen samt den 20 oktober och den 20 november. Vid rådet för utrikes frågor den 20 oktober antogs slutsatser om Sudan.

EU:s budgetstöd till Sudan har varit pausat sedan militärkuppen 2021. Under året bidrog EU med 273 miljoner euro i humanitärt stöd till Sudan. EU ger även fortsatt stöd till regionala och internationella medlingsförsök, bland annat genom EU:s särskilda sändebud för Afrikas horn, inklusive initiativ från det civila samhället.

Somalia

EU har fortsatt att verka för framsteg när det gäller utvecklingen i Somalia genom bland annat politisk dialog, utvecklingssamarbete, humanitärt bistånd, civila och militära krishanteringsinsatser inom ramen för den gemensamma säkerhets- och försvarspolitik och insatser genom EPF. Dialogen har bland annat förts utifrån den gemensamma färdplanen från 2023 för EU:s och Somalias samarbete.

Under året har också bland annat EU:s fortsatta stöd till säkerhetsarkitekturen i Somalia diskuterats utifrån FN-mandatet för Afrikanska unionens stöd- och stabiliseringsmission i Somalia (AUSSOM).

24.8.5 Östra och södra Afrika

Demokratiska republiken Kongo och Stora sjöregionen

Den östra delen av Demokratiska republiken Kongo präglas av en svår säkerhetssituation som ytterligare försämrats under året. De humanitära behoven har växt och EU har ökat sitt humanitära stöd till 129 miljoner euro för 2025. Situationen i Stora sjöregionen har diskuterats vid flera av EU:s utrikesministermöten. EU har fördömt Rwandas kränkning av Demokratiska republiken Kongos territoriella integritet och stödjer pågående medlingsinitiativ i konflikten.

EU:s restriktiva åtgärder med hänsyn till situationen i Demokratiska republiken Kongo förlängdes ett år i december 2025 och nya individer och en enhet uppfördes på listan för restriktiva åtgärder. Den 15 juli 2025 beslutade rådet att förlänga mandatet för den svenske diplomat som innehar posten som EU:s särskilde representant (EUSR) för Stora sjöregionen. Mandatet löper till den 31 augusti 2027. EU har fortsatt att understryka betydelsen av att rättvisa skipas i fallet med de två FN-experten som mördades i mars 2017, varav en var svensk medborgare.

EU har under 2025 stärkt det strategiska partnerskapet med Sydafrika. Den 13 mars hölls ett bilateralt toppmöte mellan EU och Sydafrika i Kapstaden. EU företrädde av Europeiska rådets ordförande och kommissionens ordförande. En gemensam förklaring antogs och EU presenterade ett Global Gateway-paket för handel och investeringar värt 4,7 miljarder euro. Paketet syftar till att främja hållbar tillväxt och jobbskapande, med fokus på investeringar i infrastruktur och grön energi.

Ett ministermöte mellan EU och Sydafrika hölls den 19 februari. EU har uttryckt sitt stöd för Sydafrikas ordförandeskap i G20 2025. I november slöt EU ett partnerskap för ren handel och investeringar (CTIP), det första i sitt slag, med Sydafrika.

24.9 Asien och Oceanien

24.9.1 Sydasien

Indien

Kommissionen och EEAS har fortsatt att driva en ambitionshöjning när det gäller Indien. Under året har EU och Indien ökat takten i förhandlingarna om ett frihandelsavtal. I januari hölls den elfte dialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och Indien. I februari reste kommissionens ordförande till New Delhi ihop med stora delar av kommissionärskollegiet, för att lägga grunden för framtagandet av en ny strategisk agenda för ett förstärkt partnerskap mellan EU och Indien.

Under besöket hölls även det andra mötet i Indiens och EU:s gemensamma handels- och teknikråd, och ett gemensamt uttalande gjordes. I september publicerade kommissionen och EEAS sitt gemensamma meddelande om en ny strategisk agenda för EU och Indien (se faktrapromemoria: 2025/26:FPM31). Slutsatser om den strategiska agendan antogs av rådet den 25 oktober.

Bangladesh

Under 2025 har EU och Bangladesh inlett förhandlingarna om ett partnerskaps- och samarbetsavtal, som ska ersätta det äldre samarbetsavtalet från 2001. Förhandlingarna inleddes i april i Bryssel och har fortsatt med flera rundor, inklusive virtuella möten i oktober. Avtalet kommer att inkludera bland annat handel, investeringar, mänskliga rättigheter och hållbar utveckling. Målet är att slutföra avtalet senast juni 2026. Samtidigt pågår diskussioner om Bangladeshs framtida status i EU:s allmänna preferenssystem plus (GSP+) i samband med landets förväntade uppgradering från kategorin minst utvecklade länder (MUL).

Pakistan

I samband med striderna mellan Pakistan och Indien våren 2025 gjordes ett gemensamt EU-uttalande som uppmanade parterna att inleda en dialog och att visa återhållsamhet. EU arbetade med båda parter för att åstadkomma en nedtrappning. Den tionde politiska dialogen mellan EU och Pakistan hölls i Bryssel den 17 juli, där parterna bekräftade sitt gemensamma åtagande att stärka samarbetet inom handel, säkerhet, migration och mänskliga rättigheter. I november genomfördes dessutom den första strategiska dialogen sedan 2021.

Afghanistan

Under 2025 fortsatte EU sitt engagemang i Afghanistan, trots svåra förutsättningar. EU upprätthöll en begränsad närvaro i Kabul genom en mindre delegation, och i september tillträdde EU:s nya särskilda sändebud för Afghanistan. Arbetet baserades fortsatt på de rådsslutsatser som antogs 2021 och 2023. EU tillkännagav ett humanitärt biståndspaket på 161 miljoner euro, varav 141 miljoner riktades till insatser inom Afghanistan och 20 miljoner till stöd för afghanska flyktingar i Pakistan och Iran.

EU fördömde i olika forum talibanernas upprepade människorättskränkningar, särskilt mot kvinnor och flickor, och ledde i oktober en resolution i FN:s råd för mänskliga rättigheter som inrättade en oberoende mekanism för att utreda övergrepp. Samma månad uppmanade 19 medlemsstater, inklusive Sverige, kommissionen att stärka samordningen kring strukturerade återvändanden av irreguljära afghanska medborgare. EU uppgav att tekniska kontakter med de facto-myndigheterna för att undersöka frågan hade inletts redan i början av året.

24.9.2 Östasien

Japan

Förbindelserna mellan EU och Japan bygger på ett strategiskt partnerskapsavtal och ett frihandelsavtal som trädde i kraft 2019. Ett toppmöte mellan EU och Japan hölls i juli 2025. Den andra strategiska högnivådialogen mellan EU och Japan under ledning av EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Japans utrikesminister ägde rum i april. Den sjätte ekonomiska högnivådialogen arrangerades i maj. Det tredje mötet i det digitala partnerskapsrådet hölls i maj under ledning av EU-kommissionären med ansvar för tekniksuveränitet, säkerhet och demokrati. Möte i energidialogen mellan EU och Japan hölls i september.

Syd Korea

I januari anslöts Sydkorea till Horisont Europa, EU:s finansieringsprogram för forskning och innovation. Vid det tolfte mötet för handelskommittén under frihandelsavtalet mellan EU och Sydkorea i mars avslutades

förhandlingarna om ett digitalt handelsavtal, som ett komplement till frihandelsavtalet från 2010. I samband med det tjugoförsta mötet i blandkommissionen mellan EU och Sydkorea i maj bekräftades det strategiska partnerskapet och gemensamma positioner i globala frågor. Samma månad hölls den sjunde cyberdialogen mellan EU och Sydkorea.

Under året har flera evenemang under det gröna partnerskapet mellan EU och Sydkorea ägt rum. Det tredje mötet i det digitala partnerskapet mellan EU och Sydkorea ägde rum i november under ledning av Sydkoreas biträdande premiärminister och EU-kommissionären med ansvar för tekniksuveränitet, säkerhet och demokrati.

Nordkorea

EU har fört en kritisk engagemangspolitik gentemot Nordkorea för att stärka fred och säkerhet och förhindra utvecklingen och spridningen av massförstörelsevapen. Under året har EU fördömt nordkoreanska robotprovskjutningar som skett i strid med rådande säkerhetsrådsresolutioner, uppmanat Nordkorea att inleda en fullständig nedmontering av sitt kärnvapen- och robotprogram samt understrukt behovet av en meningsfull dialog för att kunna nå en fredlig lösning på Koreahalvön.

EU genomförde en översyn av de restriktiva åtgärderna mot Nordkorea. Dessa restriktiva åtgärder omfattar vissa handelsembargon och åtgärder inom den finansiella sektorn respektive transportsektorn, samt reserestriktioner och frysning av tillgångar för flera personer och enheter. EU har infört de sanktioner som antagits av FN:s säkerhetsråd, samt egna restriktiva åtgärder, efter Nordkoreas kärnvapenprovsprängningar och robottest. EU har vidare verkat för att länder utanför unionen ska kunna stärka sitt genomförande av sanktionerna.

EU har under året fördömt Nordkoreas militära stöd till Rysslands aggression mot Ukraina och av samma skäl beslutat om restriktiva åtgärder. Likt tidigare år lade EU fram resolutioner som antogs i FN:s generalförsamling och FN:s råd för mänskliga rättigheter om situationen för de mänskliga rättigheterna i Nordkorea.

Kina

År 2025 uppmärksammade EU och Kina 50 år av diplomatiska förbindelser. Den 40:e dialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och Kina ägde rum i juni. Samma månad godkände rådet kommissionens förslag om att begränsa kinesiska aktörer på EU:s upphandlingsmarknad för medicinteknisk utrustning. I juni hölls även den sjätte högnivådialogen om miljö och klimat där ett antal EU-kommissionärer och Kinas vice premiärminister deltog.

Den 13:e strategiska högnivådialogen mellan EU och Kina under ledning av EU:s höga representant för utrikes frågor och säkerhetspolitik och Kinas utrikesminister ägde rum i början av juli. Senare samma månad hölls ett toppmöte mellan EU och Kina i Peking där ordföranden för Europeiska rådet och kommissionen deltog. EU:s årliga rapporter om den

24.9.3 Sydostasien och Oceanien

Myanmar

EU har under året fortsatt verka för att genom sanktioner sätta press på militärjuntan i Myanmar, som tog över makten genom en kupp i februari 2021. EU har sedan kuppen beslutat om sammanlagt åtta sanktionspaket, vilka inkluderar såväl listningar av individer ansvariga för brott mot mänskliga rättigheter som ekonomiska sanktioner mot enheter med koppling till militären, med syfte att strypa militärens ekonomiska tillgångar. Listningar har även införts mot personer som förser militärjuntan med vapen. I april 2025 förlängdes sanktionerna till 30 april 2026, och informationen om ett antal listade individer uppdaterades.

EU har fortsatt dialogen med och stödet till de demokratiska krafterna i Myanmar, samt verkat för internationell samordning och framhållit Sydostasiatiska nationers förbunds (ASEAN) roll för att bidra till en lösning på krisen i Myanmar. EU har tillsammans med USA, Australien, Kanada, Nya Zeeland, Norge, Sydkorea, Schweiz, Storbritannien och Östtimor publicerat ett gemensamt uttalande om mänskliga rättigheter och den humanitära situationen i Myanmar. EU har aktivt verkat för de resolutioner om Myanmar som har antagits i FN:s råd för mänskliga rättigheter, internationella arbetsorganisationen (ILO) och FN:s generalförsamling.

24.9.4 Regionala frågor

EU:s strategi för samarbete för regionen Indiska oceanen/Stilla havet och ministermöte EU Indo-Pacific

Vid rådet för utrikes frågor den 20 oktober godkändes slutsatser om genomförandet av EU:s strategi för samarbete i regionen Indiska oceanen/Stilla havet. EU:s strategi för samarbete i regionen Indiska oceanen/Stilla havet inleddes i september 2021 och utgör ramen för EU:s engagemang i regionen (se faktapromemoria 2021/22:FPM7). I strategin betonas att EU ytterligare bör stärka sitt strategiska fokus, sin närvaro och synlighet samt sina insatser i regionen. Syftet är att bidra till stabilitet, säkerhet, välbefinnande och hållbar utveckling, med utgångspunkt i främjandet av demokrati, rättsstatsprincipen och folkrätten inklusive de mänskliga rättigheterna. Åtgärder har vidtagits för att genomföra strategin inom de sju prioriterade områdena, på både EU-nivå och medlemsstatsnivå. Särskilt fokus ligger på tre centrala insatsområden: säkerhets- och försvarsfrågor, den gröna och den digitala omställningen samt handel och ekonomisk säkerhet.

Det fjärde mötet i EU:s ministerforum för den indopacifiska regionen hölls i Bryssel 20–21 november, i anslutning till rådet för utrikes frågor

den 20 november. Vid mötet hölls tre rundabordssamtal som fokuserade på 1) Säkerhetsprioriteringar med hänsyn till aktuell geopolitisk utveckling, 2) Delat välstånd, ekonomisk säkerhet och digital uppkoppling, och 3) Gemensamma ansträngningar för en hållbar framtid.

Skr. 2025/26:115

Sydostasiatiska nationers förbund (ASEAN)

Den 16 juni hölls möte i ASEAN-EU Joint Committee (JCC) i Jakarta. Parterna diskuterade bland annat freds- och säkerhetssamarbetet som bedrivs inom ASEAN Regional Forum (ARF). Från EU:s sida underströks en intention att öka stödet till ASEAN Power Grid. En konsultation mellan ASEAN:s ministrar med ansvar för ekonomiska frågor och EU:s kommissionär för handel ägde rum i Kuala Lumpur den 25 september, där ett nytt arbetsprogram för handel och investeringar (TIWP) för 2026–2027 antogs, med syftet att fördjupa den ekonomiska relationen mellan parterna.

Den sjätte policydialogen om mänskliga rättigheter mellan EU och ASEAN ägde rum den 15 oktober i Kuala Lumpur, med sidoeven i anslutning till mötet. Dialogen syftade till att stärka interregionalt samarbete om mänskliga rättigheter, en regelbaserad världsordning, god förvaltning och samhällsstyrning och demokratiska värderingar för båda regionerna. I samband med det fjärde mötet i EU Indo-Pacific Ministerial Forum hölls den 21 november ett EU-ASEAN-ministermöte i Bryssel.

DEL 4 EKONOMISKA OCH FINANSIELLA FRÅGOR

25 Ekonomi och finans

25.1 Ekonomisk styrning och samordning

25.1.1 Stabilitets- och tillväxtpakten

Under 2025 har samtliga medlemsstater fått den första upplagan av de medelfristiga planerna godkända av Ekofinrådet. Dessa planer innefattar även ett medelfristigt finanspolitiskt åtagande för varje land. Nio medlemsstater har även begärt en så kallad förlängd anpassningsperiod, vilket ger dem något längre tid att anpassa sina offentliga finanser.

I mars öppnade kommissionen upp möjligheten för samtliga medlemsstater att aktivera den nationella undantagsklausulen för att strukturellt höja sina försvarsutgifter, utan att bryta mot stabilitets- och tillväxtpaktens regler. Under året valde totalt 16 medlemsstater att aktivera klausulen. I juli öppnades ett underskottsförfarande för Österrike, vilket

gör att sammanlagt nio medlemsstater befinner sig i underskottsförfarande. Av dessa bedömde kommissionen att Rumänien inte vidtagit tillräckliga åtgärder för att komma till rätta med sitt underskott.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, februari, juni, juli, oktober, november och december. Finansutskottet informerades i mars och i april.

25.1.2 Makroekonomiska obalanser

I december 2024 publicerade kommissionen 2025 års förvarningsrapport inom ramen för det makroekonomiska obalansförfarandet i samband med sitt höstpaket (se faktrapromemoria 2024/25:FPM13). Baserat på denna rapport presenterade kommissionen i maj fördjupade granskningar för tio medlemsstater, däribland Sverige. Kommissionen bedömde att Sverige fortsatt har makroekonomiska obalanser kopplade till hushållens skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt. Ekofinrådet godkände slutsatser om 2025 års förvarningsrapport den 21 januari.

Ekofinrådet godkände slutsatser om 2025 års fördjupande granskningar den 8 juli. Den 25 november publicerade kommissionen 2026 års förvarningsrapport och även detta år planeras en fördjupad granskning av Sverige med anledning av hushållens skuldsättning och bostadsmarknadens funktionssätt.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, juli och december.

25.1.3 Faciliteten för återhämtning och resiliens

Inom ramen för faciliteten för återhämtning och resiliens (se faktrapromemoria 2019/20:FPM52) har rådet under 2025 antagit 50 reviderade genomförandebeslut om återhämtnings- och resiliensplaner. Revideringarna har gjorts till följd av så kallade objektiva omständigheter vilket inkluderar borttagande av åtgärder som inte längre är genomförbara eller ändringar av mål och delmål i syfte att bättre uppfylla åtgärders övergripande mål.

En medlemsstat, Bulgarien, har även ändrat sin plan genom att lägga till ett REPowerEU-kapitel, i enlighet med en ändring av förordning (EU) 2021/241 gällande REPowerEU. Under året har även flertalet medlemsstater lämnat in utbetalningsförfrågningar till kommissionen. Vid slutet av 2025 hade totalt 393 miljarder euro betalats ut under faciliteten.

Samråd med EU-nämnden ägde rum under årets samtliga månader utom augusti. Finansutskottet informerades i mars.

25.1.4 Sveriges återhämtningsplan

Den 18 juli mottog Sverige sin första utbetalning från faciliteten för återhämtning och resiliens. Betalningen avsåg uppfyllnad av mål och delmål i Sveriges återhämtningsplan med måldatum under huvudsakligen 2020–2022 och uppgick till drygt 18 miljarder SEK (1,6 miljarder EUR). Den 19 juni lämnade Sverige in en motiverad begäran för att revidera sin

återhämtnings- och resiliensplan. De föreslagna ändringarna syftar till att förenkla genomförandet av planen samt att justera den utifrån objektiva omständigheter, utan att ändra ambitionsnivån för åtgärderna.

Finansutskottet informerades i juni.

Skr. 2025/26:115

25.1.5 Klimatfinansiering

Rådsslutsatser om klimatfinansiering inför FN:s klimattoppmöte COP30 antogs vid Ekofinrådet den 10 oktober. Slutsatserna har två syften, dels att redovisa EU:s fortsatta arbete med att mobilisera och öka finansiering för klimatrelaterade ändamål, dels att ta fram och tydliggöra EU:s ståndpunkt i frågor som är specifikt kopplade till klimatförhandlingarna och genomförandet av Parisavtalet.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

25.2 EU i G20 på det finansiella och ekonomiska området

Sydafrika har varit ordförande i G20 under 2025. EU representeras av ordförandeskapet, kommissionen och ECB i G20:s finansspår, där finansministrar och centralbankschefer träffas. Sverige har under Sydafrikas ordförandeskap varit inbjudet land i finansspåret. Under året hölls fyra möten med finansministrar och centralbankschefer. Det världsekonomiska läget, den internationella finansiella arkitekturen, klimatfinansiering, reformeringen av multilaterala utvecklingsbanker, internationell beskattning och globala skuldfrågor har stått på G20:s dagordning under året.

Ordförandeskapet har fäst särskilt stor vikt vid utvecklingen i Afrika. Vid finansministrarnas och centralbankschefernas möte i juli enades G20-länderna om en kommuniké, medan mötena i februari och oktober resulterade i sammanfattningar av ordförandeskapet. Vid mötet i oktober antogs också en gemensam ministerdeklaration om skuldhållbarhet i låginkomstländer.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, mars, maj, juli, oktober och november.

25.3 Makrofinansiellt stöd till Ukraina och andra länder utanför EU

Under 2025 genomfördes EU:s exceptionella makrofinansiella stöd till Ukraina (se faktapromemoria 2024/25:FPM4) som beslutades av Europaparlamentet och rådet i oktober 2024. Stödet uppgick till 18,1 miljarder euro och betalades ut i delbetalningar under året. Det makrofinansiella stödet utgjorde EU:s bidrag till G7:s överenskommelse om att ställa ut lån om totalt 45 miljarder euro till Ukraina, där den framtida avkastningen från immobiliserade ryska centralbankstillgångar ska användas för att återbetala lånen och räntekostnader.

I december presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket om nytt finansiellt stöd till Ukraina. Paketet innehöll bland annat förslag om att ställa ut lån till Ukraina om 90 miljarder euro för 2026–2027 som finansieras av de immobiliserade ryska tillgångarna och som Ukraina inte behöver återbetala förrän Ryssland har betalat krigsskadestånd, ett så kallat reparationslån. Dock kunde inte Europeiska rådet i december nå en överenskommelse om att gå vidare med lagstiftningspaketet. I stället enades man om att gå vidare med en lösning som innebär att kommissionen lånar upp medel på finansmarknaden för EU:s räkning och ställer ut lån om 90 miljarder euro för 2026–2027 till Ukraina. Lånet ska garanteras av utrymmet mellan utgiftstaket och egna medelstaket i EU-budgeten.

Överläggning med finansutskottet om lagstiftningspaketet ägde rum i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

I april beslutade rådet och Europaparlamentet om ett nytt makrofinansiellt stöd till Jordanien i form av lån till ett belopp av högst 500 miljoner euro. Stöden ska bidra till att täcka Jordaniens betalningsbalansbehov såsom de fastställts i IMF-programmet. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

I juni beslutade rådet och Europaparlamentet om ett nytt makrofinansiellt stöd till Egypten i form av lån till ett belopp av högst 4 miljarder euro. Stöden ska bidra till att täcka de betalningsbalansbehov som Egypten har enligt IMF-programmet. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

25.4 InvestEU

Den 26 februari presenterade kommissionen ett förslag om ändringar i InvestEU-förordningen (se faktagromemoria 2024/25:FPM26). Förslaget syftar till att förenkla rapporteringen och göra det lättare att kombinera InvestEU-garantin med tillgängliga garantier i äldre instrument för att frigöra investeringsmöjligheter. Bland annat föreslås att EU-garantin i InvestEU-programmet utökas och att den ökade avsättningen i EU-budgeten ska finansieras genom överskott och återflöden från äldre finansiella instrument.

Under september genomfördes trepartsmöten och en överenskommelse nåddes i slutet av månaden. Den innehöll bland annat högre garantier från EU-budgeten och ökat bidrag till tekniskt stöd jämfört med rådets förhandlingsmandat.

Den 11 december antogs rådsbeslut. Ändringarna i InvestEU-förordningen trädde i kraft den 23 december.

Finansutskottet informerades i mars och överläggning ägde rum i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

26.1 Ändringar i regelverket för betaltjänster

I juni 2023 presenterade kommissionen ett förslag till ändringar i regelverket för betaltjänster (se faktagpromemoria 2022/23:FPM118). Förslaget innehåller bland annat nyheter för att bekämpa betalningsbedrägerier. En politisk överenskommelse nåddes den 26 november 2025.

Finansutskottet informerades i mars.

26.2 Lagstiftningspaket om digital euro

I juni 2023 presenterade kommissionen ett förslag som syftar till att ge lagstöd för att inrätta en digital centralbanksvaluta i euro (se faktagpromemoria 2022/23:FPM117). Förhandlingarna i rådet fortsatte under 2025 och ett förhandlingsmandat antogs i december.

Finansutskottet informerades i april och i november.

26.3 Ändringar i ramverket för bankkrishantering

I början av 2023 lade kommissionen fram ett lagförslag för att reformera det gemensamma ramverket för bankkrishantering och nationella insättningsgarantisystem (se faktagpromemoria 2022/23:FPM86). En politisk överenskommelse nåddes i juni 2025.

26.4 Spar- och investeringsunionen

I mars presenterade kommissionen ett meddelande om en strategi för en spar- och investeringsunion för att öka medborgarnas välbefinnande och den ekonomiska konkurrenskraften i EU (se faktagpromemoria 2024/25:FPM33). Spar- och investeringsunionen är kommissionens nya paraplybegrepp som omfattar både kapitalmarknadsunionen och bankunionen. Under året har Europeiska rådet i sina slutsatser om stärkt konkurrenskraft och i ljuset av kommissionens meddelande betonat vikten av framsteg med arbetet, både från kommissionens och medlemsstaternas sida. Kommissionen har sedan meddelandet presenterat flera förslag inom ramen för den nya strategin. Förhandlingar om aktuella lagförslag har pågått under året.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i april.

26.5 Översyn av ramverk för värdepapperisering

I juni presenterade kommissionen ett förslag till översyn av EU:s ramverk för värdepapperisering (se faktagpromemoria 2024/25:FPM60). Översynen

Skr. 2025/26:115 syftar till att stärka tillgången till finansiering i den reala ekonomin genom att underlätta för värdepapperisering. Förhandlingar i rådet inleddes i juni och ett förhandlingsmandat nåddes i december.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i september och finansutskottet informerades i november.

26.6 Stärkt investerarskydd på finansiella marknader

I maj 2023 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket som syftar till att stärka skyddet för icke-professionella investerare (se faktapromemoria 2022/23:FPM98). Trepartsmöten pågick under året och en politisk överenskommelse nåddes i december.

26.7 Paket om marknadsintegration och tillsyn

I december presenterade kommissionen ett förslag i syfte att stärka de europeiska kapitalmarknaderna genom att underlätta för gränsöverskridande verksamhet, minska fragmentering på den inre marknaden och modernisera regelverken för att främja teknisk utveckling. En stor del av förslaget rör tillsyn av finansiella företag på värdepappersmarknaden. Förhandlingarna i rådet inleddes i december.

26.8 Pensionspaketet

I november presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket som syftar till att säkerställa hållbara pensionssystem i hela unionen samt att främja långsiktigt sparande och investeringar (se faktapromemoria 2025/26:FPM50). Målet är också att öka transparensen och jämförbarheten mellan olika pensionsprodukter inom EU, i syfte att stärka konsumentskyddet. Kommissionen presenterade också ett förslag om en paneuropeisk pensionsprodukt som syftar till att skapa en standardiserad frivillig privat pensionsprodukt som kan erbjudas och användas i hela EU. Förhandlingarna i rådet inleddes i december.

26.9 Ändringar i förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar

I november presenterade kommissionen ett förslag till översyn av EU:s förordning om hållbarhetsrelaterade upplysningar, SFDR (se faktapromemoria 2025/26:FPM49). Översynen ska enligt kommissionen komma till rätta med brister kopplade till transparens och grön målning, men också göra upplysningarna mer konsumentvänliga och reglerna lättare att använda och tillämpa för de finansiella aktörerna. Förhandlingarna i rådet inleddes i december.

27.1 Mekanismen för koldioxidjustering vid gränsen

Kommissionen presenterade i mars 2024 ett förslag om ändringar i förordningen från 2023 om inrättande av en mekanism för koldioxidjustering vid gränsen (CBAM-förordningen). Syftet är att förenkla och stärka mekanismen (se faktagpromemoria 2024/25:FPM25).

Den 27 maj 2025 beslutade rådet för allmänna frågor om en allmän inriktning om förslaget och den 29 september antogs förslaget i rådet.

Överläggning med skatteutskottet ägde rum i april och det informerades senast i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och september.

27.2 Mervärdesskatt

27.2.1 Direktiv om mervärdesskatt vid distansförsäljning av importerade varor

Den 8 december 2022 presenterade kommissionen ett lagstiftningspaket om mervärdesskatt i den digitala tidsåldern (ViDA) i vilket det ingick ett förslag om att göra säljarna ansvariga för mervärdesskatt vid distansförsäljning av importerade varor av mindre värde genom att göra det obligatoriskt för dem att redovisa skatten i den särskilda ordningen vid import (se faktagpromemoria 2022/23:FPM37).

På Ekofinrådet den 13 maj 2025 nåddes en politisk överenskommelse om ett omarbetat förslag som i huvudsak innebär att det inte längre är möjligt för säljare att undvika ansvaret för att betala moms vid viss import, oavsett om mervärdesskatten redovisas enligt den särskilda ordningen vid import. Förslaget antogs sedan vid rådet den 18 juli.

Information gavs till skatteutskottet i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och juli.

27.2.2 Eppo och Olafs åtkomst till information om mervärdesskatt

Kommissionen presenterade i november ett förslag till ändring av förordningen från 2010 om Europeiska åklagarmyndighetens (Eppo) och Europeiska byrån för bedrägeribekämpnings (Olaf) åtkomst till information om mervärdesskatt på unionsnivå. Förslaget handlar om att Eppo och Olaf ska få åtkomst till uppgifter om mervärdesskatt som utbyts på EU-nivå enligt rådets förordning (EU) nr 904/2010. Syftet är att säkerställa överensstämmelse mellan rådets förordning (EU) 2017/19392 (Eppo-förordningen), förordning (EU, Euratom) nr 883/2013 (Olaf-förordningen) och förordning (EU) nr 904/2010 om administrativt

27.3 Punktskatt

27.3.1 Omarbetat energiskattedirektiv

I juli 2021 presenterade kommissionen, som en del av det s.k. Fit for 55-paketet, ett förslag till omarbetat energiskattedirektiv (se faktapromemoria 2020/21:FPM130).

Förslaget diskuterades vid Ekofinrådet den 13 november 2025.

Information till skatteutskottet gavs i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

27.3.2 Tobaksskattedirektivet

I juli presenterade kommissionen sitt förslag till ett nytt tobaksskattedirektiv. Förslaget innebär att det nuvarande tobaksskattedirektivet ersätts med ett nytt direktiv, som är en omarbetning av det tidigare direktivet med vissa ändringar. Syftet med förslaget är huvudsakligen att nya tobaksrelaterade produkter inkluderas i tillämpningsområdet, och att minimiskattenivåerna justeras. Ändringarna föreslås att börja tillämpas från och med den 1 januari 2028 (se faktapromemoria 2025/26:FPM1).

Förslaget diskuterades på Ekofinrådet den 10 oktober. Överläggning med skatteutskottet ägde rum i oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

27.4 Administrativt samarbete

27.4.1 Administrativt samarbete i fråga om beskattning

EU slöt mellan 2015 och 2016 fem internationella avtal med Schweiz, Liechtenstein, Monaco, Andorra och San Marino om administrativt samarbete i frågor som rör direkt beskattning. Behov av uppdatering av avtalen uppstod bland annat med anledning av att OECD:s gemensamma rapporteringsstandard för automatiskt utbyte om finansiella konton mellan olika stater och jurisdiktioner (CRS) har uppdaterats. Samma standard är genomförd inom EU genom rådets direktiv om administrativt samarbete på skatteområdet (DAC).

Under 2024 uttryckte även Norge intresse om att inleda förhandlingar med EU om att ingå ett avtal för att förbättra det administrativa samarbetet i frågor som rör direkt beskattning med medlemsstaterna. Det skulle innebära att Norge delvis deltar i samarbetet enligt DAC.

I juli 2025 gav kommissionen sin rekommendation för ett rådsbeslut om mandat att inleda förhandlingar om ett avtal om utökat administrativt samarbete på skatteområdet mellan Norge och EU. Ekofinrådet beslutade

i oktober att ge kommissionen ett sådant mandat. Då beslutades även undertecknandet av kommissionens framförhandlade ändringar i EU:s avtal med Schweiz, Liechtenstein, Monaco, Andorra och San Marino så att de överensstämmer med den uppdaterade globala standarden för utbyte av upplysningar om finansiella konton. Rådet beslutade den 21 oktober att avtalen skulle antas.

Information gavs till skatteutskottet i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

Skr. 2025/26:115

27.4.2 Ändringsdirektiv om administrativt samarbete

Kommissionen presenterade i oktober 2024 ett förslag till ändringsdirektiv om administrativt samarbete (DAC9) (se faktagpromemoria 2024/25:FPM9).

På Ekofinrådet den 11 mars 2025 antogs en allmän riktlinje om förslaget. Förslaget antogs sedan på rådet den 14 april.

Överläggning med skatteutskottet ägde rum i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

28 Tull

28.1 Reformering av tullunionen

Kommissionen presenterade sitt förslag om en reformering av tullunionen i maj 2023 (se faktagpromemoria 2022/23:FPM97).

Rådet enades den 27 juni 2025 om ett partiellt mandat inför trepartsmöte med Europaparlamentet och kommissionen.

Överläggning med skatteutskottet ägde rum i januari och juni och information till skatteutskottet gavs i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och december.

28.2 Avskaffande av tröskelvärdet för tullbefrielse

Som en del av reformen av tullunionen, ingår förslaget till ändring av förordningen från 1987 om införandet av en förenklad tullbehandling för distansförsäljning av varor och av förordningen från 2009 om avskaffandet av tröskelvärdet för tullbefrielse (se faktagpromemoria 2022/23:FPM97).

På Ekofinrådet den 13 november nåddes en politisk överenskommelse som innebär att tullfriheten för försändelser från tredjeland med ett sammanlagt värde under 150 euro tas bort och att tull ska betalas från första kronan.

På Ekofinrådet den 12 december nåddes en politisk överenskommelse som innebär att det, under en övergångsperiod, tas ut en schablontull på 3

Skr. 2025/26:115 euro per vara i en försändelse från tredjeland med ett sammanlagt värde under 150 euro.

Överläggning med skatteutskottet ägde rum i december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november och i december.

28.3 Programmet för den inre marknaden och tullen

I september presenterade kommissionen, som del av den föreslagna fleråriga budgetramen för 2028–2034, ett förslag om inrättande av programmet för den inre marknaden och tullen (se faktapromemoria 2025/26:FPM28). Förslaget är en sammanslagning av de nuvarande programmen: programmet för den inre marknaden, tullprogrammet, fiscalisprogrammet, unionsprogrammet för bedrägeribekämpning samt instrumentet för inköp av tullkontrollutrustning.

Rådet enades den 19 december 2025 om ett partiellt mandat inför trepartsmöte med Europaparlamentet och kommissionen.

Överläggning med skatteutskottet ägde rum i november.

29 EU:s budget

29.1 EU:s årsbudget 2026

Den 4 juni 2025 presenterade kommissionen sitt förslag till EU:s årsbudget för 2026. Den 8 oktober presenterade kommissionen ett uppdaterat utkast av förslaget. Utgiftstaken för 2026 fastställdes i förhandlingen om den fleråriga budgetramen 2021–2027. Åtagandena i budgetförslaget för 2026 föreslogs uppgå till 192,9 miljarder euro och betalningarna till 190,3 miljarder euro, inklusive specialinstrument.

Rådets ståndpunkt fastställdes den 5 september och innebar minskningar jämfört med kommissionens förslag. Under förlikningen med Europaparlamentet i november kunde en överenskommelse nås om årsbudgeten för 2026 som innebar en åtagandenivå på 192,8 miljarder euro och betalningar på 190,1 miljarder euro. Enligt överenskommelsen uppgick marginalerna innanför ram till minus 4,2 miljarder euro för åtaganden respektive 16,1 miljarder euro för betalningar. Marginalerna utanför ram uppgick till 715,7 miljoner euro respektive 20,4 miljarder euro totalt efter mobilisering av specialinstrument.

Överenskommelsen kunde antas den 15 november. Sverige röstade som enda land emot förslaget med motiveringen att förslaget saknade tillräckliga marginaler för att kunna möta oförutsedda händelser under budgetåret (se vidare i bilaga 3). Sveriges nej-röst berodde även på att de överstigande räntekostnaderna för EU:s gemensamma upplåning inte i tillräckligt hög grad finansierades genom omprioriteringar och existerande specialinstrument utan i stället via det nyinrättade specialinstrumentet EURI. Rådet fattade beslut om EU:s årsbudget för 2026 den 24 november och Europaparlamentet den 26 november.

29.2 Genomföranderamverket

Kommissionens förslag om att inrätta ett nytt genomföranderamverk presenterades den 16 juli (se faktagenomemoria 2025/26:FPM5). Förslaget lades fram i anslutning till förslaget om flerårig budgetram för 2028–2034 och innebär en omstöpning av EU:s ramverk för övervakning, rapportering och uppföljning av genomförandet av EU-budgeten. Det samlar och harmoniserar reglerna för hur EU:s övergripande principer ska tillämpas inom budgetens olika program. Det innehåller också gemensamma bestämmelser för prestation och resultatrapportering, regler för behandling av personuppgifter samt enhetliga krav för informations- och kommunikationsåtgärder.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i september.

29.3 EU:s egna medel

Ett modifierat system för EU:s egna medel presenterades av kommissionen den 16 juli (se faktagenomemoria 2025/26:FPM4). Förslaget innebär sammantaget att fem ytterligare kategorier av egna medel introduceras:

- 30 procent av intäkterna från försäljning av utsläppsrätter inom ramen för EU ETS 1,
- 75 procent av intäkterna från handeln med certifikat inom ramen för mekanismen för koldioxidjustering vid unionens gräns (CBAM),
- 2 euro per kg icke-insamlad elektrisk och elektronisk utrustning (elavfall) som justeras i takt med inflationen,
- 15 procent av intäkterna från reviderade, harmoniserade punktskatter på tobaksvaror och tobaksrelaterade produkter (Tedor), och
- en årlig progressiv avgift från företag i EU, och företag i tredje land med fast driftställe i EU, med en nettoomsättning över 100 miljoner euro (Core).

Kommissionens förslag innebär även följande ändringar i nuvarande system:

- den andel av tullavgifterna som medlemsstaterna får behålla för att täcka uppbördskostnader minskas från 25 till 10 procent,
- avgiften per kilo icke-materialåtervunna plastförpackningar höjs från 0,8 till 1 euro per kg och justeras för inflationen,
- den föreslagna unionshanteringsavgiften för e-handel med tredjeländer räknas till kategorin traditionella egna medel, och
- taket för egna medel baserat på mervärdesskatt tas bort, rabatter för plastavgiften och rabatter på den BNI-baserade avgiften förnyas inte.

Kommissionen föreslår även en höjning av taket för egna medel, till 1,75 procent av EU:s sammanslagna BNI mätt som betalningar, respektive 1,81 procent mätt som åtaganden. Inklusive den föreslagna krismekanismen om

Skr. 2025/26:115 0,25 procent och NGEU om 0,6 procent, föreslås det samlade egna medelstaket uppgå till 2,6 procent av EU:s BNI.
Överläggning med finansutskottet ägde rum i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juli och oktober.

30 Skydd av EU:s finansiella intressen

30.1 Ansvarsfrihet för genomförandet av 2023 års budget

Ekofinrådet beslutade i februari att rekommendera Europaparlamentet att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2023 års budget. Sverige valde att rösta nej vid omröstningen i Ekofinrådet (se bilaga 3). Europaparlamentet beslutade i maj att bevilja kommissionen ansvarsfrihet för genomförandet av 2022 års budget. Överläggning med finansutskottet ägde rum i januari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari 2025.

30.2 Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2024

Europeiska revisionsrättens årsrapport om budgetåret 2024 publicerades i oktober. Revisionsrätten granskar EU:s inkomster och utgifter för att bedöma om de är lagliga och korrekta. För budgetåret 2024 gör revisionsrätten fyra uttalanden. Två är utan anmärkning, ett att EU:s räkenskaper är tillförlitliga och ett avseende intäkterna. Två uttalanden har anmärkningar. Det ena är en avvikande mening om budgetkostnadernas laglighet och korrekthet. Detta beror på att felprocenten är 3,6 procent, vilket är över väsentlighetsgränsen på 2 procent. Det andra är en reservation om lagligheten och korrektheten i kostnaderna inom faciliteten för återhämtning och resiliens, vilket beror på att ett antal utbetalningar innehöll väsentliga fel.

Rapporten diskuterades på Ekofinrådets möte den 12 december. Under början av 2026 väntas Ekofinrådet anta en rekommendation till Europaparlamentet om kommissionen ska beviljas ansvarsfrihet för genomförandet av 2024 års budget som delvis baseras på revisionsrättens årsrapport.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

Europaparlamentet och rådet fattade beslut i maj om förordningen om EU:s arbetsmarknadsstatistik om företag (se faktagpromemoria 2023/24:FPM1), samt i november om förordningen om europeisk statistik om befolkning och bostäder (se faktagpromemoria 2022/23:FPM56). I december fattade rådet även beslut om ändring av rådets förordning (EG) 2533/98 om ECB:s insamling av statistiska uppgifter.

Kommissionen presenterade förslag till förordning om icke-finansiell statistik över kommersiella fastigheter den 11 mars (se faktagpromemoria 2024/25:FPM28) samt förslag till förordning om europeisk statistik över fiske och vattenbruk den 30 juli.

Överläggning med finansutskottet ägde rum i april och överläggning med miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i september.

Ekofinrådet antog den 13 november slutsatser om EU-statistik. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

DEL 5 RÄTTSLIGA OCH INRIKES FRÅGOR

32 Horisontella frågor

32.1 Två strategier för digitalisering av rättsväsendet

Den 20 november antog kommissionen två strategier för digitaliseringen av rättsväsendet i EU i ett samlat digitaliseringspaket, DigitalJustice@2030 samt Strategin för europeisk rättslig utbildning 2025–2030. DigitalJustice@2030 är en strategi för att skapa förutsättningar för att öka den digitala rättvisan i EU fram till 2030, med syfte att medlemsstater och deras medborgare kan åtnjuta fördelarna med mer effektiva rättssystem (se faktagpromemoria 2025/26:FPM47). Syftet med Strategin för europeisk rättslig utbildning 2025–2030 är att stödja målen i Digital Rättvisa 2030 genom att säkerställa kompetens, kunskap och medvetenhet bland rättstillämpare om den digitala utvecklingen.

33 Civilrättsligt samarbete

33.1 Förordning om ömsesidigt erkännande av föräldraskap

Förhandlingar i rådet har fortsatt om förslaget från 2022 om en förordning med regler om fastställande och erkännande av föräldraskap i gränsöverskridande situationer (se faktapromemoria 2022/23:FPM42).

Civilutskottet informerades i november.

33.2 Ökat skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer

Förhandlingar i rådet har fortsatt om förslaget till förordning om skydd för utsatta vuxna i gränsöverskridande situationer (se faktapromemoria 2022/23:FPM101). Vid rådsmötet den 12 juni antogs en partiell allmän riktlinje som omfattar regler om tillämpningsområde och definitioner, behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av åtgärder samt officiella handlingar.

Civilutskottet informerades i maj och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

33.3 Direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten

Förhandlingar har fortsatt om förslaget till ett direktiv om harmonisering av vissa delar av insolvensrätten (se faktapromemoria 2022/23:FPM48). Rådet antog en allmän riktlinje i juni och Europaparlamentet antog sin ståndpunkt i juli. Vid trepartsmöte den 19 november nåddes en preliminär överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet.

Civilutskottet informerades i april och oktober. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari.

33.4 Förordning om bekämpande av sena betalningar

Förhandlingar i rådet har fortsatt om förslaget från 2023 om en förordning om bekämpande av sena betalningar vid handelstransaktioner (se faktapromemoria 2023/24:FPM11). Förordningen är tänkt att ersätta det befintliga minimidirektivet om sena betalningar från 2011. I juli 2025 överlämnade regeringen en lista med förslag på förenklingar av EU-lagstiftning till kommissionen, som tagits fram bland annat på basis av bidrag från näringslivsorganisationer. I listan finns förslaget till förordning

med, där Sverige förordar att kommissionen bör återkalla sitt förslag och, vid behov, återkomma med en revidering av det nuvarande direktivet. Skr. 2025/26:115

Civilutskottet informerades i september.

34 Polissamarbete, straffrättsligt samarbete och tullsamarbete

34.1 Högnivågrupp om straffrättens framtid i EU

I februari initierade kommissionen och ordförandeskapet en högnivågrupp för straffrättens framtid i EU. Syftet med initiativet var att etablera ett forum för framåtblickande diskussioner om EU-straffrätten i vid bemärkelse och att försöka skapa en gemensam vision för framtida åtgärder på området. Högnivågruppen bestod bland annat av representanter från medlemsstaterna, EU:s institutioner, akademien och intresseorganisationer. Gruppen möttes fyra gånger under året och avvecklades därefter. Diskussionerna i gruppen sammanfattades i en slutlig rapport.

Justitiekommittén informerades om initiativet i april.

34.2 Samarbete mot brottslighet inklusive terrorism och extremism

34.2.1 Förordning om en gradvis start av driften av EU:s in- och utresesystem

I december 2024 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om en gradvis start av driften av EU:s in- och utresesystem, EES (se faktapromemoria 2024/25:FPM12). Förslaget antogs den 18 juli 2025 och systemet började användas den 12 oktober.

Överläggning med justitiekommittén ägde rum i januari och samråd med EU-nämnden i februari och juni.

34.2.2 Utvärdering av direktivet om skydd för fysiska personer

Senast den 6 juni 2026 ska kommissionen presentera en utvärdering av direktivet 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder och det fria flödet av sådana uppgifter. Under hösten behandlades därför ett förslag till rådets position. Den antogs vid rådsmötet den 8 december 2025.

34.2.3 Förordning om digitala resehandlingar

Förhandlingar om kommissionens förslag till förordning om EU:s digitala reseapplikation och om användning av digitala resehandlingar (se faktagpromemoria 2024/25:FPM5) har pågått under året. Rådet antog i december sin position inför trepartsmöten.

34.2.4 Finansiella instrument på RIF-området

Som en del av kommissionens förslag till ny flerårig budgetram för 2028–2034 presenterades i juli även förordningar om unionens stöd till integrerad gränsförvaltning, migration och inre säkerhet (se faktagpromemoriorna 2025/26:FPM8, 2025/26:FPM9, 2025/26:FPM7). Under hösten inleddes behandlingen i rådet.

Överläggning med justitieutskottet respektive socialförsäkringsutskottet ägde rum i september.

34.2.5 Förordning om förebyggande och bekämpning av sexuellt övergreppsmaterial mot barn (CSAM-förordningen)

I maj 2022 presenterade kommissionen ett förslag till förordning för att förebygga och bekämpa spridning och lagring av sexuellt övergreppsmaterial samt kontakt med barn i sexuella syften (grooming) i elektroniska kommunikationer och digitala tjänster (se faktagpromemoria 2021/22:FPM99). Rådet kom överens om sin position i november och trepartsmöten inleddes i december.

Överläggning med justitieutskottet ägde rum i november. Information gavs till justitieutskottet i september.

34.2.6 Förordning om stärkt polissamarbete i fråga om människosmuggling och människohandel

Kommissionen presenterade i november 2023 ett förslag till förordning om stärkt polissamarbete i fråga om människosmuggling och människohandel och att stärka Europols stöd för att förebygga och motverka sådan brottslighet (se faktagpromemoria 2023/24:FPM29). En preliminär överenskommelse nåddes med Europaparlamentet i september, följt av slutligt antagande i rådet i december.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

34.3.1 Stärkt rättsligt samarbete med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten

Arbetet med genomförande av rådets slutsatser om stärkt rättsligt samarbete med tredjeländer i kampen mot den organiserade brottsligheten har fortsatt under året. EU:s byrå för straffrättsligt samarbete (Eurojust) har en central roll i det arbetet. En lägesrapport om arbetet har lämnats vid rådet för rättsliga och inrikes frågor i juni och allmänna frågor om Eurojusts framtid diskuterades i oktober.

Information lämnades till justitieutskottet i juni och överläggning ägde rum i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och i oktober.

34.3.2 Undertecknande av FN:s konvention mot it-brottslighet

FN:s konvention mot it-brottslighet öppnade för undertecknande i Hanoi, Vietnam, den 25 oktober. Syftet med konventionen är att förebygga, bekämpa och stärka det internationella samarbetet mot it-brottslighet på ett mer effektivt sätt. Den 13 oktober fattade rådet beslut om undertecknande, på EU:s vägnar, av konventionen (se faktapromemoria 2025/26:FPM2). EU och flera medlemsstater, inklusive Sverige, undertecknade konventionen den 25 oktober.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

34.3.3 Konsekvensanalys om EU-regler om lagring av data för brottsbekämpande ändamål

I kommissionens färdplan för en effektiv tillgång till data för brottsbekämpande ändamål från den 24 juni anges att den ska ta fram en konsekvensanalys om en uppdatering vid behov av EU-regler om lagring av data för brottsbekämpande ändamål. Kommissionen har genomfört konsultationer med medlemsstaterna, tjänsteleverantörer och organisationer. I rådet har diskussioner inletts med anledning av den aviserade konsekvensanalysen.

34.3.4 Ansvarsutkrävande och kampen mot straffrihet för brott som begåtts under Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina

Rådet för rättsliga och inrikes frågor har vid ett flertal tillfällen under året diskuterat ansvarsutkrävande, samverkan och samarbete i kampen mot straffrihet för de brott som begåtts under Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina.

Information lämnades till justitieutskottet i juni och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari, juni, oktober och december.

34.4 Materiell straffrätt

34.4.1 Ändringar av brottsofferdirektivet

Förhandlingar om ett direktiv om ändring av 2012 års brottsofferdirektiv (se faktagpromemoria 2022/23:FPM132) har pågått sedan 2023. Trepartsmöten inleddes i december 2024. I december 2025 uppnåddes en överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet.

Justitieutskottet informerades i maj och september.

34.4.2 Direktiv om bekämpning av korruption

Förhandlingar om ett förslag till direktiv om bekämpning av korruption har pågått sedan juni 2023 (se faktagpromemoria 2022/23:FPM93). Trepartsmöten inleddes i januari 2025 och en politisk överenskommelse nåddes i december.

Justitieutskottet informerades i april, juni och oktober.

34.4.3 Ändringsdirektiv om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn

Förhandlingar har pågått sedan april 2024 om ett förslag till ändring av direktiv från 2011 om bekämpande av sexuella övergrepp mot barn, sexuell exploatering av barn och brott som har samband med material med sexuella övergrepp mot barn samt om ersättande av rådets rambeslut från 2004 (se faktagpromemoria 2023/24:FPM46). I december 2024 antogs en allmän riktlinje. Trepartsmöten inleddes i juni 2025.

Justitieutskottet informerades i november.

34.4.4 Direktiv om att förebygga och motverka människosmuggling

Kommissionens förslag till direktiv om fastställande av minimiregler för att förebygga och motverka hjälp till olovlig inresa, transitering och vistelse i unionen samt om ersättande av rådets direktiv och rådets rambeslut (se faktagpromemoria 2023/24:FPM30) har förhandlats sedan januari 2024. I december 2024 antogs en allmän riktlinje. Europaparlamentet har ännu inte antagit någon position.

35 Grundläggande rättigheter och medborgarskap

Skr. 2025/26:115

35.1 EU:s anslutning till Europakonventionen

Rådet för rättsliga och inrikes frågor antog 2019 kompletterande förhandlingsdirektiv efter att EU-domstolen framfört invändningar mot utkastet till avtal om EU:s anslutning till den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande friheterna. Våren 2023 kunde EU:s medlemsstater enas om att en av EU-domstolens invändningar ska lösas internt inom unionen. Detta ledde till att en överenskommelse med Europarådet kunde nås om ett nytt utkast till anslutningsavtal, som omfattar övriga frågor.

Under 2025 har förhandlingarna inom EU om den interna lösningen på EU-domstolens invändning fortsatt. I november begärde kommissionen att EU-domstolen ska yttra sig över om det reviderade avtalet är förenligt med EU-fördragen. Parallellt med detta har förhandlingarna fortsatt om de interna regler som efter en anslutning ska gälla inom EU i processuella frågor.

Konstitutionsutskottet informerades i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

35.2 Förordning med kompletterande förfaranderegler i gränsöverskridande ärenden enligt dataskyddsförordningen

Europaparlamentets och rådets förordning om fastställande av ytterligare förfaranderegler avseende verkställigheten av förordning (EU) 2016/679 (se faktagpromemoria 2022/23:FPM124) antogs vid rådets möte den 17 november.

Konstitutionsutskottet informerades i mars och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

35.3 Rådets slutsatser om tillämpning av rättighetsstadgan och finansieringsaspekter

I januari presenterades ett förslag till rådsslutsatser om tillämpningen av EU:s stadga om de grundläggande rättigheterna: finansiering för att främja, skydda och tillämpa grundläggande rättigheter. Rådsslutsatser har utarbetats mot bakgrund av kommissionens årsrapport för 2024 om tillämpningen av stadgan, som fokuserar på det aktuella området. Slutsatserna lägger fram rådets syn på kopplingen mellan rättighetsstadgan och finansieringsaspekter.

Rådsslutsatserna godkändes den 7 mars 2025.

36 Asyl, invandring, visering och annan politik om rörlighet för personer

36.1 Säkra ursprungsländer

Den 16 april presenterade kommissionen ett förslag till ändring i asylprocedurförordningen om inrättande av en gemensam EU-lista över säkra ursprungsländer (se faktagrommemoria 2024/25:FPM40). Förslaget innebär att samtliga EU-kandidatländer ska anses vara säkra ursprungsländer, med vissa undantag. Utöver det ska också Kosovo, Bangladesh, Colombia, Egypten, Indien, Marocko och Tunisien ses som säkra ursprungsländer. Förslaget innebär även att vissa delar av asylprocedurförordningen ska kunna börja tillämpas innan juni 2026. Den 8 december antog rådet en allmän riktlinje om förslaget. Därefter genomfördes trepartsmöten i december och en politisk överenskommelse nåddes.

I socialförsäkringsutskottet ägde överläggning rum i juni och information lämnades i maj och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

36.2 Säkra tredjeländer

Den 20 maj antog kommissionen ett förslag till en förordning om ändring i asylprocedurförordningen om tillämpningen av begreppet säkert tredjeland, dvs. möjligheten att avvisa en asylansökan om sökanden kan söka asyl i ett säkert tredjeland (se faktagrommemoria 2024/25:FPM45).

Enligt förslaget utökas möjligheten att tillämpa begreppet säkert tredjeland jämfört med i dag, på så sätt att det även ska kunna tillämpas när en sökande enbart har transiterat genom ett säkert tredjeland eller om det finns en överenskommelse med ett tredjeland om att det landet ska pröva asylansökan. Enligt förslaget ska ett överklagande av ett beslut om att avvisa en asylansökan inte ha automatisk suspensiv verkan. Den 8 december antog rådet en allmän riktlinje om förslaget. Därefter genomfördes trepartsmöten i december och en politisk överenskommelse nåddes.

I socialförsäkringsutskottet ägde överläggning rum i september och information lämnades i juni och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

36.3 Solidaritet

Den 11 november antog kommissionen den första årliga migrationsrapporten som är starten på den årliga cykeln för migrationshanteringen enligt asyl- och migrationshanteringsförordningen, inklusive solidaritetsmekanismen. Kommissionen har identifierat att

Cypern, Grekland, Italien och Spanien står under migrationstryck och därmed har rätt till solidaritetsåtgärder genom solidaritetspoolen. I december beslutade rådet om storleken på solidaritetspoolen genom att anta ett genomförandebeslut. Medlemsstaterna kan välja mellan att bidra med omfördelningar av asylsökande, ekonomiska bidrag eller alternativa solidaritetsåtgärder.

Skr. 2025/26:115

Överläggning med socialförsäkringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

36.4 Tillfälligt skydd och mottagande i EU av personer som fördrivits från Ukraina

Den 4 mars 2022 beslutade rådet att aktivera det s.k. massflyktsdirektivet till förmån för personer som flyr Ukraina till följd av Rysslands fullskaliga invasion. Den 15 juli 2025 beslutade rådet om förlängd aktivering till den 4 mars 2027. Den 4 juni presenterade kommissionen ett förslag till rådsrekommendation om en samordnad strategi för övergången från tillfälligt skydd för fördrivna personer från Ukraina (se faktapromemoria 2024/25:FPM53). Rådet antog rådsrekommendationen den 16 september.

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i juni och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och september.

36.5 EU-fonder på asyl- och migrationsområdet

Under året har flera stora samverkansinsatser påbörjats. En rad utlysningar har genomförts och flera nya projekt har beviljats stöd. Projekten omfattar asyl, laglig migration och integration, samt återvändande. Prestationsrapporten för 2025 antogs av fondens övervakningskommitté i november.

36.6 Laglig migration

Förhandlingar fortsatte om ett förslag till förordning om inrättande av EU:s talangreserv som presenterades 2023 (se faktapromemoria 2023/24:FPM24). Trepartsmöte inleddes i april 2025 och en preliminär överenskommelse nåddes i november.

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i december.

36.7.1 Viseringsförenklingsavtal och viseringsfrihetsavtal

Mot bakgrund av utvecklingen i Georgien beslutade rådet den 27 januari att suspendera delar av viseringsförenklingsavtalet, vilket bland annat innebär att viseringsfriheten enligt avtalet för innehavare av diplomatpass hävs. Georgiska medborgare med giltiga biometriska pass åtnjuter fortsatt viseringsfrihet till EU enligt viseringsförordningen.

I februari presenterade kommissionen två förslag till förhandlingsmandat om ingående av ett viseringsförenklingsavtal respektive återtagandeavtal mellan EU och Kazakstan. Förhandlingarna är kopplade till varandra och ska ske parallellt. Rådet antog den 27 mars förhandlingsmandatet om viseringsförenklingsavtalet. Den 18 juli beslutades om förhandlingsmandatet gällande återtagandeavtalet. Kommissionen har varit redo att inleda förhandlingar men har avvaktat utvecklingen i landet.

Den 6 november antog kommissionen genomförandebeslut om begränsningar för utfärdande av visering för flera inresor till ryska medborgare som är bosatta i Ryssland och som ansöker om visering för kortare vistelse.

Information lämnades till socialförsäkringsutskottet i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari, mars och juli.

36.7.2 Förslag till översyn av suspenderingsmekanismen

Kommissionen presenterade i oktober 2023 ett förslag om översyn av suspenderingsmekanismen i viseringsförordningen (se faktagromemoria 2023/24:FPM16). En överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes den 17 juni 2025. Det formella godkännandet ägde rum den 17 november. Ändringarna träder i kraft 20 dagar efter publiceringen i EU:s officiella tidning.

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i juni. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

36.8 Återvändande

Ett effektivare återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i EU fortsatte att vara en högt prioriterad fråga.

Kommissionen presenterade i mars ett förslag till en förordning om ett gemensamt system för återvändande. Förslaget ska ersätta det nu gällande återvändandedirektivet och syftar till att åstadkomma snabbare, förenklade och effektivare förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som inte har rätt att vistas i EU (se faktagromemoria 2024/2025:FPM31). Den 8 december antog rådet en allmän riktlinje för förslaget.

Information till socialförsäkringsutskottet lämnades i mars och december. Överläggning hölls med utskottet i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober och december.

För att förbättra samarbetet med tredjeländer kring återtagande av sina medborgare användes bland annat viseringspolitiken. Med anledning av bristande återtagandesamarbete presenterade kommissionen i juli ett förslag om att vidta viseringsrestriktioner i förhållande till Guinea (se faktagpromemoria 2024/25:FPM69).

36.10 Den externa dimensionen av migration

36.10.1 Samarbete med tredjeland

EU:s arbete med prioriterade partnerländer och insatser utmed de främsta migrationsrutterna till Europa fortsatte. En viktig komponent är strategiska partnerskap, vilket även Pakten för Medelhavet som lanserades i november kan räknas till (se faktagpromemoria 2025/26:FPM36). Det finns ett brett stöd i EU-kretsen för att utforska innovativa lösningar och för att stärka återvändandesamarbeten med prioriterade länder. Den externa dimensionen av migration har tagits upp på flera möten i rådet för rättsliga och inrikes frågor samt varit i fokus för migrationsdiskussioner på Europeiska rådet under året.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i februari och oktober.

DEL 6 SYSSELSÄTTNING OCH SOCIALPOLITIK, HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

37 Sysselsättningspolitik

37.1 Samordningen av sysselsättning och socialpolitik inom sysselsättningsstrategin och den öppna samordningsmetoden

37.1.1 Gemensam sysselsättningsrapport

I november 2024 presenterade kommissionen ett utkast till gemensam sysselsättningsrapport, som en del av kommissionens höstpaket inom ramen för den europeiska planeringsterminen.

Kommissionen konstaterade i rapporten att EU:s arbetsmarknad utvecklades i genomsnitt starkt, med en fortsatt stark sysselsättningsstillväxt trots en svag ekonomisk utveckling 2023.

Sysselsättningsgraden i EU nådde ett nytt rekord på 75,3 procent (20–64 år), motsvarande en ökning med 0,7 procentenheter jämfört med 2022, och ökade sedan ytterligare till 75,8 procent under andra kvartalet 2024.

Samtidigt minskade arbetslösheten i EU till rekordlåga 6,1 procent (15–74 år) 2023 och uppgick till 5,9 procent i september 2024. Dock är arbetsproduktiviteten i EU låg och riskerar att undergräva EU:s globala konkurrenskraft och dess framtida tillväxtpotential, skapande av arbetstillfällen och god levnadsstandard. Bristen på arbetskraft och kompetens är fortfarande betydande i EU. Samtidigt förblev löneökningen i EU stabil 2023, men varierade avsevärt mellan medlemsstaterna. Den nominella löneökningen per anställd nådde en rekordhög nivå på 6,1 procent.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten följer även utvecklingen mot de EU-övergripande sociala målen till 2030 om sysselsättning, utbildning och fattigdomsminskning. I rapporten noterades att EU är på väg att nå sitt överordnade sysselsättningsmål till 2030, trots den ekonomiska nedgången. Efter att ha ökat till 75,3 procent 2023 är EU:s sysselsättningsgrad endast 2,7 procentenheter från målet på 78 procent 2030. Samtidigt krävs ytterligare ansträngningar för att nå EU:s överordnade mål för utbildning och fattigdomsminskning.

Rapporten hade, likt rapporten året innan, kompletterats med analyser om potentiell risk för respektive medlemsstat att inte utvecklas mot uppåtående social konvergens. I landanalysen identifierades tio medlemsstater som skulle bli föremål för fördjupande analyser i ett andra steg under våren. Sverige var inte en av dessa.

Den gemensamma sysselsättningsrapporten antogs av rådet den 10 mars.

Arbetsmarknadsutskottet, socialförsäkringsutskottet och socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

37.2 Utvecklingen på det socialpolitiska området och sysselsättningsområdet

Kommittén för socialt skydd har genomfört olika typer av erfarenhetsutbyten mellan medlemsstaterna och tagit fram en årlig rapport om den sociala situationen, reformer och utvecklingstrender på det socialpolitiska området. Även sysselsättningskommittén har genomfört motsvarande erfarenhetsutbyten och tagit fram en årlig rapport om den sysselsättningspolitiska situationen och utvecklingen.

Rådet godkände huvudbudskapen från respektive kommittés årliga rapport den 17 oktober. Arbetsmarknadsutskottet informerades i oktober. Socialutskottet informerades i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

Kommittén för socialt skydd har tillsammans med kommissionen även tagit fram en rapport som analyserar medlemsstaternas genomförande av rådets rekommendation om tillräcklig minimiinkomst som säkerställer aktiv inkludering i EU:s medlemsstater. Rådet godkände kommitténs huvudbudskap från rapporten den 1 december. Socialutskottet och

38 Arbetsliv, arbetsmarknad och sociala frågor

38.1 Stärkta arbetsvillkor för praktikanter

Allmän riktlinje om direktivet om stärkta arbetsvillkor för praktikanter antogs vid EPSCO-rådet den 19 juni (se faktagromemoria 2023/24:FPM52). Europaparlamentet beslutade om sin position den 9 oktober och trepartsmöten har därefter inletts.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari, april, juni, oktober och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni.

38.2 Revidering av direktiv om Europeiska företagsråd

I maj nåddes en preliminär överenskommelse om revidering av direktivet om Europeiska företagsråd (se faktagromemoria 2023/24:FPM38), som bekräftades vid EPSCO-rådets möte den 20 juni. Direktivet antogs vid rådsmötet den 27 oktober. Direktivet trädde i kraft den 31 december och ska vara genomfört den 1 januari 2028.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari, april och i juni.

38.3 Exponering för carcinogener, mutagena ämnen och reproduktionstoxiska ämnen

Kommissionen presenterade i juli förslag om en sjätte revidering av direktivet om skydd för arbetstagare mot risker vid exponering för carcinogener, mutagena eller reproduktionstoxiska ämnen i arbetet (se faktagromemoria 2024/25:FPM59).

Revideringen och tillägget av gränsvärdena i direktivet syftar till att skydda arbetstagare mot farlig exponering av ämnena. Förslaget innebär att det införs nivågränsvärden för polycykliska aromatiska kolväten (PAH), kobolt och 1,4-dioxan samt att ett biologiskt gränsvärde och ett korttidsgränsvärde införs för 1,4-dioxan. Vidare föreslås att svetsrök läggs till i direktivets bilaga I. Kommissionens förslag till genomförandetid var satt till max två år.

Under förhandlingarna i rådet infördes ett gränsvärde för isopren i enlighet med det vetenskapliga underlaget som återges i yttrandet från rådgivande kommittén för arbetsmiljöfrågor (ACSH) och en definition av reproduktionstoxiska ämnen i direktivet. Vidare gjordes vissa

förtydliganden och genomförandetiden fastställdes till två år efter ikraftträdande. Allmän riktlinje antogs vid EPSCO-rådet den 1 december.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i september. Utskottet informerades i oktober och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

38.4 Socialfonden som en del av nationella och regionala partnerskapsplanen

Kommissionen lämnade i juli förslag till en förordning om inrättande av Europeiska socialfonden (ESF) som del av den nationella och regionala partnerskapsplanen (se faktagpromemoria 2025/26:FPM6).

Den nationella och regionala partnerskapsplanen regleras i kommissionens förslag till förordning för en övergripande fond för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 (se faktagpromemoria 2025/26:FPM10). ESF föreslås framför allt bidra till de allmänna målen om stöd som rör kvalitativ sysselsättning, utbildning och kompetens samt social inkludering, liksom en socialt rättvis övergång till klimatneutralitet, och målet om att skydda och stärka demokratin i unionen.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i juni och överläggning ägde rum i arbetsmarknadsutskottet i oktober.

38.5 Stöd till arbetstagare som inom kort förväntas bli uppsagda i företag som genomgår omstrukturering

Den 1 april presenterade kommissionen ett förslag om ändring av förordning (EU) 2021/691 vad gäller stöd till arbetstagare som inom kort förväntas bli uppsagda i företag som genomgår omstrukturering. Förslaget innebär att Europeiska fonden för justering för globaliseringseffekter för uppsagda arbetstagare (EGF) skulle kunna användas tidigare, innan arbetstillfällen försvinner, och stödet från fonden skulle kunna mobiliseras snabbare genom ett förenklat förfarande.

Till skillnad från kommissionens förslag finns efter rådets behandling inte längre ett snabbare förfarande för mobilisering av medel från EGF kvar, utan förslaget har återgått till nu gällande förfarande eftersom det saknades tillräckligt stöd i rådet att rådets insyn i processen skulle begränsas. Den utvidgade målgruppen för fonden som kommissionen föreslagit är kvar i rådets förslag. För den utvidgade målgruppen har, i förhandlingarna, olika garantier introducerats i syfte att begränsa medlemsstaternas ekonomiska ansvar för de fall företagen inte skulle klara av att leva upp till krav och villkor enligt EGF-förordningen. Allmän riktlinje beslutades vid EPSCO-rådet den 1 december. Sverige kunde inte ställa sig bakom den allmänna riktlinjen. Den 17 december konstaterades det att det fanns stöd för Europaparlamentets position.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i juni. Skr. 2025/26:115
Arbetsmarknadsutskottet informerades i oktober och november. Samråd
med EU-nämnden ägde rum i november.

38.6 Samordning av de sociala trygghetssystemen

Förhandlingar om kommissionens förslag från 2016 om revidering av regelverket om samordning av de sociala trygghetssystemen (se faktapromemoria 2016/17:FPM54) fortsatte under våren. Rådet enades om ett reviderat förhandlingsmandat i april. Ett trepartsmöte hölls i juni. Socialförsäkringsutskottet informerades i februari, juni och november. Arbetsmarknadsutskottet informerades i februari, juni och oktober.

38.7 Funktionshinderfrågor

Vid EPSCO-rådet den 17 oktober godkände rådet slutsatser om social inkludering av personer med funktionsnedsättning genom främjande av ett självständigt liv. Vid samma rådsmöte fördes även en riktlinjedebatt om hur rättigheter för personer med funktionsnedsättning kan främjas inom EU.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i september och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

38.8 Äldre frågor

Vid EPSCO-rådet den 19 juni godkändes slutsatser om stöd till äldre i syfte att de ska kunna nå sin fulla potential på arbetsmarknaden och i samhället.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i april. Socialförsäkringsutskottet informerades i juni och samråd med EU-nämnden ägde rum samma månad.

39 Hälsofrågor

39.1 Förordning om kritiska läkemedel

I mars presenterade kommissionen ett förslag till förordning om att stärka försörjningstryggheten och tillgången till kritiska läkemedel inom EU, för att säkerställa en hög skyddsnivå för folkhälsan och stödja unionens säkerhet (se faktapromemoria 2024/25:FPM30). Vid EPSCO-rådet den 2 december beslutades om en allmän riktlinje.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i april, och utskottet informerades i oktober och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och november.

39.2 Europeiska hälsodataområdet

I maj 2022 presenterade kommissionen ett förslag till förordning om det europeiska hälsodataområdet, EHDS (se faktagromemoria 2021/22:FPM97). Rådet antog den slutliga rättsakten den 21 januari 2025. Samråd med EU-nämnden ägde rum i januari.

39.3 Barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala tidsåldern

Rådet godkände den 20 juni slutsatser om att främja och skydda barns och ungdomars psykiska hälsa i den digitala tidsåldern. Medlemsstaterna uppmanas bland annat att överväga olika förebyggande åtgärder, såsom till exempel åldersverifieringsprocesser, där så lämpligt, för att skydda barn från bland annat beroendeframkallande design och personlig marknadsföring. Både medlemsstater och kommissionen uppmanas att bland annat upprätthålla reglerna som fastställts i Digital Services Act (DSA) och andra regelverk som bidrar till att skydda barn och unga online.

Överläggning med socialutskottet ägde rum i april och samråd med EU-nämnden i juni.

39.4 Globalt pandemifördrag och Internationellt hälsoreglemente

Sedan 2022 har förhandlingar pågått inom WHO om ett globalt pandemifördrag, parallellt med en översyn av det internationella hälsoreglementet. Efter tre års förhandlingar antogs pandemifördraget vid WHO:s generalförsamling den 20 maj 2025.

Socialutskottet informerades i februari och april.

39.5 Läkemedelspaketet

I april 2023 presenterade kommissionen sitt förslag till ny lagstiftning om humanläkemedel (se faktagromemoria 2022/23:FPM90). Rådet beslutade om en allmän riktlinje den 4 juni 2025. Därefter inleddes trepartsmöten.

Socialutskottet informerades i februari, april, oktober och november. EU-nämnden informerades i juni och november.

39.6 Avtal om medicinska motåtgärder

I september 2024 presenterade kommissionen ett förslag om att rådet skulle ge kommissionen mandat att inleda förhandlingar med Norge, Island och Liechtenstein om ett avtal om hälsonödåtgärder som rör medicinska motåtgärder. Rådet antog ett beslut den 14 april 2025.

Socialutskottet informerades i februari. Samråd med EU-nämnden hölls i april.

39.7 EU-gemensamma positioner inför COP11 om tobakskontroll

Skr. 2025/26:115

I oktober presenterades kommissionens förslag till EU-gemensamma positioner inför den elfte sessionen av Conference of the Parties till WHO:s ramkonvention om tobakskontroll (COP11) som hölls i Genève den 17–22 november. Syftet var att fastställa unionens gemensamma hållning inför förhandlingarna. EU:s handlingslinjer berörde de frågor som behandlades under COP11, vilka bland annat omfattade frågor om budget och organisation, rapportering och frågor kring genomförandet av konventionen. Positionerna antogs den 14 november.

Socialutskottet informerades i oktober och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

39.8 Hälsopaket

Den 16 december presenterade kommissionen ett hälsopaket bestående av två nya rättsakter och en strategi. En rättsakt för bioteknik (COM(2025)1022 och COM(2025)1031, revidering av regelverket för medicinteknik COM(2025)1023 och en plan för hjärt- och kärlhälsa COM(2025) 1024.

Syftet med hälsopaketet är att förbättra hälsan hos EU:s medborgare, samtidigt som den långsiktiga motståndskraften och konkurrenskraften inom hälsosektorn säkerställs.

40 Jämställdhet och arbetet mot diskriminering

40.1 Antidiskrimineringsdirektivet

Kommissionen lämnade 2008 ett förslag till direktiv om skydd mot diskriminering på grund av religion eller övertygelse, funktionshinder, ålder eller sexuell läggning (se faktrapomemoria 2007/08:FPM127).

Under 2025 har arbetet med direktivförslaget fortsatt och vid rådets möte i juni ägde en riktlinjedebatt rum och en lägesrapport lämnades. Även vid rådets möte i december lämnades en lägesrapport. Förhandlingarna om direktivet är dock fortsatt låsta.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i juni, september och november.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i juni och november.

40.2 En jämlikhetsunion: Jämlikhetsstrategi för hbtqi+-personer 2026–2030

I oktober presenterade kommissionen meddelandet En jämlikhetsunion: Jämlikhetsstrategi för hbtqi+-personer 2026–2030 (se 2025/26:FPM33). I meddelandet slår kommissionen fast målsättningen att alla i Europeiska unionen bör känna sig trygga och fria att vara den de är. Strategin bygger vidare på jämlikhetsstrategin för hbtqi-personer 2020–2025 och innehåller ett antal riktade åtgärder, inklusive rättsliga åtgärder och finansiering, för att adressera diskriminering, ojämlikhet och andra problem som hbtqi-personer möter.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i april och utskottet informerades i september.

40.3 Jämlikhet och artificiell intelligens

Den 19 september presenterade kommissionen ett utkast till rådsbeslut om EU:s position inför antagande av en Europarådsrekommendation om artificiell intelligens och dess effekter på likabehandling. Rådsbeslutet anger att rekommendationen är icke rättsligt bindande för medlemsstaterna och har bäring på frågor där EU har befogenheter, i synnerhet AI-förordningen. Vidare anges att EU och dess medlemsstater inte bör motsätta sig antagandet av rekommendationen, förutsatt att inga ändringar görs i texten som skulle gå utöver eller emot AI-förordningen. Rådsbeslutet antogs den 13 november.

Arbetsmarknadsutskottet informerades i juni och september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

40.4 Färdplan för kvinnors rättigheter

I mars presenterade kommissionen ett meddelande om en färdplan för kvinnors rättigheter. Färdplanen är tänkt att vara en vägledning för både kommissionens interna jämställdhetsarbete och medlemsstaternas jämställdhetsintegrering.

Överläggning hölls med arbetsmarknadsutskottet i april. Arbetsmarknadsutskottet informerades i januari.

40.5 Rådslutsatser inom jämställdhetsområdet

Under våren presenterades ett utkast till rådslutsatser om främjande av jämställdhet i det AI-drivna årtiondet, inom ramen för den sjätte översynen av Pekingplattformen. Detta var en del av EU:s kontinuerliga uppföljning av åtagandena i Pekingplattformen. Rådslutsatserna antogs av EPSCO-rådet den 19 juni.

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i april.

Under sommaren presenterades ett utkast till rådslutsatser om tidig upptäckt av våld mot kvinnor och våld i hemmet. Rådslutsatserna antogs av EPSCO-rådet den 17 oktober.

Skr. 2025/26:115

Överläggning med arbetsmarknadsutskottet ägde rum i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

41 Övriga frågor

41.1 Överkomliga bostäder

Den 23 oktober diskuterade Europeiska rådet frågan om överkomliga bostäder och uppmanade kommissionen att lägga fram en plan som kompletterar medlemsstaternas insatser, med hänsyn till subsidiaritetsprincipen och nationella befogenheter. Det danska ordförandeskapet presenterade ordförandeskapsslutsatser den 1 december om den Europeiska planen för överkomliga bostäder. Den 16 december presenterade kommissionen sin plan för överkomliga bostäder.

Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

DEL 7 KONKURRENSKRAFTSFRÅGOR

42 Den inre marknadens utveckling

42.1 Strategin för den inre marknaden

En ny strategi för den inre marknaden presenterades av kommissionen den 21 maj. På konkurrenskraftsrådet den 22 maj fick medlemsstaterna möjlighet att dela med sig av initiala reaktioner på strategin. Strategin innehåller ett 50-tal förslag med fokus på att ta bort handelshinder, förenkla lagstiftning, modernisera tjänstemarknaden, digitalisera samt säkerställa bättre efterlevnad och genomförande av regelverk. Förslag till följd av strategin kommer att presenteras under en treårsperiod och syftar till att stärka Europas tillväxt och konkurrenskraft (se faktagrupp 2024/25:FPM46). I slutsatserna från toppmötet i oktober betonade Europeiska rådet betydelsen av den inre marknaden och uppmanade EU:s institutioner att göra framsteg i genomförandet av strategin i tid till 2028.

42.2 Omnibus IV – digitalisering och gemensamma specifikationer

Den 21 maj presenterade kommissionen det fjärde förenklingspaketet, Omnibus IV om digitalisering och gemensamma specifikationer. Syftet med förslaget är att förenkla EU-regler, minska byråkratin och den administrativa bördan för företag på den inre marknaden (se faktagromemoria 2024/25:FPM47). Rådet antog sin ståndpunkt inför ett trepartsmöte den 24 september. Europaparlamentet har ännu inte röstat om ett mandat inför ett framtida trepartsmöte om förslaget.

Näringsutskottet informerades i september.

42.3 Högnivågrupp för rättslig konkurrenskraft

I februari initierade kommissionen och ordförandeskapet en högnivågrupp för rättslig konkurrenskraft. Syftet med initiativet var att skapa ett forum för framåtblickande diskussioner och reflektioner kring hur civilrätt, bolagsrätt och digitalisering inom rättsväsendet kan bidra till att öka konkurrenskraften och tillväxten inom EU. Högnivågruppen bestod av representanter från medlemsstaterna, EU:s institutioner och berörda aktörer från bland annat näringslivet och akademien. Gruppen möttes fyra gånger under året. Inför det sista mötet tog man fram en sammanfattande rapport.

Civilutskottet informerades i juni.

42.4 Europeiska ideella sammanslutningar med gränsöverskridande verksamhet

Kommissionen presenterade i september 2023 ett förslag till direktiv med nya regler för ideella organisationer med gränsöverskridande verksamhet (se faktagromemoria 2023/24:FPM7). Kommissionen har i sitt arbetsprogram meddelat att förslaget kommer att återkallas.

42.5 Förordning om E-formulär för utstationering av arbetstagare

Förslaget om E-formulär för utstationering av arbetstagare (se faktagromemoria 2024/25:FPM11) förhandlades i rådet under våren och allmän riktlinje antogs vid konkurrenskraftsrådet den 22 maj.

Överläggning med näringsutskottet ägde rum i januari. Näringsutskottet informerades i maj och december. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj. Information lämnades till EU-nämnden i december.

43.1 Tillämpning av regler om företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

I februari presenterade kommissionen ett förslag om att tidpunkten för när vissa företag ska börja tillämpa reglerna om hållbarhetsrapportering ska skjutas upp. Även tillämpningen av reglerna om tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet föreslogs uppskjutas. Direktivet antogs i april.

Information lämnades till näringsutskottet i mars och civilutskottet i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

43.2 Ändrade regler om företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet

I februari presenterade kommissionen förslag till direktiv om ändring av vissa krav på företagens hållbarhetsrapportering och tillbörlig aktsamhet för företag i fråga om hållbarhet. Syftet med förslaget är att minska företagens rapporteringsbörda och skapa ett enklare regelverk. I november inleddes trepartsmöten och en politisk överenskommelse nåddes i december.

Överläggning ägde rum med näringsutskottet i mars och med civilutskottet i april. Information lämnades till civilutskottet och näringsutskottet i november.

43.3 Kommissionens patentpaket

Förhandlingarna om det s.k. patentpaketet (se faktagpromemoria 2022/23:FPM92) fortsatte under året. Förslaget om ett regelverk för standardessentiella patent drogs tillbaka av kommissionen eftersom den bedömde att det inte var möjligt att nå en överenskommelse. I november inledde Europaparlamentet dock ett förfarande hos EU-domstolen om att tillbakadragandet skedde i strid med EU-rätten. Förordningen om tvångslicenser på EU-nivå antogs av rådet den 27 oktober. När det gäller förslagen gällande tilläggsskydd kommer förhandlingarna att fortsätta. Den 16 december antogs förslaget av Europaparlamentet.

Information lämnades till näringsutskottet i juni, oktober och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj, oktober och december.

44 Horisontella frågor

44.1 Meddelande om genomförande och förenkling

Frågan om bättre lagstiftning och förenkling har fått allt större plats på EU-nivå. I februari presenterade därför kommissionen ett meddelande om genomförande och förenkling (se faktagromemoria 2024/25:FPM32). Syftet med meddelandet är att presentera en vision för en genomförande- och förenklingsagenda som leder till snabba och synliga förbättringar för människor och företag. Europeiska rådet uppmanade i mars till insatser på alla nivåer för att säkerställa ett tydligt, enkelt, smart och innovationsvänligt regelverk.

Överläggning i näringsutskottet ägde rum i april.

44.2 Startup- och scaleup-strategi

I syfte att skapa ett mer sammanhängande ekosystem för startups och scaleups presenterade kommissionen i maj en strategi med fem huvudområden; innovationsvänlig reglering, bättre finansiering, snabb marknadsupptagning och expansion, stöd för de bästa talangerna samt tillgång till infrastruktur, nätverk och tjänster (se faktagromemoria 2024/25:FPM48).

Samråd med EU-nämnden ägde rum i september. Överläggning i näringsutskottet ägde rum i oktober.

44.3 Förenklingspaketet Omnibus IV Small mid-caps

I maj presenterade kommissionen Omnibus IV Small mid-caps (se faktagromemoria 2024/25:FPM49). I förslaget föreslår kommissionen att 1) definitionen av europeiska small mid-cap-företag formaliseras och 2) förenklande åtgärder för small mid-cap-företag i ett antal direktiv och förordningar. Rådet beslutade om allmän riktlinje den 24 september.

Överläggning i näringsutskottet ägde rum i oktober.

44.4 Given för en ren industri

I februari presenterade kommissionen sitt meddelande om given för en ren industri (se faktagromemoria 2024/25:FPM24). Syftet är att presentera en övergripande färdplan för att både stärka den europeiska industrins konkurrenskraft och påskynda dess gröna omställning. Fokus i meddelandet läggs på att stödja energiintensiva industrier att ställa om, elektrifiera och bemöta höga energikostnader samtidigt som innovativa lösningar inom den europeiska miljötekniksektorn främjas för att

säkerställa framtidens konkurrenskraft. Givet för en ren industri utgår från hela värdekedjan och berör därför ett brett spektrum av affärsdrivande faktorer:

- prisvärd energi,
- ledande marknader,
- finansiering,
- cirkularitet och tillgång till material,
- globala marknader och internationella partnerskap samt
- kompetens.

Meddelandet bör ses som en färdplan för de centrala politiska strategier som kommissionen anser behövs för att uppnå en konkurrenskraftig och ren industri i EU. Ett flertal konkreta lagstiftningsförslag och strategier kommer att presenteras inom ramen för meddelandet under de närmaste åren.

Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet samt näringsutskottet i mars. Överläggning med näringsutskottet ägde rum i april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

45 Ändringar i EU:s dataskyddsförordning inom ramen för Omnibus IV

Den 21 maj presenterade kommissionen sitt förenklingspaket, Omnibus IV, som syftar till att möjliggöra ytterligare förenklingar riktade mot företag som definieras som small mid-caps (SMC). Förslaget avser bland annat att utvidga vissa bestämmelser som för närvarande tillämpas på små- och medelstora företag till att även omfatta SMC:er. I förslaget ingår förenklingsåtgärder till förmån för SMC:er i bland annat EU:s dataskyddsförordning (se faktagenommemoria 2024/25:FPM49). En allmän riktlinje antogs av rådet den 24 september.

45.1 RESourceEU

Kommissionen publicerade den 3 december handlingsplanen RESourceEU Action Plan för att stödja genomförandet av den kritiska råmaterialakten (CRMA). Syftet med RESourceEU är att säkra tillgång till råvaror för viktiga industrisektorer som till exempel fordonsindustrin, försvarsindustrin, rymdindustrin, AI-chip till datacenter och industriella motorer samt att skydda EU:s värdekedjor mot leveransstörningar. Handlingsplanen är uppdelad på huvudsakligen 6 områden:

- Säkra försörjningen med ett europeiskt center för kritiska råvaror
- Främja och påskynda de strategiska projekten
- Öka cirkularitet- och innovationspotentialen
- Öka europeisk efterfrågan på EU-projekt och skapa en varaktig marknad
- Skydd av den inre marknaden och värdekedjans motståndskraft

46 Konsumentpolitik

46.1 Direktiv om paketresor och sammanlänkade researrangemang

Förhandlingarna har fortsatt om förslaget till ett direktiv om ändringar i direktivet om paketresor och sammanlänkade researrangemang (se faktapromemoria 2023/24:FPM28). Under hösten inleddes trepartsmöten. En preliminär överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i december.

Civilutskottet informerades i oktober och november.

46.2 Förordning om leksakers säkerhet

I juli 2023 presenterade kommissionen ett förslag om en ny förordning om leksakers säkerhet (se faktapromemoria 2023/24:FPM2). Förordningen antogs den 25 november 2025.

Civilutskottet informerades i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i april.

46.3 Paket om alternativ tvistlösning för konsumenter

I oktober 2023 presenterade kommissionen ett paket om alternativ tvistlösning för konsumenter (se faktapromemoria 2023/24:FPM14). I juni 2025 nåddes en överenskommelse med Europaparlamentet. Rådet antog det slutliga förslaget den 17 november.

Civilutskottet informerades i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

46.4 Meddelande om 2030 Konsumentagenda

I november presenterade kommissionen ett meddelande om en konsumentagenda som sträcker sig t.o.m. 2030 inklusive en handlingsplan om konsumenter på den inre marknaden (se faktapromemoria 2025/26:FPM46). Agendan omfattar fyra prioriterade områden: den inre marknaden, digital rättvisa och konsumentskydd online, hållbar konsumtion samt tillsyn/marknadskontroll och tvistlösning. Därtill betonas skydd av särskilt sårbara konsumenter och regelförenkling.

47.1 EU-strategin för AI inom forskning

Rådet godkände den 23 maj slutsatser om EU-strategin för AI inom forskning. Rådsslutsatserna betonar AI:s snabba utveckling och dess revolutionerande påverkan på forskningen, samt vikten av internationellt samarbete.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och i maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

47.2 Europeiska forskningsområdet

Rådet antog den 23 maj en rekommendation om Europeiska forskningsområdet (ERA). Rådsrekommendationen handlar om att gemensamt genomföra den nya politiska agendan för ERA för perioden 2025–2027. Agendan omfattar elva strukturpolitiska insatser och åtta konkreta åtgärder som syftar till att stärka Europas forskning och innovation genom ökat samarbete, effektivare system och bättre genomslag.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd i EU-nämnden ägde rum i maj.

47.3 Förlängning av Euratom 2026–2027

För perioden 2026–2027 har Europeiska atomenergigemenskapen (Euratom) fått sitt forsknings- och utbildningsprogram förlängt med två år för att anpassas till EU:s fleråriga budgetram (2021–2027). Rådet antog förordningen i juli, vilket innebär att programmet fortsätter som en komplettering till Horisont Europa. Euratom stödjer forskning om kärnsäkerhet, nukleärt fysiskt skydd, kärnämneskontroll, strålskydd, säker hantering av använt kärnbränsle och radioaktivt avfall. Det hanterar även avveckling, inklusive säker användning av kärnkraft och av andra tillämpningar av joniserande strålning än kärnkraft.

Överläggning ägde rum i utbildningsutskottet i maj.

47.4 Europeiska kvantstrategin

Den 2 juli presenterade kommissionen en kvantstrategi med målet att göra EU världsledande inom kvantteknik senast 2030 (se faktrapomemoria 2024/25:FPM64). Strategin fokuserar på att samordna forskning och innovation, bygga kvantinfrastruktur, stärka ekosystemet, utveckla rymd- och försvarstillämpningar samt säkra kompetensförsörjningen. En viktig del är övergången till kvantsäker kryptografi för att stärka Europas cybersäkerhet.

47.5 EU:s strategi om livsvetenskaper

Rådet godkände den 30 september slutsatser om EU:s strategi om livsvetenskaper. Strategin syftar till att göra EU till världens mest attraktiva plats för livsvetenskaper senast år 2030 (se faktapromemoria 2025/26:FPM63). I rådsslutsatserna betonas livsvetenskapernas avgörande roll för att göra framsteg i grundläggande kunskaper och för att driva på innovationer i strategiskt viktiga områden såsom sjukvård och farmakologi, jordbruk, bioekonomi, land- och vattenbaserade livsmedelssystem, bioteknologi och miljövetenskaperna.

Överläggning med utbildningsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i september.

47.6 Horisont Europa

I juli presenterade kommissionen förslag till förordning om Horisont Europa, EU:s ramprogram för forskning och innovation för perioden 2028–2034 (se faktapromemoria 2025/26:FPM19). Programmet är det centrala verktyget för genomförandet av EU:s forsknings- och innovationspolitik och ska bidra till att stärka Europas konkurrenskraft, resiliens och hållbarhet. Huvudmålet är att stärka EU:s vetenskapliga och tekniska grund samtidigt som globala samhällsutmaningar möts. Rådet noterade den 9 december ordförandeskapets lägesrapport om förhandlingarna av förslaget.

Överläggning i utbildningsutskottet ägde rum i september och information gavs i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i september och i december.

47.7 Euratoms forsknings- och utbildningsprogram 2028–2032

Kommissionen presenterade i september ett förslag om Euratoms forsknings- och utbildningsprogram för perioden 2028–2032 (se faktapromemoria 2025/26:FPM29). Programmet ska bidra till målen för den föreslagna Konkurrenskraftsfonden och ramprogrammet för forskning och innovation (Horisont Europa) genom kärnforskning och kärnteknologi som stärker EU:s konkurrenskraft och klimatomställning samtidigt som människor och miljön skyddas.

Överläggning ägde rum i utbildningsutskottet i november.

47.8 EuroHPC

Den 15 juli presenterade kommissionen förslaget om en ändring av rådets förordning om bildande av det gemensamma företaget för ett europeiskt högpresterande datorsystem (EuroHPC). Det gemensamma företagets uppdrag är att i unionen utveckla, ta i drift, utvidga och upprätthålla ett världsledande federerat, säkert ekosystem med hyperkonnektivitet av

tjänste- och datorinfrastrukturer på superdator- och kvantdatorområdet. Skr. 2025/26:115
Förslaget till ändring av EuroHPC-förordningen syftar till att stärka EU:s kapacitet inom avancerad beräkningsinfrastruktur genom två huvudspår: etablering av storskaliga AI Gigafabriker för träning och drift av mycket stora AI-modeller samt en formell utvidgning av EuroHPC-mandatet till att omfatta kvantteknik i bred mening. Rådet antog den 9 december en allmän riktlinje om ändring av förordningen för EuroHPC.

Information gavs i utbildningsutskottet i september och överläggning ägde rum i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

48 Rymd

48.1 Rymdförordningen

I juni presenterade kommissionen ett förslag till rymdförordning (se faktagromemoria 2024/25:FPM62). Syftet med förslaget är att säkerställa säkerhet, robusthet och miljömässig hållbarhet, samtidigt som konkurrenskraften i EU:s rymdsektor ska stärkas. Kommissionen menar att Europa idag har ett splittrat regelverk med olika nationella lagstiftningar och att förslaget kommer att skapa en inre marknad för rymdverksamhet. Rådet noterade den 9 december ordförandeskapets lägesrapport om förhandlingarna av förslaget.

Överläggning ägde rum i utbildningsutskottet i september, information gavs i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

48.2 Rymdekonomi

Den 25 juni presenterade kommissionen ett meddelande med en vision för hur Europas rymdekonomi kan utvecklas i syfte att positionera EU som en ledare i den globala rymdekonomin år 2050 (se faktagromemoria 2024/25:FPM61). Detta ska uppnås genom att utveckla och utnyttja rymdteknik och rymdtjänster på jorden och i rymden för att stärka EU:s konkurrenskraft, motståndskraft, säkerhet och autonomi.

Överläggning ägde rum i utbildningsutskottet i september.

48.3 Användning av satellitdata för civilskydd och krishantering

Rådet godkände den 23 maj slutsatser om användning av satellitdata, särskilt från jordobservationskonstellationer, för civilskydd och krishantering.

Slutsatserna betonar att utmaningar kopplade till klimatförändringar, naturkatastrofer och humanitära kriser kräver ökad samordning av satellitdata, särskilt då nya rymdsystem under utveckling kommer ge

snabb tillgång till användbar information. Slutsatserna anger att AI spelar en avgörande roll för snabb analys och processande av stora dataset för att möjliggöra identifiering av risker, särskilt när satellitdata och data från andra källor kan hanteras integrerat. Slutsatserna rekommenderar att vid behov etablera standarder och stödjande initiativ för att harmonisera procedurer inom EU, och att känsliga data behöver skyddas mot möjliga attacker.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och maj. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

DEL 8 TRANSPORT, TELEKOM OCH ENERGI

49 Transport

49.1 Horisontella frågor

49.1.1 Fonden för ett sammanlänkat Europa

Kommissionen presenterade den 17 juli förslag till reviderad förordning om Fonden för ett sammanlänkat Europa för perioden 2028–2034 (se faktagromemoria 2025/26:FPM17). Rådet antog en partiell allmän riktlinje den 15 december.

Överläggning med trafikutskottet ägde rum i oktober och med näringsutskottet i september. Information i näringsutskottet och samråd i med EU-nämnden ägde rum i december.

49.1.2 Ändring av direktivet om kombinerad transport

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ändring av direktivet om kombinerad transport och av förordningen om elektronisk godstransportinformation. Förslaget ingår i paketet för grönare transporter (se faktagromemoria 2023/24:FPM21).

På grund av svårigheterna att nå samsyn har förslaget inte varit föremål för förhandlingar i rådet under 2025. Kommissionen meddelade i arbetsprogrammet för 2026 att de avser dra tillbaka förslaget inom sex månader.

49.1.3 Förordning om redovisning av transporttjänsters utsläpp av växthusgaser

Skr. 2025/26:115

Kommissionen presenterade i juli 2023 förslag till förordning om redovisning av transporttjänsters utsläpp av växthusgaser (se faktagpromemoria 2022/23:FPM129).

Rådet antog en allmän riktlinje i december 2023. Under hösten 2025 ägde trepartsmöten rum.

49.1.4 Förordning om rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag och nya tillsynsregler

Kommissionen presenterade i november 2023 ett förslag till ny förordning om rättigheter för resenärer vid resor med kombinerade trafikslag. Syftet med förordningen är att stärka rättigheterna för resenärer vid resor som görs med flera trafikslag, exempelvis tåg och buss. Kommissionen föreslog även nya tillsynsregler i de befintliga förordningarna för buss, tåg, flyg och fartyg. De nya tillsynsreglerna syftar till att stärka att förordningarna följs. Rådet antog allmänna riktlinjer för båda förslagen i december 2024. Under hösten 2025 har trepartsmöten pågått.

Civilutskottet informerades i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och november.

50 Landtransporter

50.1 Omarbetat körkortsdirektiv

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till omarbetning av körkortsdirektivet. Förslaget ingår i det s.k. vägtrafiksäkerhetspaketet (se faktagpromemoria 2022/23:FPM69).

En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i mars 2025 och rättsakten antogs i oktober.

50.2 Direktiv om körkortsåterkallelser

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till den unionsomfattande verkan av vissa kördiskvalifikationer. Förslaget ingår i det s.k. vägtrafiksäkerhetspaketet (se faktagpromemoria 2022/23:FPM70).

En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i mars 2025 och rättsakten antogs i oktober.

50.3 Förordning om användning av järnvägsinfrastruktur

I paketet för grönare transporter som presenterades 2023 ingår ett förslag till en ny järnvägskapacitetsförordning. Förslaget omfattar även ett upphävande av godskorridorförordningen. Förslaget ingår i paketet för grönare transporter (se faktagromemoria 2022/23:FPM131).

En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i november. Rättsakten förväntas kunna antas under 2026.

50.4 Reviderat mått- och viktdirektiv

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ett reviderat direktiv om vägfordons mått och vikt. Förslaget ingår i paketet för grönare transporter (se faktagromemoria 2022/23:FPM130).

Rådet antog en allmän riktlinje den 4 december 2025.

Trafikutskottet informerades i maj och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och i november.

50.5 Eurovinjettdirektivet

Kommissionen presenterade i juni ett förslag till ändring av eurovinjettdirektivet för att förlänga den period under vilken utsläppsfria tunga fordon kan omfattas av betydligt lägre infrastruktur- eller vägavgifter eller undantag från betalning av sådana avgifter.

Förslaget antogs av Europaparlamentet och rådet i oktober.

I oktober presenterade kommissionen ytterligare ett förslag till ändring av eurovinjettdirektivet i syfte att inkludera släpfordons effekt på koldioxidutsläppen från kombinationer av tunga godsfordon i system med differentierade avgifter baserade på fordonens koldioxidutsläpp. Behandlingen av förslaget pågår i rådet och Europaparlamentet.

50.6 Besiktningspaketet

Kommissionen presenterade ett förslag till revidering av det s.k. besiktningspaketet som innehåller förslag om ändring av direktiv från 2014 om periodisk provning av motorfordons och tillhörande släpvagnars trafiksäkerhet. I paketet ingick också förslag om ändring av direktiv från 2014 om tekniska vägkontroller av trafiksäkerheten hos nyttofordon i trafik i unionen samt förslag till nytt direktiv om registreringsbevis och information i ett nationellt fordonsregister (se faktagromemoria 2024/25:FPM39).

Rådet antog en allmän riktlinje den 4 december. Trafikutskottet informerades i maj och november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj och november.

Den 16 december presenterade kommissionen ett fordonspaket med ett antal förslag som syftar till att stödja EU:s fordonsindustri i omställningen till ren mobilitet genom ett mer flexibelt och förenklat regelverk, samtidigt som klimatneutralitet till 2050 och EU:s konkurrenskraft säkerställs. Paketet innehöll bland annat ett förenklingspaket (COM(2025)993 och COM(2025)999), en förordning om gröna företagsfordon (COM(2025)999), ändring av förordningen om CO₂-krav för lätta och för tunga fordon (COM(2025) 995 respektive COM(2025) 784) samt en strategi för batterier (C(2025)8950).

51 Sjöfart

51.1 Europeiska sjösäkerhetsbyrån

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till förordning om Europeiska sjösäkerhetsbyrån (se faktapromemoria 2022/23:FPM104).

En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i maj och rättsakten antogs i oktober.

51.2 Harmoniserade flodinformationstjänster på inre vattenvägar

Kommissionen presenterade i januari 2024 ett förslag om ändring av direktivet om harmoniserade flodinformationstjänster på inre vattenvägar (se faktapromemoria 2023/24:FPM42).

En politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet nåddes i juni och rättsakten antogs i oktober.

52 Luftfart

52.1 Översyn av flygpassagerares rättigheter

År 2013 lämnade kommissionen förslag till ändringar i EU:s flygpassagerarförordningar (se faktapromemoria 2012/13:FPM91). Förhandlingarna i rådet avbröts 2015 men återupptogs i januari 2020. I mars samma år fick förhandlingarna dock avbrytas igen på grund av covid-19-utbrottet. Under våren 2025 återupptogs förhandlingarna. På TTE-rådet den 5 juni nådde rådet en allmän riktlinje och under hösten inleddes trepartsmöten.

53 Politiken för informationssamhället

53.1 Meddelande med strategi om tillämpning av AI

Den 8 oktober presenterade kommissionen ett meddelande (se faktapromemoria 2025/26:FPM35) med en strategi om tillämpning av artificiell intelligens (AI). Strategin syftar i huvudsak till att öka användningen av AI inom EU och underlätta AI-integrering för att öka EU:s konkurrenskraft.

53.2 Meddelande om Dataunionsstrategin

Den 19 november presenterade kommissionen meddelandet Dataunionsstrategin – frigöra data för AI. Meddelandet presenterades i rådsarbetsgruppen för telekomfrågor den 9 december.

Kommissionen lyfter fram tre syften med strategin: att skala upp tillgången till data med tekniska och administrativa satsningar, att anpassa rättsliga regleringar för data för att underlätta för forskning och företagande samt insatser för att stärka EU:s position när det gäller internationella dataflöden bland annat genom hantering av oönskvärda handelshinder.

53.3 Rådsslutsatser om konkurrenskraft i det digitala årtiondet

Rådet antog den 5 december slutsatser om konkurrenskraft i det digitala årtiondet inför den planerade översynen av policyprogrammet under 2026. I slutsatserna betonas vikten av att stärka EU:s globala digitala konkurrenskraft samtidigt som grundläggande rättigheter och EU:s värderingar skyddas.

54.1 Handlingsplan för överkomliga energipriser

Den 26 februari presenterades meddelandet om en handlingsplan för överkomliga energipriser. Syftet med handlingsplanen är att säkerställa effektiv och ren energi till ett överkomligt pris för unionens medborgare (se faktagromemoria 2024/2025:FPM23). Inom ramen för planen presenterades åtgärder inom fyra pelare: sänkta energikostnader, fullbordande av energiunionen, attrahera investeringar och beredskap för energikriser.

Information till näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i mars.

54.2 Färdplan för att upphöra med energi från Ryssland

Den 6 maj presenterades meddelandet om en färdplan för att upphöra med import av energi från Ryssland (REPowerEU). Färdplanen handlar om att gradvis fasa ut den återstående energiimporten från Ryssland och samtidigt stärka EU:s konkurrenskraft och ekonomiska motståndskraft. Färdplanen innehöll inga lagförslag, men aviserade nio åtgärder som rör gas, kärnbränsle och olja (se faktagromemoria 2024/25:FPM43). Bland de planerade åtgärderna aviserades lagförslag om förbud mot import av rysk naturgas och förslag på handelsåtgärder för import av anrikat uran.

Information till näringsutskottet och samråd med EU nämnden ägde rum i juni.

54.3 Förordning om utfasning av import av rysk naturgas

Den 17 juni presenterades förslaget till förordning om utfasning av import av rysk naturgas (se faktagromemoria 2024/25:FPM55). Förslaget följde REPowerEU-färdplanen och innehöll nya mekanismer för att öka transparensen, övervakningen och spårbarheten för rysk gas på EU:s marknader samt krav på att medlemsstater som importerar gas eller olja direkt från Ryssland skulle inrätta nationella planer för utfasning. Förordningen innebär ett förbud mot import av röbunden naturgas och LNG från Ryssland från 6 veckor efter det att förordningen träder i kraft, med vissa undantag gällande senare datum för ikraftträdandet av förbudet. Rådet antog en allmän riktlinje den 20 oktober.

Information till näringsutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

54.4 Förlängning av gaslagerförordningen

Den 18 juli antog EU:s medlemsstater ändringar till förordningen om åtgärder för att säkerställa försörjningstryggheten för gas. Detta innebär att kravet på att medlemsstater ska ha tillräckliga gasreserver före vintersäsongen förlängs med ytterligare två år. Målet om 90 procents fyllnadsgrad i gaslagren behålls men medlemsstaterna ges ökad flexibilitet.

54.5 Nätpaketet

Den 10 december presenterades ett nätpaket med syftet att påskynda utbyggnad av nationell och gränsöverskridande nätinфраstruktur. Paketet innehöll bland annat lagförslag om tillståndprocesser för nät, lagring och förnybar energi liksom för att införa en högre grad av EU-centraliserad nätplanering.

Information till näringsutskottet ägde rum den 11 december och samråd med EU-nämnden ägde rum den 12 december.

DEL 9 JORDBRUK, FISKE OCH LIVSMEDEL

55 Den gemensamma jordbrukspolitiken

55.1 Reformpaket för gemensamma jordbrukspolitiken

Kommissionen presenterade den 16 juli sitt förslag till flerårig budgetram för perioden 2028–2034. Förslaget inkluderar en ny fond – den europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande (NRP-fonden). Fonden ska genomföras genom nationella och regionala partnerskapsplaner (NRPP) där den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) föreslås ingå. De grundläggande bestämmelserna för fonden finns i en övergripande ramförordning som kompletteras av sektorspecifika regelverk (se faktagruppmemorier 2025/26:FPM10).

För GJP presenterades två förordningsförslag, nämligen GJP-förordningen som anger särskilda villkor för genomförandet av GJP och förordningen om en samlad marknadsordning (CMO). Förslagen har under hösten diskuterats i rådsarbetsgruppen för horisontella jordbruksfrågor och i rådsarbetsgruppen för jordbruksprodukter. Förslagen diskuterades även i särskilda jordbrukskommittén och i jordbruks- och fiskerådet.

55.2 Gränsöverskridande tillämpning av otillbörliga handelsmetoder

Förordningsförslaget kompletterar direktivet från 2019 om otillbörliga handelsmetoder i jordbruks- och livsmedelskedjan genom att fastställa vissa regler om samarbete och samordning av åtgärder mellan tillsynsmyndigheter (se faktagromemoria 2024/25FPM:15).

Efter trepartsmöten nåddes den 12 november en preliminär överenskommelse mellan Europaparlamentet och rådet.

55.3 Förenklingspaket för den gemensamma jordbrukspolitiken (Omnibus III)

Kommissionen publicerade förslaget till förenkling av den gemensamma jordbrukspolitiken (GJP) den 14 maj (se faktagromemoria 2024/25:FPM44). Rådet antog mandat inför trepartsmöten den 3 september och Europaparlamentet den 8 oktober. Den 19 november ställde sig rådet bakom den överenskommelse som utarbetades efter trepartsmötena. Överenskommelsen antogs i december.

Överenskommelsen innehåller vissa justeringar i förhållande till ursprungsförslaget. Förslaget om datadelning och delar av förslaget om krishantering har lyfts ut för att i stället tas upp vid diskussionerna om kommande GJP. Mindre justeringar har även gjorts när det gäller bland annat undantag från grundvillkoren, stöd till mindre jordbruk och delutbetalningar av arealbaserade stöd.

55.4 Vinpaketet

Som ett svar på rekommendationer från Högnivågruppen för vin för att komma till rätta med strukturella problem i EU:s vinsektor presenterade kommissionen förslag om ändrade marknadsregler och stöd i vinsektorn (se faktagromemoria 2024/25:FPM36).

Flera medlemsstater har lyft behovet av skyndsam hantering av förslagen med anledning av krissituationen i vinsektorn. Diskussioner har pågått under hösten. Ordförandeskapet lyckades nå en överenskommelse vid trepartsmöte i december.

55.5 Jordbrukarnas position i livsmedelskedjan

Förordningsförslaget innebär en ändring av tre rådförordningar och syftar till att stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan (se faktagromemoria 2024/25:FPM14). Kommissionen har ofta betonat

Skr. 2025/26:115 behovet att främja en rättvis och tillräcklig inkomst för jordbrukare genom att korrigera obalanser och skydda dem mot otillbörliga handelsmetoder. Rådet antog sitt förhandlingsmandat den 19 maj och Europaparlamentet antog sitt den 8 oktober.

55.6 EU:s strategi för generationsväxling

Kommissionens strategi för generationsskifte inom jordbruket presenterades den 21 oktober och syftar till att fördubbla andelen unga jordbrukare i EU till 2040. Strategin innehåller förslag till policyåtgärder riktade mot unga och nya jordbrukare, särskilt inom ramen för GJP efter 2027. För att uppnå målet om generationsskifte avser kommissionen rekommendera medlemsstaterna att använda sex procent av sin jordbruksbudget på åtgärder för att främja generationsskifte.

56 Den gemensamma fiskeripolitiken

56.1 Stöd för den gemensamma fiskeripolitiken och den europeiska världshavspakten

Kommissionen presenterade i juli ett förslag med kompletterande bestämmelser om hur unionens medel ska användas till stöd för den gemensamma fiskeripolitiken (GFP), havspakten och unionens havs- och vattenbrukspolitik. Det ingår i ett paket med bland annat kommissionens förslag till flerårig budgetram för EU perioden 2028–2034 och förslag till ramförordning för en övergripande fond, som samlar unionens stöd för flera politikområden med delad förvaltning (se faktapromemoria 2025/26:FPM13).

56.2 Fiskemöjligheter i Östersjön

Kommissionen presenterade i augusti ett förslag till förordning om reglering av fiskemöjligheter under 2026 för torsk, lax, sill, skarpsill och rödspätta i Östersjön och vissa fiskemöjligheter utanför Östersjön (se faktapromemoria 2025/26:FPM23).

En politisk överenskommelse nåddes vid jordbruks- och fiskerådet i oktober. Sverige kunde inte ställa sig bakom överenskommelsen, se bilaga 3. De fiskemöjligheter som beslutades vid rådsmötet innebär att EU:s fiskemöjligheter fastställdes i enlighet med målet om maximal hållbar avkastning (MSY) inom den gemensamma fiskeripolitiken samt i enlighet med den fleråriga planen för Östersjön. Undantag från detta gjordes för de bestånd där den vetenskapliga rådgivningen anger att inget uttag bör ske.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

Kommissionen presenterade den 28 oktober ett förslag till fiskemöjligheter för 2026 i Nordostatlanten samt för ett fåtal arter även för 2027 och 2028 (se faktapromemoria 2025/26:FPM38). En politisk överenskommelse om förslaget nåddes vid jordbruks- och fiskerådet i december. Kvoterna som beslutades på rådsmötet innebär att fiskemöjligheterna för EU:s del fastställs i enlighet med målet om maximal hållbar avkastning (MSY) i den gemensamma fiskeripolitiken samt i enlighet med EU:s fleråriga planer med undantag för de bestånd för vilka den vetenskapliga rådgivningen innebär att inget uttag bör ske.

Överläggning med miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

57 Livsmedel, djur och växter

57.1 Översyn av EU:s djurskyddslagstiftning

I Från jord till bord-strategin aviserade kommissionen 2020 en översyn av EU:s djurskyddslagstiftning (se faktapromemoria 2019/20:FPM44). Förhandlingarna om det förslag till ny förordning om skydd av djur under transport som presenterades hösten 2023 fortgick under 2025. När det gäller förordningen för hundars och katters välfärd och spårbarhet nåddes en politisk överenskommelse mellan rådet och Europaparlamentet den 25 november.

57.2 Ändring av direktiv om skyddsstatus för varg

Den 7 mars presenterade kommissionen ett förslag till ändring av rådets direktiv från 1992 när det gäller vargens (*Canis lupus*) skyddsstatus (se faktapromemoria 2024/25:FPM27).

Rådet antog i april direktivet (EU) 2025/1237 och det trädde i kraft den 17 juni 2025.

57.3 Växter som tagits fram med vissa nya genomiska tekniker

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till ny förordning om växter som tagits fram med vissa nya genomiska tekniker (se faktapromemoria 2022/23:FPM121).

En gemensam ståndpunkt antogs den 14 mars.

Miljö- och jordbruksutskottet informerades i april. Trepartsmöten har pågått under året. I december nåddes en preliminär politisk överenskommelse.

57.4 Produktion och saluföring av växtförökningsmaterial

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag om ny förordning om produktion och saluföring av växtförökningsmaterial för lantbruk och trädgårdsnäring (se faktapromemoria 2022/23:FPM122).

Rådsförhandlingar har pågått sedan juli 2023 och en slutlig överenskommelse nåddes i december 2025.

57.5 Produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag om ny förordning om produktion och saluföring av skogsodlingsmaterial (se faktapromemoria 2022/23:FPM123).

Rådsförhandlingar resulterade i ett förhandlingsmandat från rådet i juni 2025. Trepartsmöten har pågått under året. I december nåddes en preliminär politisk överenskommelse.

58 Skogsbruk

58.1 Ändring av rådsbeslut för den ständiga skogsbrukskommittén

I november 2023 presenterade kommissionen ett förslag till ändring av rådsbeslut om ständiga skogsbrukskommittén (se faktapromemoria 2023/24:FPM26).

Den 21 oktober antog Europaparlamentet sin ståndpunkt om förslaget inför informella trepartsmöten. Den 21 oktober meddelade kommissionen sin avsikt att dra tillbaka förslaget inom sex månader.

58.2 Ändringar för vissa krav på verksamhetsutövare och handlare i avskogningsförordningen

Förordning (EU) nr 2023/1115 antogs i maj 2023, och förslag om att ändra förordningens tillämpningsdatum till den 30 december 2025 antogs i december 2024.

Den 21 oktober presenterade kommissionen ett förslag om ändringar för vissa krav på verksamhetsutövare och handlare i relation till förslaget. Skr. 2025/26:115

Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet i november. Förordningen antogs den 19 december och trädde i kraft den 30 december.

59 Sammanhållningspolitiken

59.1 Halvtidsöversyn av sammanhållningspolitiken

Den 1 april presenterade kommissionen sitt förslag till förordning om ändring av förordningarna om Europeiska regionala utvecklingsfonden och sammanhållningsfonden (EU) 2021/1058, Fonden för en rättvis omställning (EU) 2021/1056 samt Europeiska socialfonden + (EU) 2021/1057 i samband med halvtidsöversynen (se faktapromemoria 2024/25:FPM38).

Förslaget antogs av Europaparlamentet i september och av rådet den 18 september.

Överläggning i näringsutskottet ägde rum i juni.

59.2 Förordning om en övergripande fond 2028–2034

Den 17 juli presenterade kommissionen sitt förslag till förordning om inrättande av den Europeiska fonden för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och hav, välbefinnande och säkerhet för perioden 2028–2034 (se faktapromemoria 2025/26:FPM10).

Förhandlingar påbörjades under hösten.

Överläggning ägde rum i näringsutskottet den 21 oktober.

59.3 Europeiska fonden för regional utveckling och Sammanhållningsfonden 2028–2034

Den 17 juli presenterade kommissionen förslag till förordning om inrättande av Europeiska fonden för regional utveckling (ERUF), inklusive för europeiskt territoriellt samarbete (Interreg) och Sammanhållningsfonden (SF) och om fastställande av villkor för genomförandet av unionens stöd till regional utveckling från 2028 till 2034 (se faktapromemoria 2025/26:FPM11).

Förslaget består av specifika bestämmelser för ERUF inklusive Interreg och SF och kompletterar förslaget om en ramförordning för en Fond för ekonomisk, social och territoriell sammanhållning, jordbruk och landsbygd, fiske och maritimt, välbefinnande och säkerhet.

Förhandling påbörjades under hösten.

Överläggning ägde rum i näringsutskottet i oktober.

DEL 10 MILJÖ

60 Horisontella frågor

60.1 Europas miljö 2030 – bygga ett klimatresilient och cirkulärt Europa

Miljörådet antog den 16 december slutsatser som ger inriktning till kommissionens förslag om ett europeiskt ramverk för klimatresiliens och en rättsakt om den cirkulära ekonomin, båda planerade till hösten 2026. Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i november. Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i december.

60.2 Omnibuspaket för miljöfrågor – förenkling för hållbar konkurrenskraft

Den 10 december presenterade kommissionen ett förslag om att förenkla i EU:s miljölagstiftning i syfte att lätta på den administrativa bördan för företag. Förslaget är det åttonde förenklingspaketet som presenterats under den nuvarande kommissionens mandatperiod. Huvudpunkterna i förslaget är förenklade miljöbedömningar för projekttillstånd, förenkling av standarder för industriella utsläpp från industrin och jordbruket, effektivare digitala lösningar för farliga ämnen i produkter och förenklingar inom de utökade producentansvaren.

61 Klimat och luft

61.1 Ändringen av EU:s klimatlag med klimatmål till 2040

Den 2 juli presenterade kommissionen ett förslag om ändring av den europeiska klimatlagen, med ett klimatmål till 2040 om 90 procents nettominskning av utsläppen till 2040, jämfört med 1990 (se faktapromemoria 2024/25:FPM65). Förslaget baserades på kommissionens meddelande om klimatmål för 2040 som presenterades den 6 februari 2025. Förslaget innehöll utöver ett klimatmål för 2040 ett

antal flexibiliteter för genomförandet, inklusive att EU ska kunna tillgodoräkna sig en begränsad mängd utsläppskrediter enligt Parisavtalets artikel 6. Rådet beslutade om allmän riktlinje för förslaget i november.

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i september. Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i september och oktober.

61.2 EU:s nya nationellt fastställda bidrag till Parisavtalet

Parallellt med att kommissionen lade fram förslaget om ändring av den europeiska klimatlagen presenterades också förslag till nytt nationellt fastställt bidrag (NDC) för EU till Parisavtalet. Utöver en beskrivande del av EU:s befintliga klimatpolitik innehåller NDC:n en ambitionsnivå för 2035, i enlighet med Parisavtalet och efterföljande beslut under partsmötena. NDC:n godkändes enhälligt av rådet samtidigt som allmän riktlinje för ändringen av den europeiska klimatlagen och skickades därefter till sekretariatet för FN:s klimatkonvention.

Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i juni, september och oktober.

61.3 Rådsslutsatser inför Klimatkonventionens partsmöte COP30

Inför Klimatkonventionens (UNFCCC) trettionde partsmöte (COP 30) fastställdes EU:s förhandlingsmandat i form av slutsatser från miljørådet. Rådsslutsatserna antogs med enhällighet, var icke juridiskt bindande och vägledande för EU:s övergripande budskap, prioriteringar och målsättningar i förhandlingarna. Rådsslutsatserna antogs på miljørådet den 21 oktober.

Överläggning i miljö- och jordbruksutskottet ägde rum i oktober. Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

62 Cirkulär ekonomi och kemikalier

62.1 Cirkularitetskrav för fordonskonstruktion och hantering av uttjänta fordon

I juli 2023 presenterade kommissionen ett förslag på ny förordning om cirkulära krav för konstruktion av fordon och för hanteringen av uttjänta fordon. Den ersätter tidigare direktiv från 2000 om uttjänta fordon (ELV-direktivet) och 2005 om typgodkännande av motorfordon med avseende på deras återanvändbarhet och återvinningsbarhet (3R-

typgodkännandedirektivet). Syftet med förslaget är att underlätta övergången till en mer cirkulär fordonsindustri, från design av nya fordon till hantering av uttjänta fordon. Rådet beslutade om allmän riktlinje för förslaget i juni 2025. En preliminär överenskommelse nåddes mellan rådet och Europaparlamentet den 11 december.

Information lämnades till miljö- och jordbruksutskottet och samråd i EU-nämnden ägde rum i juni.

62.2 Direktiv om gröna påståenden

Kommissionens förslag till direktiv om gröna påståenden (se faktagrapport 2022/23:FPM80) behandlades i trepartsmöten under våren. Därefter har förslaget inte behandlats i rådet. Förslaget kompletterar förslaget till ett direktiv om mer konsumentmakt i den gröna omställningen (se faktagrapport 2021/22:FPM79).

62.3 Förordning om Europeiska kemikaliemyndigheten

Den 8 juli presenterade kommissionen en ny grundförordning för Europeiska kemikaliemyndigheten (Echa). Förordningen syftar till att ge Echa ett eget rättsligt ramverk och förbättrad styrning, så att den bättre kan utföra sina nuvarande och framtida uppgifter enligt EU-lagstiftningen. Det ska också göra myndigheten mer flexibel och effektiv i att möta nya utmaningar och ge stöd till kommissionen, medlemsstaterna och andra aktörer (se faktagrapport 2024/25:FPM66). Rådets position godkändes i december.

62.4 Förenklingspaket för kemikalier

Den 8 juli presenterade kommissionen ett förenklingspaket för kemikalier (Omnibus VI) som syftade till att förenkla vissa krav och procedurer för kemiska produkter genom ändringar i förordningarna för klassificering, märkning och förpackning av ämnen och blandningar (CLP), kosmetiska produkter och gödselmedel (se faktagrapport 2024/25:FPM67). Paketet innehöll också en förordning som skjuter på tillämpningsdatum för vissa av de krav som infördes i samband med revideringen av CLP som beslutades 2024. Den sistnämnda förordningen antogs den 17 november 2025. För förenklingspaketet i övrigt antogs den 5 november ett förhandlingsmandat inför trepartsmöte.

Information lämnades i de delar som gäller förordningen om kosmetiska produkter till socialutskottet i oktober.

62.5 Tvätt- och rengöringsmedelsförordningen

Skr. 2025/26:115

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till förordning om tvätt- och rengöringsmedel och tensider som ska ersätta förordningen från 2004 (se faktagpromemoria 2022/23:FPM89).

Trepartsmöten inleddes i januari och en preliminär överenskommelse kunde nås i juni. Europaparlamentet röstade igenom den överenskomna texten i juli.

62.6 Lagstiftningspaketet Ett ämne, en bedömning

Kommissionen presenterade lagstiftningspaketet Ett ämne, en bedömning, det s.k. OSOA-paketet, den 7 december 2023. Rådet antog en allmän riktlinje i juni 2024. Trepartsmöte inleddes i maj 2025 och en preliminär överenskommelse kunde nås i juni. Europaparlamentet röstade igenom den överenskomna texten den 21 oktober som därefter godkändes av rådet den 13 november.

62.7 Förordning om att förhindra spill av plastpellets

Kommissionen presenterade förslaget om en ny förordning om att förhindra spill av plastpellets för att minska utsläpp av mikroplast den 16 oktober 2023. Rådet antog en allmän riktlinje på miljørådet den 17 december 2024. Trepartsmöten inleddes i januari 2025 och en preliminär överenskommelse kunde nås i april. Den nya förordningen publicerades den 12 november.

63 Naturresurser och biologisk mångfald

63.1 EU:s strategi för vattenresiliens

Kommissionen antog i juni EU:s strategi för vattenresiliens (faktagpromemoria 2024/25:FPM51). Strategin stakar ut en väg för att öka Europas vattenresiliens med ett tydligt fokus på ökad europeisk konkurrenskraft. Vid miljørådet den 21 oktober antogs rådsslutsatser om strategin.

Information till miljö- och jordbruksutskottet och samråd med EU-nämnden ägde rum i oktober.

63.2 Antagande av reviderat direktiv för kemiska föreningar i vatten

Kommissionen presenterade 2022 ett förslag om revidering av ramdirektivet för vatten, prioämnesdirektivet och grundvattendirektivet (faktapromemoria 2022/23:FPM19). Syftet är att förbättra skyddet av yt- och grundvatten från kemiska föreningar som utgör en risk för människors hälsa och/eller miljön. Förslaget innebär en uppdatering av ämneslistor, en harmonisering mellan direktiven och en effektivisering om övervakning och rapportering. Förslaget innehåller också möjlighet till två nya undantag. Rådet godkände överenskommelsen från trepartsmötet den 8 oktober 2025.

63.3 Bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald

Kommissionen presenterade den 24 april ett förslag till direktiv för att inom EU genomföra det nyligen antagna avtalet under FN:s havsrättskonvention om bevarande och hållbar användning av marin biologisk mångfald i områden utanför nationell jurisdiktion, det så kallade BBNJ-avtalet (faktapromemoria 2024/25:FPM42). Förslaget innehåller förslag till processer för hur förslagsställande av nya skyddade områden inom ramen för hur avtal ska hanteras, samordning, rapportering och förvaring av vetenskapliga data samt genomförande och hantering av miljökonsekvensbeskrivningar av aktiviteter i områden utanför nationell jurisdiktion. Flera delar av förslaget har starkt ifrågasatts av de flesta medlemsstater då det anses ändra kompetensfördelningen mellan institutionerna. Sedan september har förhandlingarna pausats i väntan på ett skriftligt utlåtande från rådets rättstjänst.

63.4 Direktiv om markövervakning och markresiliens (lag om markövervakning)

Kommissionen presenterade 2023 ett förslag till nytt direktiv om övervakning av markhälsa och resiliens inom EU (se faktapromemoria 2022/23:FPM125). En överenskommelse nåddes vid trepartsmöte den 9 april och rådet antog rättsakten den 29 september. Direktivet trädde i kraft den 16 december 2025. Medlemsstaterna har sedan 36 månader på sig att införliva det i sin lagstiftning.

DEL 11 UTBILDNING, UNGDOM, KULTUR OCH IDROTT

64 Utbildning

64.1 Kompetensunionen

Kommissionen presenterade den 5 mars ett paket om en kompetensunion (se faktagpromemoria 2024/25:FPM29). Paketet utgör en strategi för att möta EU:s kompetensbehov och består av tre meddelanden: meddelandet om kompetensunionen, meddelandet om handlingsplanen för grundläggande färdigheter samt meddelandet om en strategisk STEM-plan för utbildning. Syftet är att förbättra matchningen mellan utbildningssystemen i medlemsstaterna och arbetsmarknadens behov samt att säkerställa att EU:s arbetskraft har de kompetenser som krävs.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i maj.

64.2 Ett europeiskt system för kvalitetssäkring och erkännande inom högre utbildning

Rådet antog den 12 maj en rekommendation om ett europeiskt system för kvalitetssäkring och erkännande inom högre utbildning. I rekommendationen uppmanas medlemsstaterna att delta i utforskandet av ett europeiskt ramverk för utvärdering av Europauniversitet. Rekommendationen innehåller också en uppmaning till medlemsstaterna att använda det europeiska kvalitetssäkringsförfarandet och avlägsna obefogade nationella kvalitetskriterier. Medlemsstaterna uppmanas även verka för att automatiskt erkännande av kvalifikationer ska bli verklighet.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

64.3 En gemensam europeisk examensmärkning

Rådet godkände den 12 maj en resolution om en gemensam europeisk examensmärkning och nästa steg mot en eventuell gemensam europeisk examen. I resolutionen uppmanas kommissionen att samarbeta med medlemsstaterna och intressenter för att utveckla definitioner, riktlinjer och procedurer för en europeisk examensmärkning. Medlemsstaterna uppmanas att fortsätta arbetet med att genomföra Bolognaverktygen och att anpassa kvalitetssäkringssystemen till det europeiska

Skr. 2025/26:115 kvalitetssäkringsförfarandet. Vidare uppmanas kommissionen och medlemsstaterna att använda den europeiska examensmärkningen och på sikt överväga införandet av en eventuell europeisk examen.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i mars och april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

64.4 Inkluderande och elevinriktade metoder

Rådet godkände den 12 maj slutsatser om inkluderande och elevinriktade metoder inom förskoleverksamhet och barnomsorg samt skolutbildning. Avsikten med rådsslutsatserna är att säkerställa allas tillgång till meningsfull, inkluderande utbildning av hög kvalitet och livslångt lärande liksom att erbjuda kontinuerligt stöd och flexibla och personanpassade utbildningsmiljöer för alla elever inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i februari och april. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

64.5 Etablering av Erasmus+ för perioden 2028–2034

Kommissionen presenterade i juli förslag till förordning om etablering av EU:s program Erasmus+ för 2028–2034 (se faktrapomemoria 2025/26:FPM18). Den föreslagna förordningen om Erasmus+ ska ersätta den nuvarande Erasmusförordningen från 2021 och förordningen om Europeiska solidaritetskåren (ESK) från 2021. Kommissionen föreslår att de aktiviteter som under innevarande programperiod ingår i ESK ska integreras med programmet. Programmet föreslås således omfatta såväl utbildning, ungdom och idrott som volontärarbete. Det övergripande syftet med förslaget är att bidra till ett motståndskraftigt, konkurrenskraftigt och sammanhållet Europa.

Rådet noterade i november ordförandeskapets lägesrapport om förhandlingarna av förslaget.

Överläggning med utbildningsutskottet ägde rum i september och information gavs i november. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

64.6 Det europeiska utbildningsområdet

Vid UUKI-rådets möte den 27 november kunde medlemsstaterna inte enas om att godkänna rådets resolution om den strategiska ramen för det europeiska utbildningssamarbetet inför ett europeiskt utbildningsområde (2026–2030). I stället noterades en lägesrapport med texten från rådsresolutionen som fastslår att det europeiska utbildningsområdet fortsatt ska vara basen för utbildningssamarbetet i synergi med kompetensunionen.

65 Ungdom

65.1 Resolution om översynen av riktlinjer för styrningen av EU:s ungdomsdiallog

Rådet godkände den 12 maj en resolution om översynen av riktlinjer för styrningen av EU:s ungdomsdiallog. Syftet var bland annat att stärka det institutionella minnet i EU:s ungdomsdiallog så att kunskap inte går förlorad mellan cyklerna. Därtill var syftet att förtydliga de olika aktörernas roller för att säkerställa ett mer effektivt genomförande av dialogen.

Överläggning i kulturutskottet ägde rum i februari och samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

66 Kultur

66.1 Stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären

Rådet antog den 13 maj slutsatser om stöd till unga konstnärer, artister, kulturarbetare och kreatörer i början av karriären. Slutsatserna syftar till att stödja unga konstnärer och andra kulturella och kreativa yrkesverksamma när de är i inledningen av sina yrkeskarriärer. Utgångspunkten för förslaget är bland annat EU:s arbetsplan för kultur 2023–2026, där konstnärers och andra kreativa yrkesverksammas villkor ses som avgörande för kulturlivets utveckling. Rådsslutsatserna pekar på olika förutsättningar som är betydelsefulla för att unga konstnärer och kreatörer ska få goda förutsättningar för vägen in i det professionella yrkeslivet.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

66.2 Audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformstjänster

Rådet antog den 13 maj slutsatser om bedömningen av den rättsliga ramen för audiovisuella medietjänster och videodelningsplattformstjänster.

Slutsatserna syftar till att uppmärksamma vikten av direktivet om audiovisuella medietjänster (2010/13/EU) samt ge kommissionen vägledning om vilka områden som kan föranleda en fördjupad analys under 2026 års utvärdering av direktivets verkan och mervärde.

Konstitutionsutskottet informerades i mars. Samråd med EU-nämnden ägde rum i maj.

66.3 AgoraEU

Kommissionen presenterade i juli ett förslag till förordning om inrättande av stödprogrammet AgoraEU för perioden 2028–2034 (se faktagrommemoria 2025/26:FPM16), som en del av EU:s kommande långtidsbudget. AgoraEU-programmet föreslås ersätta innevarande program Kreativa Europa samt programmet för medborgare, jämlikhet, rättigheter och värden (CERV).

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i december.

66.4 Kulturkompassen

Kommissionen antog i november meddelandet En kulturkompass för Europa (se faktagrommemoria 2025/26:FPM41). Inom ramen för kulturkompassen redogör kommissionen för planerade åtgärder inom kulturområdet samt föreslår ett uttalande tänkt att samla Europaparlamentet, rådet och kommissionen bakom gemensamma åtaganden och kulturpolitiska principer.

66.5 Tillgång till trovärdiga nyheter som del av den europeiska demokratiskölden

Ordförandeskapsslutsatser antogs den 28 november om tillgång till trovärdiga nyheter som del av den europeiska demokratiskölden. Slutsatserna understryker redaktionella nyhetsmediers betydelse för det demokratiska samhällets motståndskraft mot otillbörlig informationspåverkan. Slutsatserna understryker även behovet av att skydda och stärka sådana medier. Sverige ställde sig tillsammans med samtliga medlemsstater utom Ungern bakom slutsatserna.

Konstitutionsutskottet informerades om slutsatserna i oktober och samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

66.6 Upprätthålla europeiska värderingar och demokratisk motståndskraft

Rådet antog den 28 november slutsatser om kulturens, kulturarvets och audiovisuella verks strategiska roll i att upprätthålla europeiska värderingar och demokratisk motståndskraft. Rådsslutsatserna pekar på att vi inte kan ta våra europeiska värderingar, vår demokrati och vårt

levnadssätt för givet utan aktivt behöver arbeta för att försvara och skydda vad Europa står för. Kulturell mångfald, kulturarv och media är viktiga pelare i demokratiska samhällen och bidrar till att stärka demokratisk motståndskraft, deltagande och engagemang.

Överläggning med kulturutskottet ägde rum i september. Samråd med EU-nämnden ägde rum i november.

Skr. 2025/26:115

DEL 12 EU:S INSTITUTIONER

67 Institutionernas verksamhet

67.1 Kommissionen

Kommissionens arbete har under året kretsat kring de politiska riktlinjer som ordförande Ursula von der Leyen presenterade i sitt linjetal för den kommande mandatperioden. Arbetet har fokuserat på initiativ och prioriteringar som att minska regelbördan för företag och medlemsstater, stärka Europas försvar och säkerhet, öka tempot i den gröna och digitala omställningen samt utvidgningsagendan. Under året arbetade kommissionen också med förslaget för EU:s nästa långtidsbudget för perioden 2028–2034 som presenterades under sommaren. Kommissionen har även arbetat med genomförandet av återhämtningsinstrumentet NextGenerationEU. Vidare presenterade kommissionen i februari ett arbetsprogram för 2025 (se faktrapromemoria 2024/25:FPM18).

67.1.1 Kommissionens arbetsprogram 2025

Kommissionens arbete under året utgick från prioriteringarna och initiativen som presenterades i det årliga arbetsprogrammet som 2025 gick under titeln Framåt tillsammans: En djärvare, enklare och snabbare union (se faktrapromemoria 2024/25:FPM18). Programmet fokuserade särskilt på kommissionens ambition om att öka säkerheten, förbättra konkurrenskraften, öka tempot i förenklingsarbetet samt stärka den ekonomiska motståndskraften i EU. Allt med utgångspunkt i de utmaningar som EU står inför idag; den geopolitiska instabiliteten och Rysslands fullskaliga invasion i Ukraina, EU:s bristande konkurrenskraft, följderna av klimatförändringar och illegal migration samt hotet mot våra kärnvärden och demokratin.

67.1.2 Genomförande av direktiv i svensk rätt

I fråga om sent genomförande av direktiv inom samtliga politikområden uppgick antalet nya överträdelseärenden mot Sverige under 2025 till 7,

vilket är en mindre ökning jämfört med 2024 (5 nya ärenden). Det totala antalet öppna överträdelseärenden mot Sverige om sent genomförande av direktiv vid utgången av december 2025 uppgick till 14 vilket är marginellt högre än föregående år (13). På kommissionens webbplats finns det möjlighet att jämföra hur olika medlemsstater ligger till vad gäller genomförande av direktiv: <https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/transposition-directives/en>.

67.1.3 Överträdelseärenden mot Sverige och informella skrivelser från kommissionen

Vid utgången av december 2025 pågick totalt 41 överträdelseärenden mot Sverige. Ärendena rörde främst politikområdena miljö, finans, energi samt inrikes och rättsliga frågor. Inga nya ärenden gällande felaktigt genomförande av direktiv eller annan överträdelse av förordning, fördrag eller beslut tillkom under året. Avseende samtliga överträdelsekategorier beslutade kommissionen under 2025 att hänskjuta 5 ärenden vidare till EU-domstolen. Därutöver fattade kommissionen beslut om totalt 5 motiverade yttranden och 8 formella underrättelser. Totalt 12 ärenden kunde skrivas av, däribland ett av de äldsta ärendena mot Sverige som gällde den svenska licensjakten på varg – se vidare bilaga 2. På kommissionens webbplats kan man jämföra hur olika medlemsstater ligger till i fråga om olika typer av överträdelseärenden: <https://ec.europa.eu/implementing-eu-law/member-state-infringement-cases/en>

För Sveriges del var 17 informella ärenden inom ramen för den s.k. Themis/dialogen (f.d. ”EU-piloten”) öppna vid slutet av 2025, varav 6 nya sådana ärenden inkom under året. De öppna ärendena rörde företrädesvis politikområdena finans, miljö, landsbygd, inre marknad samt inrikes och rättsliga frågor.

67.2 Europaparlamentet

Europaparlamentet gick under våren in i mandatperiodens andra år. Mandatperioden sträcker sig fram till valen till Europaparlamentet den 7–10 juni 2029. Roberta Metsola som tillhör partigruppen EPP har varit talman sedan januari 2022. Den traditionella mittenkoalitionen (EPP, S&D och Renew) utgör en majoritet om ca 55 procent av de 720 mandaten, men samarbetet präglas av att Patrioterna för Europa numera är den tredje största gruppen.

Under 2025 har arbetet präglats av ökad konkurrenskraft, förenkling av regelverk, säkerhet och försvar samt det fortsatta genomförandet av befintlig lagstiftning såsom AI-förordningen. Dessa prioriteringar speglar de politiska riktlinjer som kommissionens ordförande presenterade för perioden 2024–2029, i samband med den nya kommissionens tillträde i december 2024.

Under hösten röstade Europaparlamentet med stor majoritet för en ändring av valrättsakten för att tillåta fullmaktsomröstning för ledamöter som är gravida och upp till 6 månader efter förlossning (se faktapromemoria 2025/26:FPM39). Skr. 2025/26:115

67.3 Europeiska unionens domstol

Under året begärde nationella domstolar förhandsavgörande från EU-domstolen i 595 fall, varav 8 från svenska domstolar. Under året gav Sverige in 8 skriftliga yttranden i sådana mål. Vidare deltog Sverige i 7 muntliga förhandlingar vid domstolen. Sverige deltog även i 1 muntlig förhandling i ett mål där kommissionen begärt domstolens yttrande.

Mål om direkt talan avser mål där talan väcks direkt vid EU-domstolen eller tribunalen. I EU-domstolen är det huvudsakligen fråga om mål som inleds när en institution eller en medlemsstat väckt talan mot en annan medlemsstat eller institution. Under året väckte kommissionen talan om fördragsbrott mot Sverige i 4 mål. Sverige gav in svaromål i 1 sådant mål. Svaromål i övriga 3 mål ska ges in i mars 2026. I direktstämda mål mot en institution eller annan medlemsstat än Sverige ansökte Sverige om intervention i 2 mål, gav in interventionsinlagor i 6 mål och deltog i 1 muntlig förhandling.

Tribunalen handlägger bland annat mål där talan väcks av fysiska eller juridiska personer mot EU-institutionernas beslut. I sådana mål ansökte Sverige under året om intervention i 6 mål och gav in 7 interventionsinlagor.

Ett avgörande av tribunalen kan i vissa fall överklagas till EU-domstolen. Under året gav Sverige in 1 överklagande och 1 replik i ett sådant mål. Sverige gav även in 1 duplik i ett mål som överklagats av en annan medlemsstat.

För en närmare beskrivning av EU-domstolens och tribunalens behörighet och av de olika måltyper som normalt handläggs vid dessa instanser se skr. 2015/16:115 s. 231 f.

I bilaga 1 finns en förteckning över mål av svenskt intresse vid domstolen.

67.4 Öppenhet och insyn

Alla mål vid EU-domstolen och tribunalen med anknytning till allmänhetens tillgång till handlingar bevakas.

Under året har tribunalen meddelat dom i ett mål som handlar om skyddet för institutionens beslutsförfarande som Sverige tidigare har intervenerat i (T-590/23 Emilio De Capitani mot Europeiska unionens råd). Tribunalen biföll De Capitanis begäran om att ogiltigförklara rådets beslut att inte bevilja full tillgång till handlingar som utbyts i en arbetsgrupp hänförliga till ett lagstiftningsärende.

67.5 EU-rekrytering samt information och kunskapshöjning om EU

67.5.1 EU-rekrytering

Det är viktigt att Sverige har en stark närvaro i EU:s institutioner, byråer och organ. Under året har fler svenskar fått chefsroller, antalet svenska praktikanter och tillfälligt anställda har ökat och fler svenskar har erbjudits anställning efter att ha klarat uttagsprov. Antalet svenska nationella experter ökade efter en mindre nedgång 2023.

Sverige fortsätter att ha stora obalanser när det gäller tjänstemän på lägre nivåer, och kommande pensionsavgångar kan göra situationen värre. Det årliga utbytet i rådet om medarbetarna i EU-förvaltningens geografiska bakgrund bekräftar detta. Därför är det viktigt att nå fler, särskilt unga och studenter, som vill arbeta inom EU-institutionerna.

Regeringen har under året fortsatt arbeta för att fler svenskar ska söka jobb i EU:s institutioner. Satsningen på stipendier för studier vid College of Europe i Brygge, Warszawa och Tirana har gett resultat: sjutton svenskar började studera där i höst, jämfört med 10 förra året. Stipendierna höjs ytterligare inför 2026 för att möta det ökade intresset bland svenska studenter.

Inför 2026 görs en satsning på nya högkvalitativa mastersprogram inom offentlig förvaltning med bland annat EU-inriktning, vilket på sikt ska stärka kompetensförsörjningen till offentlig sektor samt till EU:s institutioner, byråer och organ. Regeringen har också fortsatt utveckla sitt arbete med information, nätverk och påverkan tillsammans med berörda aktörer inklusive andra underrepresenterade medlemsstater.

67.5.2 Information och kunskapshöjning om EU

Syftet med information och kunskapshöjning om EU är att ge det civila samhället och andra aktörer i Sverige bättre förutsättningar att få kunskap om EU och ta del av beslut som fattas på EU-nivå.

Regeringen gav därför förnyade uppdrag till Universitets- och högskolerådet (UHR) i syfte att stärka EU-perspektivet i undervisningen genom fortbildningen Skolambassadör för EU för lärare och skolledare.

Under året bjöd regeringen löpande in det omgivande samhället till olika former av information och samråd i aktuella EU-relaterade frågor. Till exempel bjöds civilsamhället, och arbetsmarknadens parter in vid flera tillfällen till samråd om den europeiska planeringsterminen. Vidare diskuterade EU-arbetsgrupper konkreta EU-förslag som representerar strategiska svenska intressen, såsom förslagen om skogsövervakning och läkemedelspaketet.

Den 1 januari 1995 gick Sverige med i EU och år 2025 markerade därmed 30-årsjubileet för Sveriges EU-medlemskap. Jubileet uppmärksammades av EU-ministern med besök hos sin finska motsvarighet på svensk-finska mötesplatsen Hanaholmen i ett gemensamt 30-årsfirande. Tillsammans med Finland och Österrike anordnade Sverige

ett gemensamt evenemang i Bryssel för att uppmärksamma de tre ländernas 30 år i EU. Skr. 2025/26:115

En av regeringens målsättningar är att fler svenskar ska arbeta i EU:s institutioner. För att främja detta besökte EU-ministern, som del i uppmärksammandet av 30 års EU-medlemskap, flera lärosäten under året, såsom till exempel Umeå, Uppsala och Göteborg.

Regeringen uppmärksammade även Europadagen i Sverige under temat Sverige 30 år i EU, där EU-ministern inledningstalade. Evenemanget arrangerades av Regeringskansliet i samarbete med Kommissionens representation i Sverige, Europaparlamentets informationskontor i Sverige samt nio organisationer och det ägde rum i Kulturhuset i Stockholm.

67.6 Tolkning

Vid möten i rådet tolkas det till och från samtliga 24 EU-språk. För att behålla en god svensk tolkapacitet på alla rådsnivåer är det av intresse att ha en stabil beställningsnivå av svensk tolkning. Detta beaktas vid den svenska beställningen av tolkning för de rådsarbetsgrupper som ingår i det s.k. beställa-betala-systemet.

67.7 Europeiska regionkommittén

Regionkommittén består av 329 ledamöter och 329 ersättare som är förtroendevalda från lokal och regional nivå i medlemsstaterna. Sverige företräds av tolv ledamöter och tolv ersättare. Mandatperioden är fr.o.m. den 26 januari 2025 t.o.m. den 25 januari 2030.

Kommittén har under året haft sex plenarsessioner.

Den svenska delegationen till regionkommittén har under året haft sju svenska rapportörskap. De har behandlat given för en ren industri, arbetskraft inom hälso- och sjukvården, ett enklare och snabbare Europa, den europeiska havspakten, kvinnors rättigheter i EU, den privata sektorns möjlighet att stärka sammanhållningspolitiken samt mobilisering av offentliga och privata resurser för en effektiv omställning till ren energi.

Mål av svenskt intresse vid EU-domstolen och tribunalen under 2025

Nedan följer en förteckning över de direktstämnda mål vid EU-domstolen och tribunalen samt de mål om förhandsavgöranden vid EU-domstolen, i vilka regeringen har deltagit. Förteckningen redovisar de händelser som har ägt rum under 2025.

I kapitel 1 listas de mål som har avgjorts slutligt under året, vilka finns tillgängliga på domstolarnas gemensamma webbplats <https://curia.europa.eu>. På webbplatsen finns också sammanställda övriga domar av särskild betydelse som har meddelats under året (se Press och medier>Pressmeddelanden).

Därefter upptas i kapitel 2 de mål som vid utgången av året fortfarande var pågående. De inlagor som Sverige i dessa mål har givit in till EU-domstolen och tribunalen under året har efter sekretessprövning översänts till EU-nämnden för kännedom.

Målen redovisas inom respektive kapitel i två avsnitt, varav de första (avsnitt 1.1 och 2.1) avser målen i vilka Sverige är eller har varit part, intervenient eller anmodad medlemsstat och de senare (avsnitt 1.2 och 2.2) avser målen om förhandsavgörande.

Överträdelseärenden mot Sverige som gått vidare till EU-domstolen redovisas särskilt i bilaga 2.

AVSLUTADE MÅL

1.1 Mål i vilka talan har väckts i EU-domstolen eller tribunalen

C-19/23 Danmark mot parlamentet och rådet (SBEUD2023/175)

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 11 november 2025.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2022/2041 om tillräckliga minimilöner i Europeiska unionen.

C-71/23 P Frankrike mot CWS Powder Coatings m.fl. (SBEUD2023/114) och C-82/23 P kommissionen mot CWS Powder Coatings m.fl. (SBEUD2023/091)

EU-domstolen meddelade dom den 1 augusti 2025.

Målen rör överklagande av tribunalens dom i de förenade målen T-279/20 och T-288/20 samt i mål T-283/20 angående talan om

C-353/23 P Nouryon Performance Formulations mot kommissionen (SBEUD2023/424)

EU-domstolen meddelade dom den 27 februari 2025.

Målet rör överklagande av tribunalens dom i mål T-868/19 angående talan om ogiltigförklaring av ett genomförandebeslut från kommissionen som uppställer vissa krav på tester för registrering av det kemiska ämnet dimetyleter (DME) under Reach-förordningen.

C-621/23 P LKAB mot kommissionen (SBEUD2023/399)

EU-domstolen meddelade dom den 22 maj 2025.

Målet rör överklagande av tribunalens dom i mål T-244/21 angående talan om ogiltigförklaring av ett beslut av kommissionen om nationella genomförandeåtgärder för gratis tilldelning under en övergångsperiod av utsläppsrätter för växthusgaser.

T-334/22 Danske Fragtmænd mot kommissionen (SBEUD2022/440)

Tribunalen meddelade dom den 29 januari 2025.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärenden om statligt stöd SA.49668 och SA.53403 avseende åtgärder som genomförts av Danmark och Sverige för PostNord AB och Post Danmark A/S.

T-485/22 Sverige mot kommissionen (SBEUD2022/352)

Tribunalen meddelade dom den 12 mars 2025.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/908 av den 8 juni 2022 om undantagande från unionsfinansiering av vissa utgifter som betalats av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), i den del beslutet för Sverige innebär en schablonkorrigering om fem procent motsvarande ett belopp på 13 856 996,64 euro.

T-590/23 De Capitani mot rådet (SBEUD2023/498)

Tribunalen meddelade dom den 29 oktober 2025.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av rådets beslut att neka tillgång till handlingar som rör lagstiftningsförfaranden.

T-169/24 PMC Vlissingen Netherlands mot kommissionen (SBEUD2024/340)

Tribunalen meddelade dom den 8 oktober 2025.

Målet rör talan om ogiltigförklaring av kommissionens delegerade förordning (EU) 2024/197 om ändring, för anpassning till den tekniska och vetenskapliga utvecklingen, av förordning (EG) nr 1272/2008, i den del som den inför en harmoniserad klassificering och märkning av dibutyltennoxid (DBTO) såsom ett reproduktionstoxiskt ämne i kategori 1B.

1.2 Mål om förhandsavgöranden

C-647/21 D. K. och C-648/21 M.C. och M.F. (SBEUD2021/521)

Begäran från Sąd Okręgowy w Słupsku, Polen

EU-domstolen meddelade dom den 6 mars 2025.

Målen gäller om artikel 19 FEU, jämförd med artikel 47 i stadgan, utgör hinder mot nationella bestämmelser som ger ett domstolskollegium behörighet att helt eller delvis befria en domare från skyldighet att pröva tilldelade mål. Även fråga om unionsrättens företrädare.

C-241/22 DX (SBEUD2022/238)

Begäran från Hoge Raad der Nederlanden, Nederländerna

Målet avskrevs den 3 april 2025 efter att den hänskjutande domstolen återkallat sin begäran.

Målet gäller brottsbekämpande myndigheters tillgång till uppgifter som leverantörerna lagrar för andra ändamål än ålagda ändamål (exempelvis för nationell säkerhet och allvarlig brottslighet) samt om allvarlig brottslighet (eller grov brottslighet) kan anses vara ett självständigt unionsrättsligt begrepp.

C-555/23 och C-556/23 Makeleio m.fl. (SBEUD2023/413)

Begäran från Symvoulío tis Epikrateias, Grekland

EU-domstolen meddelade dom den 26 juni 2025.

Målen gäller bl.a. fråga om omfattningen av tillämpningsområdet av direktivet om audiovisuella mediatjänster (direktiv 2010/13 i dess lydelse av direktiv 2018/1808), hur vissa bestämmelser i rättsakten ska tolkas i ljuset av artiklarna 20 och 21 i stadgan samt om direktivet ställer krav på teknikneutralitet i medlemsstaternas nationella lagstiftningar.

C-635/23 WBS GmbH (SBEUD2023/458)

Begäran från Kammergericht Berlin, Tyskland

EU-domstolen meddelade dom den 10 juli 2025.

Skr. 2025/26:115

Målet gäller frågan om en myndighet, som inte är en rättslig myndighet, är förhindrad att utfärda en utredningsorder i ett ärende där denna leder och ansvarar för förundersökningen och har inhämtat alla rättsliga tillstånd på förhand enligt det förfarande som gäller nationellt.

Bilaga 1

C-784/23 Voore Mets och Lemeks Põlva (SBEUD2024/076)

Begäran från Riigikohus, Estland

EU-domstolen meddelade dom den 1 augusti 2025.

Målet gäller hur fågeldirektivet (2009/147) ska tolkas i samband med avverkning av skog.

C-807/23 Jones Day (SBEUD2024/080)

Begäran från Oberster Gerichtshof, Österrike

EU-domstolen meddelade dom den 3 april 2025.

Målet gäller om det är tillåtet att som förutsättning för registrering som biträdande jurist uppställa krav om att en väsentlig del av den praktiska tjänstgöringen ska utföras vid en advokatbyrå i det egna landet.

C-365/24 Purefun Group (SBEUD2024/299)

Begäran från Svea hovrätt, Patent- och marknadsöverdomstolen, Sverige

EU-domstolen meddelade dom den 10 juli 2025.

Målet gäller hur det svenska skyddet för företagsnamn och det s.k. korsvisa skyddet mellan företagsnamn och varumärken förhåller sig till varumärkesdirektivet (2015/2436).

C-758/24 och C-759/24 Alace m.fl. (SBEUD2024/491)

Begäran från Tribunale ordinario di Roma, Italien

EU-domstolen (stora avdelningen) meddelade dom den 1 augusti 2025.

De förenade målen gäller tolkningen av asylprocedurdirektivet (2013/32) och förutsättningarna att fastställa ett land som ett säkert ursprungsland.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 25 februari 2025.

C-195/25 Framholm (SBEUD2025/146)

Begäran från Förvaltningsrätten i Göteborg, migrationsdomstolen, Sverige

EU-domstolen meddelade dom den 20 november 2025.

Målet gäller hur massflyktsdirektivets (2001/55) bestämmelser om tillfälligt skydd förhåller sig till det EU-rättsliga system för internationellt skydd som utvecklats efter direktivets antagande, särskilt bestämmelserna i skyddsgrundsdirektivet (2011/95) och asylprocedurdirektivet (2013/32).

T-690/24 Kolinsen (SBEUD2025/083)

Begäran från Gerechtshof 's-Hertogenbosch, Nederländerna
Tribunalen meddelade dom den 26 november 2025.

Målet gäller vilket land som har beskattningsrätt för försvunna varor när underskottet i en försändelse upptäcks vid lossningstillfället.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 11 april 2025.

2. PÅGÅENDE MÅL

2.1 Mål

C-769/22 kommissionen mot Ungern (SBEUD2023/134)

Talan om fördragsbrott gällande nationell lagstiftning som begränsar innehållet i sändningar vilken bedöms vara oförenlig med unionsrätten.

C-140/24 P Tjeckien mot kommissionen (SBEUD2024/236)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-48/22 angående talan om ogiltigförklaring av delvis ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2021/2020 av den 17 november 2021 om undantagande från unionsfinansiering av vissa utgifter som betalats av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), i den del det avser utgifter som Tjeckien påstås ha haft under åren 2015–2017 och som uppgår till beloppet 43 470 836,30 euro.

C-377/24 och C-378/24 Spanien mot parlamentet samt C-381/24 och C-382/24 Italien mot parlamentet (SBEUD2024/343)

Talan om ogiltigförklaring av Europaparlamentets beslut att utlysa nationellt baserade uttagningsprov.

Sverige gav in interventionsinlagor i målen den 27 januari 2025.

**C-459/24 P Svenska Bankföreningen mot kommissionen
(SBEUD2024/285)**

Skr. 2025/26:115
Bilaga 1

Överklagande av tribunalens dom i mål T-112/22 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut i ärende om statligt stöd SA.56348 avseende svensk skatt för kreditinstitut.

Sverige gav in en duplik den 18 februari 2025.

**C-486/24 Ungern mot parlamentet och rådet
(SBEUD2024/465)**

Talan om ogiltigförklaring av EU:s mediefrihetsförordning (2024/1083).

Sverige gav in en interventionsinlaga den 11 april 2025.

C-829/24 kommissionen mot Ungern (SBEUD 2025/089)

Talan om fördragsbrott med påstående om att nationell lagstiftning som upprättar ett kontrollförfarande som framför allt riktas mot utländska aktörer strider mot unionsrätten.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 2 februari 2025, gav in en interventionsinlaga den 30 april 2025 och deltog i en muntlig förhandling den 16 september 2025.

C-350/25 P Sverige mot kommissionen (SBEUD2025/253)

Överklagande av tribunalens dom i mål T-485/22 angående talan om ogiltigförklaring av kommissionens genomförandebeslut (EU) 2022/908 av den 8 juni 2022 om undantagande från unionsfinansiering av vissa utgifter som betalats av medlemsstaterna inom ramen för Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och inom ramen för Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu), i den del beslutet för Sverige innebär en schablonkorrigerings om fem procent motsvarande ett belopp på 13 856 996,64 euro.

Sverige gav in ett överklagande den 26 maj 2025 och en replik den 10 november 2025.

C-560/25 Europaparlamentet mot rådet (SBEUD2025/537)

Talan om ogiltigförklaring av rådets förordning (EU) 2025/11061 av den 27 maj 2025 om inrättande av instrumentet säkerhetsaktion för Europa (Safe) genom förstärkning av den europeiska försvarsindustrin.

Sverige ansökte om intervention till stöd för rådet den 21 november 2025.

C-577/25 Kommissionen mot Sverige (SBEUD2025/435)

Talan om fördragsbrott med påstående om att ändringar i 10 kap. 6 § skatteförfarandelagen (2011:1244) utgör en inskränkning i friheten att

tillhandahålla tjänster enligt artiklarna 56 och 57 FEUF samt artiklarna 36 och 37 i EES-avtalet.

Sverige gav in ett svaromål den 17 november 2025.

C-836/25 Kommissionen mot Sverige (SBEUD2025/604)

Talan om fördragsbrott med påstående om underlåtenhet att fullgöra skyldigheter enligt förordning (EG) nr 725/2004, direktiv 2005/65/EG och förordning (EG) nr 324/2008 på områdena för sjöfarts- och hamnskydd.

Sverige ska ge in ett svaromål senast den 23 mars 2026.

C-848/25 Kommissionen mot Sverige (SBEUD2025/605)

Talan om fördragsbrott med påstående om underlåtenhet att i tid införliva direktiv 2023/2413 som syftar till att främja användningen av energi från förnybara energikällor och tillhörande infrastruktur. Genom direktivet ändras förnybartdirektivet (2018/2001).

Sverige ska ge in ett svaromål senast den 23 mars 2026.

C-856/25 Kommissionen mot Sverige (SBEUD2025/610)

Talan om fördragsbrott med påstående om felaktigt införlivande av artiklarna 18 och 19 i rådets rambeslut om en europeisk arresteringsorder och överlämnande mellan medlemsstaterna (2002/584/RIF).

Sverige ska ge in ett svaromål senast den 26 mars 2026.

T-258/24 Scandlines Danmark m.fl. mot kommissionen (SBEUD2024/405)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om statligt stöd från Danmark (SA.52162) och Sverige (SA.52617) till Öresundsbrokonsortiet.

Sverige gav in en interventionsinlägga den 28 januari 2025.

T-457/24 Ungern mot rådet och Europeiska fredsfaciliteten (SBEUD2024/567)

Talan om ogiltigförklaring av Europeiska fredsfacilitetens beslut den 21 juni 2024 om anslag till stödåtgärder för tillhandahållande av militärt stöd till den ukrainska försvarsmakten.

Sverige gav in en interventionsinlägga den 15 september 2025.

T-508/24 SJ mot kommissionen (SBEUD2025/050)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut om tillämpligheten av artikel 34 i direktiv 2014/25/EU på kommersiell persontrafik på järnväg i Sverige.

Sverige ansökte om intervention till stöd för SJ den 3 februari 2025 och gav in en interventionsinlägga den 27 juni 2025.

T-649/24 Ryanair mot kommissionen (SBEUD2025/178)

Skr. 2025/26:115

Bilaga 1

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 28 juni 2024 om statligt stöd i ärendena SA.110687 - Sverige och SA.110688 — Danmark, avseende omstruktureringsplan av SAS Group.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 4 april 2025 och gav in en interventionsinlaga den 25 september 2025.

T-687/24 Ryanair mot kommissionen (SBEUD2025/179)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 29 november 2023 om statligt stöd i ärendena SA.58342 - Sverige och SA.57543 — Danmark, avseende rekaptitalisering av SAS under covid-19-pandemin.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 4 april 2025 och gav in en interventionsinlaga den 25 september 2025.

T-138/25 Ungern mot kommissionen (SBEUD2025/249)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut C(2024) 9140 final av den 16 december 2024 – antaget med tillämpning av artikel 7.2 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU, Euratom) 2020/2092 av den 16 december 2020 om en generell villkorlighetsordning för skydd av unionsbudgeten – om skriftlig underrättelse från Ungern om artikel 2.2 i rådets genomförandebeslut nr 2022/2506 av den 15 december 2022.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 26 maj 2025 och gav in en interventionsinlaga den 1 september 2025.

T-153/25 Danube CCS Ventures mot kommissionen (SBEUD2025/261)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 2 juli 2024 om statligt stöd i ärende SA.107009 avseende stödordningen för bio-CCS.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 3 juni 2025 och gav in en interventionsinlaga den 23 oktober 2025.

T-568/25 Ryanair mot kommissionen (SBEUD2025/562)

Talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 9 juli 2024 om statligt stöd i ärendena SA.114648 – Sverige och SA.114657 – Danmark, avseende ändring av beslut i ärendena SA.57543 och SA.58342 gällande rekaptitalisering av SAS under covid-19-pandemin.

Sverige ansökte om intervention till stöd för kommissionen den 9 december 2025.

2.2 Mål om förhandsavgöranden

C-521/21 Rzecznik Praw Obywatelskich (SBEUD2021/511)

Begäran från Sąd Rejonowy Poznań - Stare Miasto w Poznaniu, Polen.

Målet gäller bland annat frågan om avdelningen för extraordinär kontroll vid polska Högsta domstolen kan anses inrättad enligt lag, samt fråga om unionsrättens företräde.

C-258/23 – C-260/23 Imagens Médicas Integradas m.fl. (SBEUD2023/240)

Begäran från Tribunal da Concorrência, Regulação e Supervisão, Portugal.

Målen gäller den potentiella skyldigheten för nationella konkurrensmyndigheter att begära förhandsgodkännande från behörig rättslig myndighet innan de genomför platsundersökningar (gryningsräder) inom ramen för en konkurrensrättslig utredning.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 3 juni 2025.

C-131/24 VIRUS m.fl. (SBEUD2024/127)

Begäran från Bundesverwaltungsgericht, Österrike.

Målet gäller hur fågeldirektivet (2009/147) ska tolkas i samband med störning av vissa fågelarter inom ramen för ett vägprojekt.

C-199/24 Legal Newsdesk Sweden AB (SBEUD2024/175)

Begäran från Attunda tingsrätt, Sverige.

Målet gäller förhållandet mellan EU:s dataskyddsförordning och mediegrundlagarna. En fråga som aktualiseras i målet är om det skydd som yttrandefrihetsgrundlagen ger söktjänster vid publicering av personuppgifter är förenligt med dataskyddsförordningen.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 14 maj 2025.

C-354/24 Elisa Eesti (SBEUD2024/318)

Begäran från Tallinna Halduskohus, Estland.

Målet gäller förhållandet mellan unionsrätten och förbud mot användningen av viss utrustning i mobilnät med hänsyn till nationell säkerhet.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 11 november 2025.

C-446/24 Freie Hansestadt Bremen (SBEUD2024/357)

Begäran från Oberverwaltungsgericht der Freien Hansestadt Bremen, Tyskland.

Målet gäller tolkningen av reglerna om inreseförbud i direktiv 2008/115 om gemensamma normer och förfaranden för återvändande av tredjelandsmedborgare som vistas olagligt i medlemsstaterna. Skr. 2025/26:115 Bilaga 1

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 19 juni 2025.

C-798/24 Jautiva (SBEUD2025/023)

Begäran från Satversmes tiesa, Lettland.

Målet gäller frågan om begreppet ”deltar i ledning, tillsyn eller kontroll av bolaget” i bolagsrättsdirektivet (2017/1132) ska tolkas så att det omfattar varje aktieägare i ett publikt aktiebolag med följden att uppgifter om aktieägarna ska offentliggöras och göras tillgängliga i det nationella företagsregistret.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 21 mars 2025.

C-802/24 Reibel (SBEUD2025/016)

Begäran från Svea hovrätt, Sverige.

Målet gäller tolkningen av EU:s sanktioner mot Ryssland i samband med skiljenämnders tillämpning av sanktionerna.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 20 mars 2025 och deltog i en muntlig förhandling den 28 oktober 2025.

C-241/25 Société Générale (SBEUD2025/222)

Begäran från Högsta förvaltningsdomstolen, Sverige

Målet gäller om en källstat för att bedöma skattskyldighet kan kräva att ett utländskt bolag beräknar sitt skattemässiga resultat enligt reglerna i källstaten.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 27 juni 2025.

C-271/25 och C-334/25 Autovici m.fl. (SBEUD2025/298)

Begäran från Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, Litauen.

Målet gäller hur gemensamma regler om offentlig upphandling förhåller sig till en nationell ordning enligt vilken leverantörer utesluts av nationella säkerhetsskäl.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 5 september 2025.

C-371/25 Tillsynsmyndigheten i konkurser (SBEUD2025/356)

Begäran från Sundsvalls tingsrätt, Sverige.

Målet gäller om det är förenligt med lönegarantidirektivet (2008/94) och EU-domstolens praxis att inom ramen för en företagsrekonstruktion i svensk rätt kräva att en arbetstagare är anmäld hos arbetsförmedlingen för att ha rätt till lönegaranti.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 10 oktober 2025.

T-685/24 Jelgratz och T-686/24 Buchgint (SBEUD2025/046)

Begäran från Finanzgericht Berlin-Brandenburg, Tyskland.

Målet gäller om gemensamma regler om punktskatt hindrar en nationell tolkning enligt vilken gåvor aldrig kan anses omfattas av begreppet ”eget bruk”.

Sverige gav in ett skriftligt yttrande den 11 april 2025.

Yttrande 1/24 (SBEUD2024/440)

Fråga från kommissionen om Europeiska unionen har exklusiv befogenhet att ingå luftfartsavtalet mellan Sultanatet Oman, å ena sidan, och Europeiska unionen och dess medlemsstater, å andra sidan.

Sverige deltog i en muntlig förhandling den 7–8 juli 2025.

Under 2025 avslutade och pågående överträdelseärenden

Skr. 2025/26:115
Bilaga 2

Här förtecknas kommissionens överträdelseärenden mot Sverige. I kapitel 1 listas för varje departement de ärenden som avslutats och i kapitel 2 de ärenden som pågick vid utgången av året. I kapitel 2 tas försenade genomföranden upp i avsnitt ett och i avsnitt två redovisas felaktiga genomföranden.

För handläggningen av formella underrättelser till Sverige som avser felaktigt genomförande ansvarar respektive departement. Handläggningen av formella underrättelser som avser försenat genomförande och motiverade yttranden till Sverige sker samlat vid Kansliet för EU-rättsliga och institutionella frågor i Statsrådsberedningen. För närmare information om enskilda överträdelseärenden kan kontakt tas med registrator på ansvarigt departement med hänvisning till kommissionens ärendenummer som anges i förteckningen. Kontaktuppgifter till departementens registratorer finns på regeringens webbplats <https://www.regeringen.se/kontaktuppgifter/kontaktuppgifter-till-departementens-registratorer/>.

På kommissionens webbplats finns möjlighet att söka information om överträdelsebeslut mot Sverige och övriga medlemsstater https://ec.europa.eu/atwork/applying-eu-law/infringements-proceedings/infringement_decisions/?lang_code=sv. Där publiceras även pressmeddelanden för mer betydelsefulla ärenden.

Förteckningar över överträdelseärenden som bifogats regeringens skrivelser från tidigare år angående verksamheten i EU finns på riksdagens webbplats Dokument & lagar - Riksdagen Sökord ”Verksamheten i Europeiska unionen”.

1. AVSLUTADE ÄRENDEN

1.1 Justitiedepartementet

- Direktiv (EU) 2017/853 om ändring av rådets direktiv 91/477/EEG om kontroll av förvärv och innehav av vapen (ärendenummer 2018/0389)
- Direktiv (EU) 2016/680 om skydd för fysiska personer med avseende på behöriga myndigheters behandling av personuppgifter för att förebygga, förhindra, utreda, avslöja eller lagföra brott eller verkställa straffrättsliga påföljder, och det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av rådets rambeslut 2008/977/RIF samt förordning (EU) 2016/679 om skydd för fysiska personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter och om upphävande av direktiv 95/46/EG (allmän dataskyddsförordning) (ärendenummer 2022/2022)

- Direktiv (EU) 2021/1883 om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för högkvalificerad anställning och om upphävande av rådets direktiv 2009/50/EG (ärendenummer 2024/0128)
- Direktiv (EU) 2022/2464 om ändring av förordning (EU) nr 537/2014, direktiv 2004/109/EG, direktiv 2006/43/EG och direktiv 2013/34/EU vad gäller företagens hållbarhetsrapportering (ärendenummer 2024/2195)

1.2 Utrikesdepartementet

Inga ärenden.

1.3 Försvarsdepartementet

Inga ärenden.

1.4 Socialdepartementet

- Direktiv (EU) 2022/2100 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2014/40/EU vad gäller upphävande av vissa undantag för upphettade tobaksvaror (ärendenummer 2023/0244).

1.5 Finansdepartementet

- Direktiv (EU) 2020/1828 om grupptalan för att skydda konsumenters kollektiva intressen och om upphävande av direktiv 2009/22/EG (ärendenummer 2023/0036)
- Förordning (EU) 2022/2065 om en inre marknad för digitala tjänster och om ändring av direktiv 2000/31/EG (förordningen om digitala tjänster) (ärendenummer 2024/2169)

1.6 Utbildningsdepartementet

Inga ärenden.

1.7 Klimat- och näringslivsdepartementet

- Direktiv (EU) 2019/944 om gemensamma regler för den inre marknaden för el och om ändring av direktiv 2012/27/EU (ärendenummer 2021/0096)
- Direktiv (EU) 2023/959 om ändring av direktiv 2003/87/EG om ett system för handel med utsläppsrätter för växthusgaser inom unionen och beslut (EU) 2015/1814 om upprättande och användning av en

1.8 Kulturdepartementet

Inga ärenden.

1.9 Arbetsmarknadsdepartementet

Inga ärenden.

1.10 Landsbygds- och infrastrukturdepartementet

- Direktiv 92/43/EEG om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter (art- och habitatdirektivet) vad gäller den svenska vargpolitiken – särskilt licensjakten på varg (ärendenummer 2010/4200)
- Kommissionens direktiv (EU) 2023/175 av den 26 januari 2023 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/32/EG vad gäller 2-metyloxolan (ärendenummer 2025/0170)
- Kommissionens delegerade direktiv (EU) 2024/846 av den 14 mars 2024 om ändring av Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/22/EG om minimivillkor för genomförande av förordningarna (EG) nr 561/2006 och (EU) nr 165/2014 och direktiv 2002/15/EG vad gäller sociallagstiftning på vägtransportområdet (ärendenummer 2025/0171)

2. PÅGÅENDE ÄRENDEN

2.1 Försenat genomförande

2.1.1 JUSTITIEDEPARTEMENTET

Formella underrättelser

- Direktiv (EU) 2016/800 om rättssäkerhetsgarantier för barn som är misstänkta eller tilltalade i straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2023/2110). Kommissionen anser att det saknas bestämmelser i svensk rätt som genomför vissa bestämmelser i direktivet, bl.a. avseende att barn som är misstänkta eller tilltalade för brott ska informeras om sina rättigheter vid första lämpliga tillfälle under brottmålsförfarandet.

2.1.2 UTRIKESDEPARTEMENTET

Inga ärenden

2.1.3 FÖRSVARSDPARTEMENTET

Motiverade yttranden

- Direktiv (EU) 2022/2555 om åtgärder för en hög gemensam cybersäkerhetsnivå i hela unionen, om ändring av förordning (EU) nr 910/2014 och direktiv (EU) 2018/1972 och om upphävande av direktiv (EU) 2016/1148 (NIS 2-direktivet) (ärendenummer 2024/0296)
- Direktiv (EU) 2022/2557 om kritiska entiteters motståndskraft och om upphävande av rådets direktiv 2008/114/EG (CER-direktivet) (ärendenummer 2024/0297)

2.1.4 SOCIALDEPARTEMENTET

Motiverade yttranden

- Direktiv (EU) 2019/882 om tillgänglighetskrav för produkter och tjänster (ärendenummer 2022/0322).

2.1.5 FINANSDEPARTEMENTET

Motiverade yttranden

- Direktiv (EU) 2024/1174 om ändring av direktiv 2014/59/EU och förordning (EU) nr 806/2014 vad gäller vissa aspekter av minimikravet för kapitalbas och kvalificerade skulder (ärendenummer 2025/0102)

Formella underrättelser

- Direktiv (EU) 2023/2864 om ändring av vissa direktiv vad gäller inrättandet av den europeiska gemensamma åtkomstpunkten och denna åtkomstpunkts funktionssätt (ärendenummer 2025/0288)
- Direktiv (EU) 2024/1640 om de mekanismer som medlemsstaterna ska inrätta för att förhindra att det finansiella systemet används för penningtvätt eller finansiering av terrorism, om ändring av direktiv (EU) 2019/1937 och om ändring och upphävande av direktiv (EU) 2015/849 (ärendenummer 2025/0289)

2.1.6 UTBILDNINGSDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

2.1.7 KLIMAT- OCH NÄRINGS- OCH FÖRNYBARA ENERGI- DEPARTEMENTET

Skr. 2025/26:115

Bilaga 2

Överträdelseärenden där talan väckts i EU-domstolen

- Direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (ärendenummer 2024/0249 och målnummer C-848/25)

Motiverade yttranden

- Direktiv (EU) 2018/2001 om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor (ärendenummer 2021/0344)

Formella underrättelser

- Direktiv (EU) 2024/1711 om ändring av direktiven (EU) 2018/2001 och (EU) 2019/944 vad gäller förbättring av utformningen av unionens elmarknad (ärendenummer 2025/0172)
- Direktiv (EU) 2023/2413 om ändring av direktiv (EU) 2018/2001, förordning (EU) 2018/1999 och direktiv 98/70/EG vad gäller främjande av energi från förnybara energikällor, och om upphävande av rådets direktiv (EU) 2015/652 (ärendenummer 2025/0248)
- Direktiv (EU) 2023/1791 om energieffektivitet och om ändring av förordning (EU) 2023/955 (omarbetning) (ärendenummer 2025/0361)
- Direktiv (EU) 2024/884 om ändring av direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (ärendenummer 2025/0362)

2.1.8 KULTURDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

2.1.9 ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

2.1.10 LANDSBYGD- OCH INFRASTRUKTURDEPARTEMENTET

Motiverade yttranden

- Direktiv (EU) 2020/2184 om kvaliteten på dricksvatten (ärendenummer 2023/0098)

2.2 Felaktigt genomförande

2.2.1 JUSTITIEDEPARTEMENTET

Överträdelseärenden där talan väckts i EU-domstolen

- Rambeslut 2002/584/RIF om den europeiska arresteringsordern och överlämnande mellan medlemsstaterna (ärendenummer 2020/2362 och målnummer C-856/25). Kommissionen anser att Sverige felaktigt införlivat artiklarna 18 och 19 om tillfällig överföring och hörande av den eftersökte i avvaktan på beslut.

Motiverade yttranden

- Direktiv (EU) 2017/1371 om bekämpande genom straffrättsliga bestämmelser av bedrägeri som riktar sig mot unionens finansiella intressen (ärendenummer 2021/2266). Kommissionen anser bl.a. att det i svensk rätt saknas uttryckliga bestämmelser som, ifråga om mervärdesskatt, straffbelägger dels oriktiga muntliga uppgifter, dels korrekta uppgifter som lämnas i syfte att bedrägligen dölja en utebliven betalning eller otillbörligen skapad rätt till återbetalning av mervärdesskatt.

Formella underrättelser

- Direktiv 2014/36/EU om villkor för tredjelandsmedborgares inresa och vistelse för säsongsanställning (ärendenummer 2024/2008). Kommissionen anser bl.a. att Sverige bristfälligt genomfört direktivet genom att det inte framgår av svensk lagstiftning att en ansökan om inresa för säsongsanställning ska åtföljas av ett anställningsavtal, eller bindande anställningserbjudande, som innehåller vissa uppgifter som närmare specificeras i direktivet och att det saknas sanktioner mot arbetsgivare som bryter mot sina förpliktelser enligt direktivet.
- Direktiv (EU) 2016/343 om förstärkning av vissa aspekter av oskuldspresumtionen och av rätten att närvara vid rättegången i straffrättsliga förfaranden (ärendenummer 2024/2208). Kommissionen anser att Sverige på ett bristfälligt sätt genomfört vissa bestämmelser i direktivet och att svensk rätt därmed inte säkerställer ett lämpligt skydd av rätten till prövning i en opartisk domstol och av oskuldspresumtionen.
- Direktiv (EU) 2021/555 om kontroll av förvärv och innehav av vapen och kommissionens genomförandedirektiv (EU) 2019/69 om fastställande av tekniska specifikationer för larm- och signalvapen (ärendenummer 2024/2275). Kommissionen anser främst att Sverige inte på ett korrekt sätt införlivat vissa bestämmelser i direktivet.

2.2.2 UTRIKESDEPARTEMENTET

Skr. 2025/26:115

Bilaga 2

Motiverade yttranden

- Sveriges bilaterala investeringsskyddsavtal med Rumänien (ärendenummer 2013/2207). Kommissionen anser att Sverige inte har vidtagit alla nödvändiga åtgärder för att undanröja alla rättsverkningar av det numera uppsagda bilaterala investeringsavtalet med Rumänien, som enligt domstolens praxis är oförenligt med unionsrätten.

Formella underrättelser

- Sveriges bilaterala investeringsavtal med Tjeckien, Bulgarien och Polen (ärendenummer 2021/2242). Kommissionen anser att Sverige har underlåtit att säga upp och avlägsna rättsverkningarna av de numera uppsagda bilaterala investeringsavtalen, som enligt domstolens praxis är oförenliga med unionsrätten.
- Sveriges förhandskontroll av yrkeskvalifikationer för yrkesutövare som temporärt och tillfälligt tillhandahåller tjänster i en annan medlemsstat (ärendenummer 2024/2118). Kommissionen ifrågasätter om regler om förhandskontroller av hälso- och sjukvårdskuratorers kvalifikationer är förenliga med yrkeskvalifikationsdirektivet.

2.2.3 FÖRSVARSDPARTEMENTET

Inga ärenden.

2.2.4 SOCIALDEPARTEMENTET

Formella underrättelser

- Direktiv 2011/98/EU, 2003/86/EG, 2003/109/EG, 2009/50/EG, 2014/36/EU, 2014/66/EU och direktiv (EU) 2016/801 - Migrationsverkets handläggningstider och sociala trygghetsförmåner för tredjelandsmedborgare (ärendenummer 2019/4073). Ärendet gäller i vilken utsträckning Sverige efterlever direktiv om rörlighet för tredjelandsmedborgare med hänsyn till bl.a. myndigheters handläggningstider och likabehandling för tredjelandsmedborgare som avser att vistas i Sverige en kortare period än tolv månader.

2.2.5 FINANSDEPARTEMENTET

Överträdelseärenden där talan väckts i EU-domstolen

- Krav på att undanta preliminär inkomstskatt för betalning av arbete utfört av utländska entreprenörer utan permanent etablering i Sverige (ärendenummer 2023/4007 och målnummer C-577/25). Ärendet gäller huruvida bestämmelserna om betalning av preliminär skatt vad gäller arbete utfört av utländska tjänsteleverantörer utan fast etableringsställe i Sverige strider mot fri rörlighet av tjänster.

- Direktiv (EU) 2016/2284 om minskning av nationella utsläpp av vissa luftföroreningar, om ändring av direktiv 2003/35/EG och om upphävande av direktiv 2001/81/EG (ärendenummer 2022/2080). Ärendet gäller överskridande av gränsvärden avseende utsläpp av ammoniak till luft från främst jordbrukssektorn i enlighet med det s.k. takdirektivets krav.

Skr. 2025/26:115
Bilaga 2

Formella underrättelser

- Direktiv 2011/92/EU om bedömning av inverkan på miljön av vissa offentliga och privata projekt, i dess ändrade lydelse enligt direktiv 2014/52/EU (ärendenummer 2019/2222). Kommissionen anser att det svenska genomförandet av det s.k. MKB-direktivet är bristfälligt i vissa avseenden, bl.a. att det enligt svensk rätt ibland räcker med en anmälan för vissa verksamheter vilka enligt direktivet borde blir föremål för krav på tillstånd.
- Direktiv 91/271/EEG om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse (ärendenummer 2020/2096). Kommissionen anser att Sverige bristfälligt har genomfört vissa bestämmelser i direktivet, bl.a. beträffande regleringen av hur känsliga områden utses.
- Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) samt direktiv 2009/147/EG (fågeldirektivet) vad gäller brister i Natura 2000-nätverket (ärendenummer 2020/2207) Kommissionen anser att Sverige bristfälligt har genomfört de aktuella direktiven, bl.a. genom att inte föreslå en uttömmande förteckning över förslag till områden av gemenskapsintresse.
- Direktiv 2013/59/Euratom om fastställande av grundläggande säkerhetsnormer för skydd mot de faror som uppstår till följd av exponering för joniserande strålning (ärendenummer 2023/2085) Kommissionen anser att Sverige bristfälligt har genomfört strålskyddsdirektivet, bl.a. genom att det i svensk rätt inte fastställs några referensnivåer för befintliga exponeringssituationer i allmänhet, inom ett visst referensområde.
- Direktiv 2008/98/EG om avfall och om upphävande av vissa direktiv samt direktiv 2012/19/EU om avfall som utgörs av eller innehåller elektrisk och elektronisk utrustning (WEEE) (ärendenummer 2024/2146). Kommissionen anser att Sverige inte har uppfyllt sina skyldigheter enligt vissa bestämmelser i avfalls- och elavfallsdirektiven, bl.a. genom att inte uppfylla mål för återvinning av vissa material.
- Direktiv 2000/60/EG om upprättande av en ram för gemenskapens åtgärder på vattenpolitikens område (ramdirektivet för vatten), (ärendenummer 2024/2236). Kommissionen anser att Sverige felaktigt har genomfört och bristfälligt tillämpat vissa bestämmelser i direktivet bl.a. gällande periodisk översyn av vattenkraftsdammar.

2.2.8 KULTURDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

2.2.9 ARBETSMARKNADSDEPARTEMENTET

Inga ärenden.

2.2.10 LANDSBYGDS- OCH INFRASTRUKTURDEPARTEMENTET

Överträdelseärenden där talan väckts i EU-domstolen

- Förordning nr 725/2004 om förbättrat sjöfartsskydd på fartyg och i hamnanläggningar, direktiv 2005/65/EG om ökat hamnskydd och kommissionens förordning (EG) 324/2008 om fastställande av reviderade förfaranden för kommissionens inspektioner på området för sjöfartsskydd av Sverige (ärendenummer 2022/2206 och målnummer C-836/25). Kommissionen anser att Sverige har brustit i fullgörande respektive genomförande av de tre EU-rättsakterna.

Motiverade yttranden

- Direktiv 92/43/EEG (art- och habitatdirektivet) vad gäller bristande tillämpning och genomförande (ärendenummer 2020/4037). Kommissionen anser att Sverige inte har vidtagit tillräckliga åtgärder för att skydda östersjöpopulationen av tumlare och för att förhindra betydande störningar av tumlare i vissa Natura 2000-områden. Kommissionen anser vidare att Sverige inte har genomfört direktivet korrekt i svensk lagstiftning.

Formella underrättelser

- Det bilaterala luftfartsavtalet mellan Sverige och Ryssland (ärendenummer 2010/2182). Kommissionen anser att Sverige har underlåtit att uppfylla sina skyldigheter enligt EU-rätten avseende det bilaterala luftfartsavtalet med Ryssland (t.ex. genom att inte ha infört en s.k. EU-designeringsklausul). De bilaterala luftfartsrelationerna mellan Sverige och Ryssland regleras av överenskommelsen mellan Sverige och Sovjetunionen från 1956 till vilken Ryssland har succederat.
- Genomförandeförordning 2021/116/EU om inrättande av det första gemensamma projektet till stöd för genomförandet av generalplanen för det europeiska nätverket för flygledningstjänst (ärendenummer 2023/2060). Kommissionen anser att Sverige inte har genomfört de delfunktionerna för flygtrafiktjänster avseende utvidgad ankomstplanering och integrerad ankomst/avgångsplanering som enligt genomförandeförordningen ska införas på Stockholm Arlanda flygplats.

Beslut i rådet under 2025 som Sverige inte har stött eller som Sverige har gjort uttalande om

Skr. 2025/26:115
Bilaga 3

En målsättning i Sveriges EU-arbete är att genom tidigt påverkansarbete och aktivt deltagande i förhandlingsarbete nå resultat som gagnar svenska och europeiska intressen. Vid ett fåtal tillfällen varje år kan det dock uppkomma situationer då det inte bedöms möjligt att stödja rådets beslut. Det förekommer också att uttalanden görs i samband med ett beslut. Genom ett uttalande kan en medlemsstat påtala politiskt viktiga aspekter av ett rådsbeslut. Nedan redovisas exempel på sådana uttalanden som Sverige ensamt eller tillsammans med andra medlemsstater fört till rådets protokoll. De offentliga delarna av rådets protokoll finns tillgängliga i dokumentregistret på rådets webbplats.

1. Beslut i rådet under 2025 där Sverige röstat nej

1.1 Antagandet av EU:s allmänna budget för år 2026

- Datum för röstning: 24 november
- Rådsformation: Rådet för utrikes frågor
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: Sveriges övergripande mål var att nå en så restriktiv budget som möjligt, som med god marginal rymdes inom de beslutade taken i den fleråriga budgetramen. Den överenskommelse om EU:s årsbudget för 2026 som nåddes den 15 november 2025 bedömdes inte garantera tillräckliga marginaler för det kommande budgetåret. Därmed uppfylldes inte den ståndpunkt som regeringen hade förankrat i finansutskottet och EU-nämnden.

1.2 Beviljandet av ansvarsfrihet för kommissionen avseende genomförande av EU-budgeten 2024

- Datum för röstning: 18 februari
- Rådsformation: Ekofinrådet
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige röstade nej: Sverige anser att det är allvarligt att kommissionen inte har fått en revisionsförklaring utan kritik för alla delar av budgeten. Ett flertal av revisorernas iakttagelser medför dessutom att EU-budgetens exponering för olika risker ökar.

1.3 Rådets beslut om ändring av förordningarna om Europeiska regionala utvecklingsfonden och sammanhållningsfonden (EU) 2021/1058, Fonden för en rättvis omställning (EU) 2021/1056 samt Europeiska socialfonden + (EU) 2021/1057

- Datum för omröstning: 18 september
- Rådsformation: Miljörådet
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Sverige gav inte sitt stöd till beslutet då formuleringarna om rättsstatens principer var alltför svaga.

1.4 Rådets förordning om fastställande av fiskemöjligheterna för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i Östersjön för 2026 och om ändring av förordning (EU) 2025/202 vad gäller vissa fiskemöjligheter i andra vatten

- Datum för omröstning: 1 december
- Rådsformation: Jordbruk- och fiskerådet
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Sverige röstade nej till förordningen sedan Sverige velat se en snabbare återhämtning av flera bestånd, framför allt sill/strömming i Bottniska havet och centrala Östersjön.

2. Beslut där Sverige lagt ned sin röst

2.1 Förordning om ändring av förordning (EU) 2019/631 för att införa ytterligare flexibilitet vad gäller beräkningen av tillverkarnas efterlevnad av normerna för koldioxidutsläpp för nya personbilar och nya lätta nyttofordon för kalenderåren 2025–2027

- Datum för rådsmöte: 27 maj
- Rådsformation: Rådet för allmänna frågor
- Princip för omröstning: kvalificerad majoritet

Varför Sverige lade ner sin röst: Under förhandlingarna framförde Sverige kritik mot att förslaget saknade en tydlig redogörelse för hur resultat från redan ingångna så kallade poolingavtal – där tillverkare samarbetar för att gemensamt nå utsläppsmålen – skulle fördelas mellan deltagarna vid beräkningen av genomsnittet. Ur regeringens synpunkt riskerade detta att missgynna de företag som ligger i framkant i omställningen till lägre utsläpp. Sverige fick dock inte tillräckligt stöd för denna hållning. Mot denna bakgrund lade Sverige ner sin röst.

Skr. 2025/26:115
Bilaga 3

2.2 Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2025/1197 om införande av en åtgärd enligt instrumentet för internationell upphandling för att begränsa tillträdet för ekonomiska aktörer och medicintekniska produkter med ursprung i Folkrepubliken Kina till Europeiska unionens marknad för offentlig upphandling av medicintekniska produkter i enlighet med Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2022/1031

- Datum för rådsmöte: 2 juni
- Rådsformation: FAC handel

Kommissionen inledde i april 2024 en utredning i enlighet med förordningen om instrumentet internationell offentlig upphandling (IPI). Det var första gången en IPI-utredningen inleddes. Utredningen rörde Kinas åtgärder och praxis för offentlig upphandling för medicinteknisk utrustning. Utredningen visade att Kina har ett långt utvecklat system som diskriminerar EU:s aktörer på Kinas upphandlingsmarknad för medicinteknisk utrustning. Kommissionen förslog därför i februari 2025, i enlighet med IPI-förordningen, att EU skulle anta åtgärder som uteslöt kinesiska aktörer från EU:s upphandlingsmarknad för medicinteknisk utrustning. Förslaget antogs i april och trädde i kraft i maj. Sverige har haft en kritisk inställning till IPI-instrumentet då Sverige ansett att det finns hög risk för att förordningen kommer vara alltför administrativt betungande, hämmande av konkurrensen för viktiga samhälleliga insatser som bekostas av skattemedel och krångligt för anbudsgivarna.

Sverige valde att lägga ner sin röst baserat på Sveriges grundkritiska inställning till instrumentet i sig.

3. Uttalanden till rådets protokoll

3.1 Slutsatser om inkluderande och elevinriktade metoder inom förskoleverksamhet och barnomsorg samt skolutbildning

- Datum för rådsmötet: 12 maj
- Rådsformation: Rådet för utbildning, ungdom, kultur och idrott

Sverige vill förklara varför landet inte till fullo instämmer i innehållet i rådets slutsatser om inkluderande, elevinriktade metoder inom förskoleverksamhet och barnomsorg samt skolutbildning. Sverige motsätter sig dock inte att slutsatserna godkänns.

Det framgår tydligt av den svenska skollagen att alla barn och elever i alla typer av skolor och fritidshem ska få den vägledning och stimulans de behöver i sitt lärande och för sin personliga utveckling. Elever som på grund av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika betygskriterierna eller de relevanta kriterierna för kunskapsbedömning bör ges stöd som syftar till att i största möjliga utsträckning motverka konsekvenserna av funktionsnedsättningen. Sverige är dessutom ett av de länder som sedan länge har genomfört en kraftfull inkluderande agenda på utbildningsområdet, och inkluderande strategier har utgjort en väsentlig del av både teori och praktik i Sverige. Sveriges erfarenhet är att inkluderande utbildning, även om den ibland är på sin plats, också kan vara kontraproduktiv. När en lärare förväntas tillhandahålla olika stödåtgärder till flera elever i samma klassrum finns det risk för att inkluderingen, när det gäller undervisning av alla elever tillsammans, faktiskt leder till exkludering på grund av att eleverna i praktiken inte får det individanpassade stöd som de behöver.

Den svenska regeringen vill därför understryka att det inte är givet att alla elever i behov av stödåtgärder får sådana på bästa möjliga sätt inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i vanliga klassrum. I vissa fall behövs stödåtgärder utanför den ordinarie undervisningen. Det kan handla om åtgärder för att förbättra grundläggande läs- och skrivfärdigheter, men även stöd från speciallärare, tillgång till mindre undervisningsgrupper och tillgång till högkvalitativ studenthälsovård.

Sverige vill därför påpeka att de föreslagna rådsslutsatserna inte på ett adekvat sätt återspeglar den komplexitet och de nyanser som utgör en del av den dagliga skolverksamheten.

Statsrådsberedningen

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 mars 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmér, Forssmed, Tenje, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergard, Kullgren, Liljestrånd, Bohlin, Carlson, Rosencrantz, Dousa, Larsson, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Rosencrantz

Regeringen beslutar skrivelse Verksamheten i Europeiska unionen under 2025